

Projekt »VIS Radlje ob Dravi«

Vizija in strategija občine Radlje ob Dravi

S PRILOGAMI

Radlje ob Dravi, marec 2010

CILJ PROJEKTA »VIS Radlje ob Dravi«

Osnovni cilj projekta VIS je, da na podlagi analitičnega pristopa ob angažmaju lokalnega prebivalstva dosežemo konsenz o VIZIJI RAZVOJA lokalne skupnosti, ki temelji na vrednotah ljudi. Pri tem gre za temeljni dokument razvojnega načrtovanja v občini, katerega osnovni namen je opredelitev dolgoročnih smeri razvoja. S participacijo občanov ob njegovem nastanku, vključitvijo v izvedbene projekte in vplivno vlogo v kazalnikih se doseže širok konsenz, ki zmanjšuje možnost dnevnih političnih posegov v razvoj občine.

Projekt VIS predstavlja orodje – opomnik, s katerim se poleg opredeljene vizije zagotavlja stalno spremljanje doseganja zastavljenih ciljev **(1x letno – vedno ob istem času: mesec december!)**, kar predstavljajo kazalniki, ki kombinirajo doseganje absolutnih kvantificiranih ciljev, standardov kvalitete življenja in zadovoljstva prebivalcev. Implementacija projekta pomembno vpliva na enakomeren in trajnostni razvoj v občini, saj se takoj pokaže, če se neko področje razvija hitreje na račun nekoga drugega. Podkriterije, ki vplivajo na kazalnik posameznega stebra je možno dopolnjevati oz. spreminjati njihovo pomembnost (ponder), kar je posebej važno v primerih, ko bo neko področje doseglo zelen standard oz. se bo pojavila potreba po drugačni obravnavi zaradi drugačnih okoliščin.

Poglavje z ključnimi cilji in zasnovo operativnih programov je »živi« del razvojnega dokumenta, ki ponuja na eni strani kvantificirane cilje kot standarde kvalitete življenja, ki jih želimo doseči, na drugi strani pa nas opozarja na potrebne ali možne ukrepe, ki bi jih morali izvesti, da bi takšno stanje dosegli. Ta del bo občina v skladu z realnostjo dopolnjevala in izpopolnjevala z namenom uresničevanja vizije. Posledica razumevanja tega dela morajo biti »projekti na zalogo« s katerimi bo občina pripravljena na priložnosti državnih in EU razpisov.

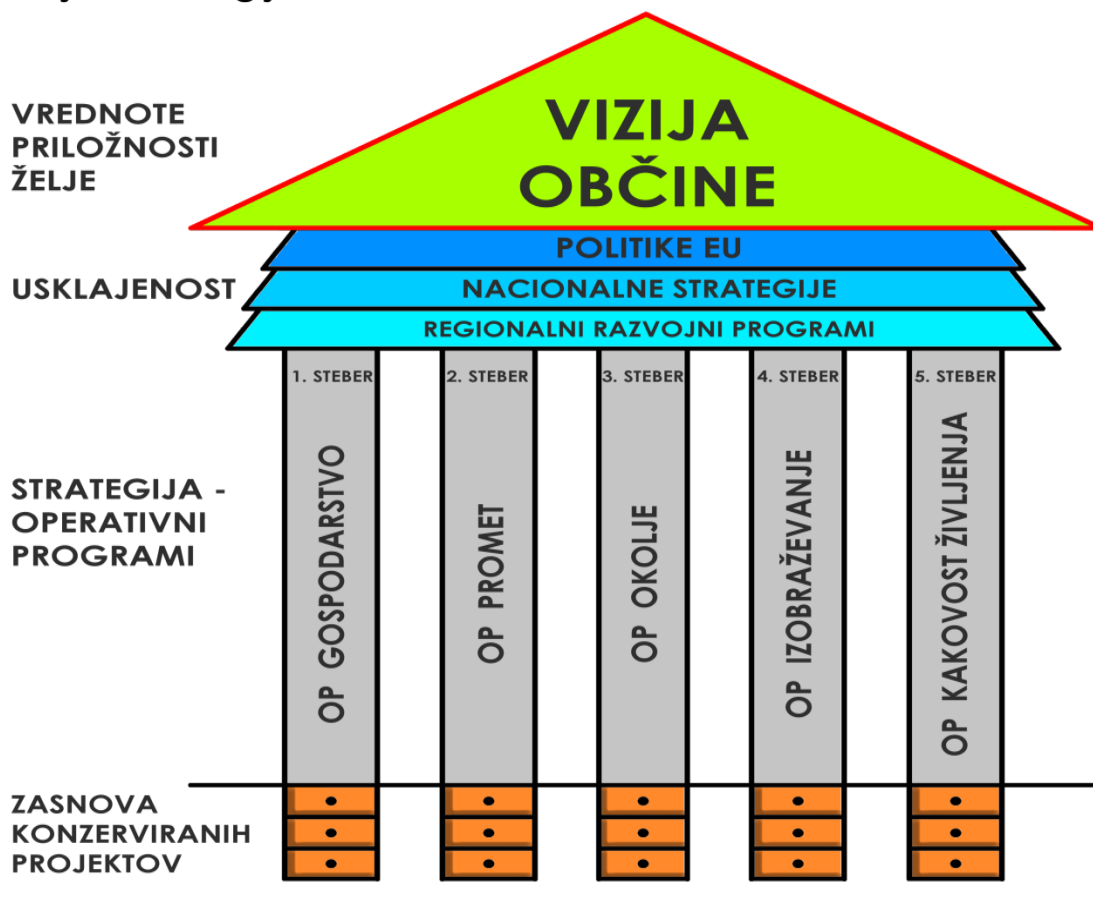
Pomembna je tudi prepletenost med posameznimi razvojnimi stebri, saj bo potrebno pri vsakem predvidenem ukrepu preveriti sinergijski učinek tudi v ostalih razvojnih stebrih, kar bo naloga projektnih vodij. V izvedbenih projektih (NRP..) se bo treba v prihodnje pri vsakem vprašati: kateri cilj se uresničuje z njegovo izvedbo in kaj se v posameznem stebru v zvezi z njim dogaja!

Za kvalitetno odločanje so seveda zelo pomembni obstoječi dokumenti, ki jih nismo omenjali (razne strategije, analize,...itd.) in javno dostopne analize gospodarskih gibanj, demografije ipd., ki jih je smiselno upoštevati in analizirati ob ključnih odločitvah.

Po zaključenem projektu, predlagamo, da občinski svet potrdi projekt »VIS Radlje ob Dravi« kot orodje, s katerim bo občina izvajala strategijo razvoja s ciljem uresničitve vizije, ki temelji na vrednotah prebivalcev. Ob tem je potrebno določiti organe in roke spremljanja implementacije, način komunikacije z občani in odgovorne nosilce (managerje) razvojnih stebrov.

vizija in strategija občine

PROJEKT VIS:

1. Analiza obstoječega stanja (analize, ankete...)
2. Priprava vizije občine
3. Zasnova operativnih programov
4. Usklajenost vizije in OPP s politikami EU in nacionalnimi strategijami ter programi
5. Zasnova projektov - moderacija idejnih zasnov za projekte na zalogo

RADLJE OB DRAVI V LETU 2025

VIZIJA PREBIVALCEV

**Tehnološko podprt in okoljsko prijazen
gospodarski razvoj, temelječ na konkurenčnih
prednostih občine (les, voda). Delovna mesta
bo poleg predelovalne dejavnosti zagotavljal
tudi turizem (gozdovi, voda, lepa pokrajina,
tradicija, dogodki).**

**Prijetna bivalna klima bo omogočala visoko
kakovost življenja ter hkrati podpirala
gospodarski razvoj.**

**Župan občine Radlje ob Dravi
Gospod Alan Bukovnik**

Dr. Ferk & Partner d.o.o.
Management consultants
München • Maribor • Ljubljana

KAZALO VSEBINE

Uvod	6
1 Analiza stanja	7
1.1 Nosilci in udeleženci priprave strateškega razvojnega dokumenta ter metodologija	7
1.2 Analiza elementov konkurenčnosti občine	9
1.2.1 Gospodarstvo	11
1.2.2 Promet in komunikacije	15
1.2.3 Okolje	18
1.2.4 Izobraževanje in otroško varstvo	20
1.2.5 Kakovost življenja	22
1.3 Proračunska analiza občine Radlje ob Dravi	24
1.3.1 Analiza prihodkov občine Radlje ob Dravi v primerjavi z nekaterimi podobno velikimi občinami v RS v zadnjih letih	24
1.3.2 Analiza odhodkov občine Radlje ob Dravi in primerjava z nekaterimi občinami v RS	28
1.3.3 Vloga in financiranje občin v Evropi	31
2 Ocenitev konkurenčnosti	40
2.1 Uvod	40
2.2 Občina Radlje ob Dravi v Koroški razvojni regiji	40
2.3 Dojemanje prebivalcev občine Radlje ob Dravi o komplementarnosti oz. konkurenčnosti s sosednjimi občinami	42
2.4 SWOT analiza na temelju mnenj prebivalcev o razvojnih prednostih, slabostih, priložnostih in nevarnostih občine Radlje ob Dravi	43
3 Vizija nadaljnjega razvoja občine	44
3.1 Vrednote prebivalcev občine	44
3.2 Vizija prebivalcev občine	46
3.3 Blagovna znamka občine	49
4 Usklajenost vizije s politikami EU in nacionalnimi strategijami ter programi	52
4.1 Vpliv obstoječih razvojnih dokumentov	52
4.1.1 Na ravni države	52
4.1.2 Na ravni regije (Regionalni razvojni program Koroške razvojne regije 2007 – 2013)	57
4.1.3 Na ravni občine	59
5 Ključni cilji občine Radlje ob Dravi z zasnovo operativnih programov	61
5.1 Cilji in zasnova OP I. steber: gospodarstvo	61
5.2 Cilji in zasnova OP II. steber: promet	66
5.3 Cilji in zasnova OP III. steber: okolje	70
5.4 Cilji in zasnova OP IV. steber: izobraževanje	74
5.5 Cilji in zasnova OP V. steber: kvaliteta življenja	77
6 Vpeljava kazalnikov za spremljanje izvajanja strateškega razvojnega dokumenta ..	82
6.1 Nabor kazalnikov	82
6.2 Grafični prikaz kazalnikov	85
6.2.1 Grafični prikaz posameznih podkriterijev po področjih OPP v posameznih letih ..	85
6.2.2 Oblikovanje agregatnih indeksov po področjih OP za obdobje 2008 - 2025	86
7 Priloge	95

Uvod

Za uspešnejši razvoj občine je potrebno izvesti pet korakov in sicer:

- oblikovanje vizije in strategije razvoja občine,
- izgrajevanje zaupanja v občino,
- vzpostavitev partnerstev v različnih smereh in ravneh,
- pritegovanje ključnih dejavnikov, pomembnih za razvoj ter
- izvedba projektov, ki podpirajo razvojne cilje občine.

Pri tem mora biti na prvem mestu vizija in strategija, saj je le-ta ključnega pomena za nadaljnji razvoj. Strategija umešča konkretne projekte v ciljno usmerjeno povezano celoto, zato predstavlja izvedba projektov šele zadnji izvedbeni korak. V praksi se v večini primerov dogaja ravno obratno in je izvedba projektov na prvem mestu, kar zmanjšuje verjetnost uspešnosti projektov in možnosti za razvoj mesta.

S strategijo dobi občina odgovore na naslednja vprašanja:

- Kdo so pomembni subjekti za razvoj občine?
- Kakšno je stanje na različnih področjih (gospodarske dejavnosti, družbene dejavnosti, okolje in prostor, ...)?
- Katere so razvojne priložnosti in kakšni so razvojni primanjkljaji?
- Kakšni so cilji in prednostne naloge razvoja občine?
- S kakšnimi ukrepi se lahko dosežejo cilji?
- Kateri projekti vodijo do zastavljenih ciljev?

Ključnega pomena je tudi merjenje napredka, v okviru katerega z naborom indikatorjev sproti merimo uresničevanje razvojne strategije.

Ta ključni in temeljni razvojni dokument občine Radlje ob Dravi upošteva:

- svetovne trende,
- najnovejša teoretična in empirična dognanja na področju strateškega načrtovanja mest in lokalnih skupnosti
- izkušnje uspešnih mest in krajev v Evropi
- državne dolgoročne razvojne programe (vladna Resolucija o državnih razvojnih projektih za obdobje 2007-2023, Strategija razvoja slovenskega podeželja, ...)
- vrednote, mnenja in potrebe lokalnih prebivalcev
- mnenja občinske uprave
- mnenja v razvoj kraja vpetih posameznikov
- možne vire države in EU za financiranje razvoja občine.

1 Analiza stanja

Občina se mora najprej zavedati svoje začetne pozicije, vedeti mora torej, kje se trenutno nahaja, zato pa je potrebna analiza stanja. Odgovoriti mora na pomembna strateška vprašanja, opredeliti svoje prednosti ter si prizadevati za odpravo pomanjkljivosti. V ta namen je treba preučiti konkurenčnost in razpoložljiv kapital občine, privlačnost lokacije ter pomembnost gospodarskega in družbeno-političnega okolja. **Uspešna občina je tista, ki je učinkovita in uspešno tekmuje z drugimi za resurse privatnega in javnega sektorja, neuspešno občino pa opredeljujejo padanje populacije in zaposlenosti oz. nesposobnost odpravljanja socialnih in ekonomskih problemov.**

Cilj večje konkurenčnosti občine pa ni samo boljša mednarodna in regionalna pozicija, temveč tudi povečanje specifičnih lokalnih faktorjev, ki nadalje izboljšujejo ekonomsko konkurenčnost, omogočajo ustrezno kakovost življenja posameznikov in socialnih skupin, povečujejo ekonomsko in socialno kohezijo ter zagotavljajo integracijo občine v urbane in regionalne mreže, institucije ter združenja.

1.1 Nosilci in udeleženci priprave strateškega razvojnega dokumenta ter metodologija

Nosilci in udeleženci priprave strateškega razvojnega dokumenta

Pri izdelavi tega strateškega razvojnega dokumenta občine Radlje ob Dravi so sodelovali:

- Prebivalci občine Radlje ob Dravi (seznam prisotnih nadpovprečno angažiranih občanov na delavnice je v prilogi 1).
- Prebivalci sosednjih občin in drugih krajev v Republiki Sloveniji. Župan in uprava občine Radlje ob Dravi:
 - ga. Alan Bukovnik, dipl. upr.org., župan,
 - strokovne službe občinske uprave:
 - ga. Marjana ŠVAJGER, univ.dipl.prav., tajnik občine,
 - ga. Nadja VOLMAJER-BEZJAK, univ.dipl.prav., svetovalka za splošne in pravne zadeve,
 - ga. Judita GAČNIK, inž.grad., višji referent za urbanistične in gradbene zadeve,
 - ga. Mojca KOVAČIČ, dipl.uprav.org., vodja občinskega proračuna,
 - ga. Draga ČREŠNIK, soc.del., višji referent za družbene dejavnosti,
 - ga. Valentina TERNIK, dipl.ek., sodelavka za komunalne zadeve,
 - ga. Mojca GOLOB, ek.teh., knjigovodja-bilancist,
 - g. Janko MIHEV, str.teh., sodelavec za KS, šport, ekonom in upravnik zgradb,
 - ga. Drinka ŠVAJGER, ek.teh., koordinator za stanovanjske zadeve,
 - ga. Marta PAŽEK, adm.

- nosilec projekta - Dr. Ferk & Partner d.o.o., Management Consultants, München – Maribor – Ljubljana:
 - mag. Bojan Mažgon – vodja projekta
 - prof. dr. Vito Bobek
 - prof. dr. Hans Ferk
 - dr. Anita Maček
 - Irena Dobnik, univ.dipl.oec.
 - Andreja Črnčič, univ dipl.oec.

Metodologija

Metodološko smo strateški dokument izdelali v naslednjih korakih:

1. izvedba strukturiranega vprašalnika (40 poglobljenih vprašanj s podvprašanji) pri 75 posameznikih (seznam prisotnih priloga 1), ki so vpeti v razvoj občine oz. nadpovprečno sodelujejo pri aktivnostih v občini - starost: od 25-60 let=58 posameznikov, nad 60 let=17 posameznikov, 52 moških, 23 žensk (priloga 5),
2. izvedba terenske ankete o zadovoljstvu prebivalcev občine Radlje ob Dravi na vzorcu 128 naključno izbranih udeležencev. Starost: do 25 let=31x, 25-60 let=62x, nad 60 let=35x, od tega 65 žensk in 63 moških (priloga 2),
3. izvedba telefonske ankete o prepoznavnosti občine Radlje ob Dravi v sosednjih občinah na vzorcu 116 naključno izbranih udeležencev. Starost: do 25 let=31x, 25 - 60 let=54x, nad 60 let=31x, od tega 60 žensk in 56 moških (priloga 3),
4. izvedba telefonske ankete o prepoznavnosti občine Radlje ob Dravi v Sloveniji na vzorcu 84 naključno izbranih udeležencev (priloga 4),
5. analiza obstoječih statističnih kazalnikov in drugih podatkov za občino Radlje ob Dravi in izbrane slovenske občine,
6. izvedba delavnic o predlagani viziji, ciljih in potrebnih ukrepih z vodstvom občine in občinsko upravo – 10 sodelujočih.

Skupaj je v projektu sodelovalo **413 udeležencev**.

Izbrani kazalniki po posameznih področjih in dostopnost podatkov je prikazana v poglavju 6.

Finančna analiza prihodkov in odhodkov občine vključuje naslednje kategorije:

1. Analiza prihodkov občine od leta 2000 - 2008 z vseh vidikov:
 - vsi prihodki,
 - davčni prihodki (dohodnina, premoženje),
 - premoženjski davki (NZUSZ),
 - transferni prihodki (dotacije države),
 - zadolževanje.

2. Analiza odhodkov občine (2000 - 2008) z vseh vidikov:

- vsi odhodki,
- odhodki za delovanje uprave,
- odhodki za javni red in varnost,
- odhodki za promet,
- odhodki za varstvo okolja,
- odhodki za prostorski razvoj,
- odhodki za šport in kulturo,
- odhodki za izobraževanje,
- odhodki za socialo,
- odhodki za turizem.

Vsi podatki se preračunajo kot odhodki na prebivalca zaradi ustrezne primerjave z 10 podobno velikimi občinami in povprečjem v Republiki Sloveniji. Poleg tega se pri vseh odhodkih razčlenijo še odhodki, ki so imeli investicijski značaj.

1.2 Analiza elementov konkurenčnosti občine

Ključni razvojni problemi pred 15 leti in danes

Nadpovprečno angažirani prebivalci so odgovore na vprašanje, kakšni so bili po njihovem mnenju **ključni ekonomski in socialni problemi v občini Radlje ob Dravi pred približno 15 leti**, strnili v naslednje vsebinske sklope:

- gospodarstvo (57,33%): slabo gospodarstvo (33,33%), brezposelnost (24%),
- komunalna infrastruktura (26,67%),
- odnos do okolja (25,33%),
- prometne povezave in telekomunikacije (32,00%): prometne povezave (20%), telekomunikacije (12%),
- izobrazba (14,67%),
- ostalo: stanovanjska problematika (9,33%), pomanjkanje sredstev za razvoj (6,67%), slabi razvojni programi (2,67%).

Na vprašanje, kateri so po njihovem mnenju **ključni razvojni primanjkljaji (slabosti) v občini sedaj**, pa prebivalci odgovarjajo:

- gospodarstvo (42,67%): gospodarstvo (22,67%), premalo delovnih mest (6,67%), odhajanje kadrov iz občine (5,33%), pomanjkanje delovnih mest za višje izobražen kader (4,00%), beg možganov (4,00%),
- prometne povezave in telekomunikacije (25,33%): prometne povezave (21,33%), slabe telekomunikacije (4%),
- infrastruktura (12,00%),

- prepočasen razvoj (13,33%): prepočasen razvoj (8%), slabo črpanje EU sredstev (5,33%).

Tabela 1: Ključni razvojni problemi občine Radlje ob Dravi pred 15 leti in danes

Pred 15 leti		Danes
1. gospodarstvo (57,33%)	→	1. gospodarstvo (42,67%)
2. komunalna infrastruktura (26,67%)	↗	2. prometne povezave in telekomunikacije
3. odnos do okolja (25,33%)	↘	3. infrastruktura (12%)
4. prometne povezave in telekom (32%)	↗	4. prepočasen razvoji (13,33%)
5. izobrazba (14,67%)		

Osnovnih problemov pred 15 leti je bilo 5, danes pa 4. Najpomembnejši problemi so bili in ostajajo gospodarski problemi. Infrastrukturni problemi so z 2. mesta padli na 3. Problem prometnih povezav je v zaznavanju prebivalcev pridobil na pomenu. Problema odnosa do okolja in izobrazbe pa sta izginila s seznama največjih razvojnih problemov občine.

Razvojne priložnosti in nevarnosti

Nadpovprečno angažirani prebivalci so odgovore na vprašanje, katere so **razvojne priložnosti** občine Radlje ob Dravi, strnili v naslednje vsebinske sklope:

- turizem(68%),
- gospodarstvo (50,66%): energetika (18,67%), gospodarstvo (9,33%), lesna industrija (8%), inovativne tehnologije (5,33%), industrija (5,33%), kovinsko predelovalna industrija (4%),
- dopolnilne dejavnosti na kmetijah (32%), eko kmetovanje (9,33%),
- obrt (16%) in podjetništvo (14,67%).

Razvojne priložnosti smo preverili tudi na vzorcu naključno izbranih anketirancev v Radljah. Naključno anketirani prebivalci zaznavajo naslednje razvojne priložnosti:

- gostinstvo,
- turizem,
- malo gospodarstvo.

Razvojne priložnosti Radelj ob Dravi smo prav tako preverili z anketo v sosednjih občinah. Na vprašanje, kje vidijo priložnosti v prihodnjih letih za Radlje ob Dravi, so odgovorili:

- turizem (33,75%),
- šport (12,5%),

- gospodarstvo (17,5%),
- ureditev prometa – obvoznica (5%).

Nadpovprečno angažirani prebivalci so odgovore na vprašanje, katere so skrite **nevarnosti** glede prihodnjega razvoja občine Radlje ob Dravi, strnili v naslednje vsebinske sklope:

Demografski dejavniki (41,34%): demografija (22,67%), beg možganov (18,67%),

Upravni problemi (41,28%): zakonodaja - regionalizacija (26,67%), lokalna politika (10,61%), negativna selekcija kadrov (4%),

Uničevanje okolja (14,67%).

1.2.1 Gospodarstvo

Po mnenju nadpovprečno angažiranih prebivalcev so **najbolj potrebni gospodarskega razvoja** naslednji predeli občine:

- Radlje (26,6%)
 - razvoj infrastrukture,
 - razvoj turizma.
- Sv. Anton na Pohorju (15,96%)
 - da bi mladina ostala v kraju,
 - infrastruktura.
- Vuhred (14,63%)
 - slabe ceste,
 - razvoj turizma.

Prebivalci izpostavljajo naslednje **konkurenčne prednosti občine Radlje ob Dravi** v primerjavi s sosednjimi občinami v regiji:

- gospodarstvo (30,66%): industrijska cona (12%), tradicija predelave lesa (9,33%), kovinska industrija (5,33%), gospodarstvo (4%),
- turizem (13,33%): naravne danosti in priložnosti – lepota Dravske doline (8%), možnost razvoja zimskega in letnega turizma (5,33%),
- lokalna skupnost (12%).
- prostorske kapacitete (6,67%).

Konkurenčne prednosti Radlje ob Dravi smo prav tako preverili z anketo v sosednjih občinah. Na vprašanje, v čem so v Radljah najboljši, so odgovorili:

- po kulturnih prireditvah (15%),
- gostinski ponudbi (13,75%),
- v športu (7,5%),
- ponudba trgovin (5%).

Najpomembnejša gonila gospodarskega razvoja občine predstavljajo po mnenju prebivalcev naslednje kategorije:

- predelava lesa (26,67%),
- ljudje (21,33%),
- malo gospodarstvo (8%),
- CNC Pušnik (8%).

Na temelju vprašalnika so prebivalci numerično ocenjevali naslednje kategorije s področja gospodarstva:

Tabela 2: Numerično ocenjevanje kategorij na področju gospodarstva

Ocenjevana kategorija	Ocena nadpovprečno angažiranih prebivalcev	Ocena naključno izbranih prebivalcev	Skupna ocena
Vključenost občine pri vzpostavljanju stikov s potencialnimi investitorji doma in v tujini	2,13	2,90	2,52
Ocena ponudbe delovnih mest v občini	1,63	2,04	1,83
Podpora nastanku delovnih mest za Y generacijo	NE = 54,67 % DA = 45,33 %	/	
Zadovoljstvo s stanjem na področju ponudbe stanovanj v občini	2,30	2,62	2,46
Zadovoljnost z izkoriščenostjo potenciala kmetijske proizvodnje?	2,41	2,99	2,70
Ocena turistične ponudbe v občini	2,30	2,53	2,41
Ocena stanja in ponudbe malega gospodarstva v občini	2,64	2,68	2,66

Tabela 3: I. steber – ocene po krajevnih skupnostih

Ocenjevana kategorija	Celotna občina	Radlje ob Dravi	Remšnik	Vuhred	Sv. Anton
Vključenost občine pri vzpostavljanju stikov s potencialnimi investitorji doma in v tujini	2,13	2,28	2,31	2,17	1,75
Ocena ponudbe delovnih mest v občini	1,63	1,65	1,94	1,67	1,25
Podpora nastanku delovnih mest za 3. generacijo	NE=54,67% DA=45,33%	NE=51,28% DA=48,72%	NE=68,75% DA=31,25%	NE=33,33% DA=66,67%	NE=75% DA=25%
Zadovoljnost s ponudbo stanovanj v občini	2,30	2,79	2,25	2,17	2,00
Zadovoljnost z izkoriščenostjo potenciala kmetijske proizvodnje	2,41	2,54	2,63	2,33	2,13
Ocena turistične ponudbe v občini	2,30	2,18	2,44	2,58	2,00
Ocena stanja in ponudbe malega gospodarstva v občini	2,64	3,03	2,69	2,58	2,25

Glede vključenosti občine pri vzpostavljanju stikov s potencialnimi investitorji menijo občani, da je premalo izkoriščenega EU denarja (13,33%) in da je treba izboljšati čezmejno povezovanje (5,33%).

Pri **ponudbi delovnih mest v občini** pogrešajo nadpovprečno angažirani občani predvsem:

- delovna mesta za visokoizobražene (26,67%),
- več delovnih mest (17,33%).

Zadovoljstvo s ponudbo delovnih mest smo preverili tudi na vzorcu naključno izbranih anketirancev. Naključno anketirani prebivalci so to kategorijo ocenili s povprečno oceno 2,04. Pogrešajo pa naslednje:

- več delovnih mest (14,88%),
- večja pomoč podjetjem – delovna mesta (5,58%).

Dobra tretjina prebivalstva (54,67%) ne podpira **nastanka delovnih mest za generacijo nad 65 let**. Glavni argument je, da naj se zaposlujejo mladi (20%). Tisti pa, ki nastanek tovrstnih delovnih mest podpirajo (45,33%), izhajajo iz dejstev, da imajo veliko znanja in izkušenj ter bi jih lahko angažirali za svetovanje (33,33%).

Glede **ponudbe stanovanj** v občini zaznavajo prebivalci kot največje probleme:

- premalo profitnih stanovanj- visoke cene (27,67%),
- premalo neprofitnih stanovanj (12%),
- bolj dostopna stanovanja za mlade družine (8%).

Ponudbo stanovanj smo preverili tudi na vzorcu naključno izbranih anketirancev. Naključno anketirani prebivalci so to kategorijo ocenili s povprečno oceno 2,62. Pogrešajo več stanovanj (7,44%).

Glede **izkoriščenosti potenciala kmetijske proizvodnje**, ki ga ocenjujejo z oceno 2,41, pa vidijo priložnosti, kot npr.:

- dopolnilna dejavnost 20%,
- bio pridelava in prodaja produktov 17,33%,
- trženje produktov 16%,
- kmečki turizem 14,67%.

Glede stanja in **ponudbe malega gospodarstva** (ocena 2,64) pogrešajo subvencioniranje podjetij s strani občine (12%).

Stanje in ponudbo malega gospodarstva smo preverili tudi na vzorcu naključno izbranih anketirancev. Naključno anketirani prebivalci so to kategorijo ocenili s povprečno oceno 2,68. Pogrešajo več proizvodnih obratov (2,79%) in pomoč občine novim podjetjem (2,79%).

Turizem

Kot **glavne probleme v turistični ponudbi** (ocena **2,30**) navajajo nadpovprečno angažirani občani:

- premalo prenočitvenih zmogljivosti - hotel (32%),
- boljšo ponudbo (25,33%),
- večja promocija (18,67%),
- več in boljša gostinska ponudba (14,67%),
- turistične in ostale prireditve (10,67%),
- kmečki turizem (10,67%).

Prebivalci menijo, da v občini obstajajo **naslednje turistične oz. kulturne zanimivosti, ki bi jih bilo potrebno obnoviti oz. nanje opozoriti:**

- Samostan - kloster (49,33%),
- Dvorec Radlje (18,67%),
- Stari grad (12%),
- Dijakov rudnik (12%).

Prebivalci menijo, da so za občino **najbolj značilni naslednji ljudski običaji:**

- ličkanje (funcanje) 16%,
- hmeljarski likof 10,67%,
- pustovanje 10,67%.

Za občino bi naj bile **najbolj značilne naslednje jedi:**

- žganci, kisle mleko 14,67%,
- mošt 14,67%,
- ajdovi žganci 13,33%,
- rženi kruh 10,67%.

Domačini so v Radljah ob Dravi najbolj ponosni na:

- kmečki turizem Odernik 12%,
- splavarstvo 8%,
- Sv. Pankracij 8%.

Turistično ponudbo smo preverili tudi na vzorcu naključno izbranih anketirancev. Naključno anketirani prebivalci so to kategorijo ocenili s povprečno oceno 2,53. Pogrešajo boljše in raznoliko ponudbo (8,37%).

Turistično privlačnost Radelj ob Dravi smo prav tako preverili z anketo v sosednjih občinah. Povprečna ocena turistične ponudbe v Radljah znaša 2,38. Na vprašanje, kaj pogrešajo v Radljah, pa so odgovorili:

- rekreacijski turizem (18,5%),
- bazen (13,75%).

Anketiranci v sosednjih občinah so na vprašanje, po kaj bi šli oziroma kaj bi počeli v Radljah, odgovorili:

- v trgovino 47,5%,
- v gostilno 17,5%,
- na občino – upravno enoto 15%,
- na obisk 13,75%.

Turistično privlačnost Radelj ob Dravi smo preverili z anketo v drugih slovenskih občinah. Turistično in ostalo ponudbo, so ocenili s povprečno oceno 2,14. Na vprašanje, kaj v tem segmentu pogrešajo, pa so odgovorili:

- obvoznico (5,5%),
- športne objekte (4%).

1.2.2 Promet in komunikacije

Prebivalci so **transportno infrastrukturo** v občini (avtobusni prevozi, urejenost cest, pločnikov, kolesarskih stez, ...) ocenili z agregirano povprečno oceno **2,53**.

Državne ceste so ocenili s povprečno oceno 2,50. Pri tem izstopajo naslednje skupine problemov:

- obvoznica (12%),
- Vuhred – Ribnica na Pohorju: preobremenjena in ozka (6,67%).

Lokalne ceste in ulice so ocenili s povprečno oceno 2,18. Pri tem izstopajo naslednje skupine problemov:

- slabo vzdrževane makadamske ceste (13,33%),
- premalo asfaltiranih cest (10,67%),
- potrebna preplastitev nekaterih cest (8,00%).

Naključno izbrani občani so urejenost cest in ulic ocenili z oceno 2,94. Pripombe so naslednje:

- boljšo urejenost (9,30%).

Pločnike so ocenili s povprečno oceno 2,53. Pri tem so navedli naslednje konkretne primanjkljaje:

- premalo (10,67%),
- nekateri so preozki (5,33%).

Zagotovljenost parkirišč ob posameznih objektih (cerkev, pokopališče, kulturni dom, šola, vrtec, zdravstveni dom...) so ocenili s povprečno oceno 2,11. Pri tem so navedli naslednje konkretne primanjkljaje:

- premalo jih je (28%),
- več parkirišč pri zdravstvenem domu (9,33%),
- šola in vrtec jih nimata (5,33%).

Naključno izbrani občani so ocenili urejenost pločnikov in parkirišč z oceno 2,88. Pri tem pogrešajo:

- več parkirišč (10,23%).

Kolesarske poti so ocenjene s povprečno oceno 2,16. Pri tem so navedeni naslednji konkretni primanjkljaji:

- premalo jih je (12%),
- jih skoraj ni (10,67%).

Sprehajalne poti so ocenjene s povprečno oceno 2,73. Pri tem so navedeni naslednji konkretni primanjkljaji:

- premalo jih je (8%),
- slabo so označene (4%).

Kažipoti so ocenjeni s povprečno oceno 2,72. Pri tem so navedeni naslednji konkretni primanjkljaji:

- premalo jih je (10,67%),
- potrebno je boljše označevanje (4%).

Javna razsvetljava je ocenjena s povprečno oceno 3,28. Pri tem so navedeni naslednji konkretni primanjkljaji:

- pokvarjene žarnice prepočasi zamenjajo (4%),
- z razsvetljavo je treba opremiti nove poti (4%).

Zimska služba je ocenjena s povprečno oceno 2,62. Pri tem so navedeni naslednji konkretni primanjkljaji:

- stanje je slabo (6,67%),
- prepočasen odziv (4%).

Dostopnost do telefona, interneta, kabelskega sistema, GSM signala so ocenili s povprečno oceno 2,98. Pri tem so ocenili posamezne kategorije in navedli naslednje konkretne pomanjkljivosti:

- **TV signal (kabelska TV)** - Povprečna ocena znaša 2,63:
 - ni optičnega kabla (6,67 %),
 - izpadi sprejema (4 %),
 - slabo stanje (4%).
- **Internet** - Povprečna ocena znaša 2,63:
 - ni možnosti priklopa (9,33%),
 - slaba povezava (4%).
- **GSM signal** - Povprečna ocena znaša 2,90:
 - slaba pokritost s signalom (9,33%),
 - ob meji z Avstrijo ni signala oz. prekrivanje avstrijskih omrežij (5,34%).
- **Telefon** - Povprečna ocena znaša 3,74.

Naključno izbrani prebivalci so dostopnost do telekomunikacij ocenili z oceno 3,30.

Zadovoljstvo s **povezanostjo občine z drugimi kraji** (avtobus, vlak, ...) so občani ocenili s povprečno oceno 2,25, pri tem izpostavljajo zlasti naslednje:

- preredki avtobusni prevozi (22,66%),
- preredki vlakovni prevozi (14,67%),
- ukinjene avtobusne linije – Veolia (6,67%).

Naključno izbrani prebivalci so ocenili javni prevoz z oceno 1,99.

V občini po mnenju dobre polovice vprašanih občanov (DA – 53,33%) obstaja **problem prometnih konic** in sicer:

Tabela 4: Problem prometnih konic

KJE	KDAJ
V centru Radelj, center mesta 22,07%	Ob delavnikih 14,67%
	Med 15. in 17. uro 14,67%
	Dopoldan 13,33%

Na temelju vprašalnika so torej nadpovprečno angažirani prebivalci numerično ocenjevali naslednje kategorije s področja prometa in komunikacij:

Tabela 5: Ocenjeване kategorije s področja prometa in telekomunikacij

Ocenjevana kategorija	Ocena nadpovprečno angažiranih prebivalcev	Ocena naključno izbranih prebivalcev	Skupna ocena 2,64
Prometna infrastruktura v občini	2,53	2,78	2,64
Državne ceste	2,50	/	2,50
Lokalne ceste in ulice	2,18	2,94	2,56
Pločniki	2,53	2,88	2,70
Parkirišča	2,11		2,49
Kolesarske poti	2,16	/	2,16
Sprehajalne poti	2,73	/	2,73
Kažipoti	2,72	/	2,72
Javna razsvetljava	3,28	/	3,28
Zimska služba	2,62	/	2,62
Dostopnost do telefona, interneta, kablanskega sistema, GSM signala	2,98	3,30	3,14
○ TV signal	2,63	/	2,63
○ Internet	2,63	/	2,63
○ GSM signal	2,90	/	2,90
○ Telefon	3,74	/	3,74
Povezanost občine z drugimi kraji (vlak, avtobus, ...)	2,25	1,99	2,12

Tabela 6: II. steber – ocene po krajevnih skupnostih

Ocenjevana kategorija	Celotna občina	Radlje ob Dravi	Remšnik	Vuhred	Sv. Anton
Prometna infrastruktura v občini	2,53	2,64	2,64	2,21	2,51
Državne ceste	2,50	2,41	2,88	2,08	1,50
Lokalne ceste in ulice	2,18	2,69	2,13	2,00	1,88
Pločniki	2,53	2,56	2,94	1,75	2,88
Parkirišča	2,11	2,23	2,00	1,58	2,63
Kolesarske poti	2,16	1,85	2,19	2,33	2,25
Sprehajalne poti	2,73	2,92	2,69	2,42	2,88
Kažipoti	2,72	2,74	2,94	2,08	3,13
Javna razsvetljava	3,28	3,36	3,44	3,08	3,25
Zimska služba	2,62	3,03	2,63	2,58	2,25
Dostopnost do telefona, interneta, kabelskega sistema, GSM signala	2,98	3,68	3,14	3,12	1,94
○ TV signal	2,63	3,26	2,94	2,92	1,38
○ Internet	2,63	3,56	3,00	2,83	1,13
○ GSM signal	2,90	3,77	2,81	3,00	2,00
○ Telefon	3,74	4,13	3,81	3,75	3,25
Povezanost občine z drugimi kraji (vlak, avtobus, ...)	2,25	2,51	2,44	2,42	1,63

1.2.3 Okolje

Na vprašanje, kako so zadovoljni z **odnosom do okolja v občini**, so nadpovprečno angažirani prebivalci odgovorili s povprečno oceno **2,91**.

Pri posameznih področjih so navedli naslednje:

- **Javne površine** - Povprečna ocena = 2,94. Komentar slabih ocen:
 - onesnažene (4%).

Naključno izbrani prebivalci so ocenili javne površine z oceno 3,17. Pri tem pogrešajo: park in več čistilnih akcij.
- **Ravnanje z odpadki** - Povprečna ocena = 2,67. Komentar slabe ocene:
 - več ločevanja odpadkov – recikliranje (24%),
 - previsoka cena (10,67%).

Naključno izbrani prebivalci so ravnanje z odpadki ocenili z oceno 3,08. Pri tem pogrešajo več ozaveščenosti in več košev za smeti.
- **Oskrba z vodo** - Povprečna ocena = 2,62. Komentar slabe ocene:
 - lasten vodovod (6,67%),
 - slaba voda (6,67%),
 - zastarele napeljave (5,33%).

Naključno izbrani prebivalci so ocenili oskrbo z vodo z oceno 3,69.

- **Kanalizacija in čistilna naprava (ČN)** - Povprečna ocena = 1,74. Komentar slabe ocene:
 - čistilne naprave ni, veliko gospodinjstev je nima, oboje je še v izgradnji (32,03%),
 - ob slabem vremenu smrdi (6,67%).Naključno izbrani prebivalci so kanalizacijo in čistilno napravo ocenili z oceno 2,89.
- **Čistost potokov in jezer** - Povprečna ocena = 3,04. Komentar slabe ocene:
 - kanalizacija speljana v potok (6,67%),
 - ureditev brežin (4%),
 - divja odlagališča (4%).Naključno izbrani prebivalci so čistost potokov in jezer ocenili z oceno 3,30.
- **Kakovost zraka** - Povprečna ocena = 3,68 (naključno izbrani = 3,83). Komentar slabe ocene:
 - občasno polivanje gnojnice (6,67%),
 - promet skozi center (4%).
- **Stanje hrupa** - Povprečna ocena = 3,44 (naključno izbrani = 3,23). Komentar slabe ocene:
 - promet skozi center (6,67%),
 - hrup ponoči v centru (5,33%)
- **Urejenost pokopališč** - Povprečna ocena = 3,71 (naključno izbrani = 4,05).

Vključenost občanov v urejevanje okolja je bila ocenjena s povprečno oceno **3,10**, ki so jo občani utemeljevali z naslednjimi razlogi:

Tabela 7: Razlogi vključenosti občanov v urejevanje okolja

Komentar	Priložnosti
Pasivnost občanov 14,67%	Organiziranje čistilnih akcij 6,67%
Urejeno okolje privlačnejše za turizem 9,33%	Urediti fasade nekaterih starih hiš 6,67%
	Vsaj naj počisti pred svojim pragom 6,67%

Naključno izbrani prebivalci so vključenost občanov v urejevanje okolja ocenili z oceno 2,80. Pogrešajo večjo vključenost občanov (4,65%).

S **prostorskim planom** občine ni seznanjenih 54,67 % vprašanih, predvsem zaradi pomanjkanja interesa, premalo informacij oz. nedostopnosti informacij. Z njim pa je seznanjenih 45,33 % vprašanih, ki njegovo ustreznost ocenjujejo s povprečno oceno 2,12. V njem pogrešajo večjo vključenost ljudi (8%).

Naključno izbrani prebivalci so ocenili prostorski plan z oceno 3,30.

Na temelju vprašalnika so torej prebivalci numerično ocenjevali naslednje kategorije s področja okolja:

Tabela 8: Ocenjeване kategorije s področja okolja

Ocenjevana kategorija	Ocena nadpovprečno angažiranih prebivalcev	Ocena naključno izbranih prebivalcev	Skupna ocena
Odnos do okolja v občini	2,91	3,33	3,12
Javne površine	2,94	3,17	3,05
Ravnanje z odpadki	2,67	3,08	2,87
Oskrba z vodo	2,62	3,69	3,15
Kanalizacija in čistilne naprave	1,74	2,89	2,31
Čistost potokov in jezer	3,04	3,30	3,17
Kakovost zraka	3,68	3,83	3,75
Stanje hrupa	3,44	3,23	3,33
Urejenost pokopališč	3,71	4,05	3,88
Vključenost občanov v urejenost okolja	3,10	2,80	2,95
Ustreznost prostorskega plana	2,12	3,30	2,71

Tabela 9: III. steber – ocene po krajevnih skupnostih

Ocenjevana kategorija	Celotna občina	Radlje ob Dravi	Remšnik	Vuhred	Sv. Anton
Odnos do okolja v občini	2,91	2,96	2,82	2,74	3,14
Javne površine	2,94	3,38	2,94	2,42	3,00
Ravnanje z odpadki	2,67	2,56	2,63	2,50	3,00
Oskrba z vodo	2,62	3,54	1,94	3,00	2,00
Kanalizacija in čistilne naprave	1,74	2,13	1,75	1,83	1,25
Čistost potokov in jezer	3,04	2,97	3,06	2,50	3,63
Kakovost zraka	3,68	3,79	3,75	2,92	4,25
Stanje hrupa	3,44	3,31	3,06	3,25	4,13
Urejenost pokopališč	3,71	4,00	3,44	3,50	3,88
Vključenost občanov v urejenost okolja	3,10	3,00	2,81	3,33	3,25
Ustreznost prostorskega plana	2,12	1,95	1,63	2,60	2,50

1.2.4 Izobraževanje in otroško varstvo

Ustreznost šolskih objektov in otroških vrtcev je bila ocenjena s povprečno oceno 3,24, ki so jo utemeljevali z naslednjimi argumenti:

- šola potrebuje telovadnico (6,67%),
- v Vuhredu je vrtec dotrajan (4%).

Naključno izbrani prebivalci so objekte izobraževalnih ustanov ocenili z oceno 3,54, objekte vrtcev pa s 3,63.

Izvajanje in vsebini izobraževalnih procesov so prebivalci podelili povprečno oceno 3,01, pri čemer so:

- vrtci prejeli oceno 2,69,
- osnovne šole 3,06,
- izobraževalni programi za 3 generacijo (povprečna ocena /) – manjkajo delavnice oz. občani niso seznanjeni, da obstajajo.

Naključno izbrani prebivalci so ustreznost vsebin ocenili z 3,44, ustreznost vsebin v izobraževalnih ustanovah pa s 3,17.

Vključenost šol in vrtcev v družbeno življenje kraja je ocenjena s povprečno oceno 3,44, pri čemer si prebivalci želijo udeležbe šol na prireditvah (9,33%).

Naključno izbrani prebivalci so vključenost v življenje kraja ocenili z 3,40.

Tabela 10: Dojemanje prebivalstva glede izobraževanja

Ocenjevana kategorija	Ocena nadpovprečno angažiranih občanov	Ocena naključno izbranih občanov	Skupna ocena
Ustreznost šolskih objektov in objektov vrtcev	3,24	3,63 (vrtci) 3,54 (IU)	3,43 3,39
Izvajanje in vsebina izobraževalnih procesov	3,01	3,30	3,15
○ Vrtci	2,96	3,44	3,20
○ Osnovne šole	3,06	3,17	3,11
Vključenost šol in vrtcev v družbeno življenje kraja	3,44	3,40	3,42

Tabela 11: IV. steber – ocene po krajevnih skupnostih

Ocenjevana kategorija	Celotna občina	Radlje ob Dravi	Remšnik	Vuhred	Sv. Anton
Ustreznost šolskih objektov	3,24	3,64	3,06	3,25	3,00
Izvajanje in vsebina izobraževalnih procesov	3,01	2,87	2,79	4,10	3,25
○ Vrtci	2,96	2,50	2,83	4,40	3,25
○ Osnovne šole	3,06	3,25	2,75	4,40	3,25
Vključenost šol in vrtcev v družbeno življenje kraja	3,44	3,31	3,50	3,33	3,63

1.2.5 Kakovost življenja

Nadpovprečno angažirani prebivalci so na delavnicah **kakovost življenja** v občini ocenili z agregirano povprečno oceno **3,50**. Po posameznih področjih, ki vplivajo na kakovost življenja, so bile ocene naslednje:

- **Zdravstvena oskrba** (povprečna ocena 3,41). Oceno so utemeljili z naslednjimi razlogi:
 - premalo splošnih zdravnikov (12%),
 - čakalne vrste (6,67%).Naključno izbrani prebivalci so zdravstveno oskrbo ocenili z oceno 2,75. Pogrešajo: več zdravnikov (7,44%) in dobre zdravnike (4,65%).
- **Kulturno dogajanje** (povprečna ocena 3,24). Oceno so utemeljili z naslednjimi razlogi:
Naključno izbrani prebivalci so kulturno dogajanje ocenili z 2,82. Pripombe: več prireditev in koncertov (8,37%)..
- **Možnost športa in rekreacije** (povprečna ocena 3,78). Oceno so utemeljili z naslednjimi razlogi:
 - ni telovadnice (4%),Naključno izbrani prebivalci so možnost športa in rekreacije ocenili s 3,33.
- **Socialne aktivnosti** (povprečna ocena 3,12). Oceno so utemeljili z naslednjimi razlogi:
 - manjka oskrba na domu (4%).Naključno izbrani prebivalci so socialne aktivnosti ocenili z 2,73.
- **Varnost bivanja** (povprečna ocena 3,81, naključno izbrani = 3,68).
- **Medsosedski odnosi** (povprečna ocena 3,56, naključno izbrani = 3,31).
- **Oskrba prebivalcev** (povprečna ocena 3,28).
Naključno izbrani prebivalci so oskrbo ocenili z 3,14.
- **Duhovna oskrba** (povprečna ocena 3,79).
Naključno izbrani prebivalci so duhovno oskrbo ocenili s 3,26.

Kakovost življenja v Radljah smo preverili tudi v sosednjih občinah. Ocenili so jo s povprečno oceno **3,01**.

- Prebivalci sosednjih občin zaznavajo naslednje prednosti:
 - dosegljivost vsega v centru - trgovine (18,75%),
 - bližina lepe narave (15%).

- Prebivalci sosednjih občin zaznavajo naslednje pomanjkljivosti:
 - veliko prmeta (31,25%),
 - premalo parkirišč (16,25%).

Kakovost življenja smo preverili tudi z anketo v drugih slovenskih občinah. Kakovost življenja v Radljah so ocenili s povprečno oceno **2,34**.

Po mnenju nadpovprečno angažiranih občanov **predstavlja občino na kulturnem oz. športnem področju v največji meri:**

- Kulturno področje:
 - zborovsko petje (9,33%),
 - pihalni orkester (9,33%),
 - kulturni dom (6,67%).
- Športno področje:
 - rokomet (26,67%),
 - namizni tenis (21,33%),
 - Robi Koren (14,67%).
- Ostalo:
 - gasilsko društvo (6,67%),
 - Radeljski dnevi (4%),
 - vodna učna pot (4 %).

Tabela 12: Dojemanje prebivalstva glede kakovosti življenja

Ocenjevana kategorija	Ocena nadpovprečno angažiranih občanov	Ocena naključno izbranih občanov	Skupna ocena
Kakovost življenja v občini	3,50	3,13	3,31
Zdravstvena oskrba	3,41	2,75	3,08
Kulturno dogajanje	3,24	2,82	3,03
Možnost športa in rekreacije	3,78	3,33	3,55
Socialne aktivnosti	3,12	2,73	2,92
Varnost bivanja	3,81	3,68	3,74
Med-sosedski odnosi	3,56	3,31	3,43
Oskrba prebivalcev	3,28	3,14	3,21
Duhovna oskrba	3,79	3,26	3,52

Tabela 13: V. steber – ocene po krajevnih skupnostih

Ocenjevana kategorija	Ocena v celotni občini	Radlje ob Dravi	Remšnik	Vuhred	Sv. Anton
Kakovost življenja v občini	3,50	3,39	3,24	3,05	4,23
Zdravstvena oskrba	3,41	3,46	2,88	2,83	3,88
Kulturno dogajanje	3,24	3,44	2,81	2,83	3,88
Možnost športa in rekreacije	3,78	3,54	3,38	3,33	4,88
Socialne aktivnosti	3,12	3,00	3,25	2,33	3,88
Varnost bivanja	3,81	3,69	3,63	3,17	4,75
Med-sosedski odnosi	3,56	3,26	3,56	3,17	4,25
Oskrba prebivalcev	3,28	3,31	3,13	3,17	3,50
Duhovna oskrba	3,79	3,46	3,25	3,58	4,88

1.3 Proračunska analiza občine Radlje ob Dravi

1.3.1 Analiza prihodkov občine Radlje ob Dravi v primerjavi z nekaterimi podobno velikimi občinami v RS v zadnjih letih

V analizi vseh prihodkov občine smo zaradi vsebinske transparentnosti opravili primerjavo vseh prihodkov izračunanih na prebivalca, kar nam daje osnovo za primerjavo med vsemi občinami.

Proračunska analiza je izdelana za primerljive občine iz vse Slovenije glede na število prebivalcev.

Tabela 14: Prihodki ustvarjeni v obdobju 2000 – 2008 (letno v € na prebivalca)

Občina	Število prebivalcev	Vsi prihodki	Dohodnina 2000 - 06	Dohodnina 2007 - 08	NZUSZ	Državna sredstva
CERKLJE NA GORENJSKEM	6.620	692	226	506	53	104
DUPLEK	6.228	534	155	473	25	184
KANAL	6.106	760	220	554	94	70
KIDRIČEVO	6.734	601	164	489	60	182
MENGEŠ	6.778	536	291	425	79	6
MORAVSKE TOPLICE	6.346	800	135	540	40	362
RADLJE OB DRAVI	6.276	587	168	490	70	156
RUŠE	7.436	702	197	447	105	105
ŠEMPETER - VRTOJBA	6.447	956	367	389	142	15
ŠKOFLJICA	7.728	693	302	450	58	21
RS		673	235	452	80	103

Pri tem smo med prihodki posebej izpostavili kategorijo »dohodnina na prebivalca«, ki ponazarja premoženjsko stanje in kupno moč prebivalstva v občini, nadalje zbrane »davke na premoženje«, ki v glavnem pomenijo nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča (NZUSZ), kot enega najpomembnejših udejanjenih lastnih virov občine, prejeta sredstva za »finančno izravnavo« (FI), ki kažejo na finančno samostojnost občine, prejeta sredstva od države in »zadolženost« občine na prebivalca. Prikazani podatki v tabeli pomenijo povprečno vrednost v obdobju zadnjih 9 let.

Primerjava **vseh prihodkov** v zadnjih devetih letih v povprečju uvršča Radlje ob Dravi le pred občino Duplek in Mengeš s povprečno letno vrednostjo vseh prihodkov, ki je pod državnim povprečjem. Ko analiziramo vse prihodke po posameznih letih, lahko opazimo, da so se le ti v občini Radlje konstantno povečevali – skupaj kar za 234%! Pod mejo 100% so občine Cerklje, Duplek in Šempeter – Vrtojba, ostalim šestim pa je uspelo prihodke povečati za več kot 100% glede na izhodiščno leto 2000.

Tabela 15: Vsi prihodki občine (v € na prebivalca)

Kazalnik zajema: tekoče prihodke (davčne in nedavčne), kapitalske prihodke, prejete donacije in transferne prihodke.

Občina/Leto	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Povprečje
CERKLJE NA GORENJSKEM	533	630	555	530	770	628	893	795	895	692
DUPLEK	399	371	366	510	546	547	588	689	788	534
KANAL	499	475	529	609	846	738	857	1.157	1.130	760
KIDRIČEVO	417	430	441	477	578	619	741	853	856	601
MENGEŠ	330	382	472	492	641	570	595	682	658	536
MORAVSKE TOPLICE.	512	507	582	682	802	797	858	980	1.482	800
RADLJE OB DRAVI	367	446	465	506	538	593	742	769	858	587
RUŠE	395	537	572	630	673	689	905	938	980	702
ŠEMPETER - VRTOJBA	754	842	922	944	921	1116	1097	925	1.079	956
ŠKOFLJICA	353	625	680	720	712	601	865	731	946	693
RS	450	504	563	592	645	715	796	853	936	673

Tabela 16: Dohodnina (v € na prebivalca)

Kazalnik prikazuje sredstva od plačane dohodnine občanov, ki pripada občini (znesek predstavlja 35% od celotne dohodnine)

Občina/Leto	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Povprečje 2000 - 06	Povprečje 2007 - 08
CERKLJE NA GORENJSKEM	166	197	204	221	246	260	286	493	518	226	506
DUPLEK	109	120	143	153	178	183	198	462	484	155	473
KANAL	178	197	220	224	234	236	253	533	574	220	554
KIDRIČEVO	110	127	156	165	184	193	215	479	498	164	489
MENGES	222	245	268	294	315	330	360	414	436	291	425
MORAVSKE TOPLICE.	99	110	126	137	152	153	169	531	549	135	540
RADLJE OB DRAVI	127	142	157	174	182	188	210	480	500	168	490
RUŠE	144	157	177	205	218	227	248	438	456	197	447
ŠEMPETER - VRTOJBA	284	310	346	367	398	409	456	383	395	367	389
ŠKOFLJICA	225	253	236	300	352	358	387	437	463	302	450
RS	190	212	237	258	212	220	313	441	463	235	452

Analiza zbranih prihodkov iz naslova **dohodnine** nam v bistvu pokaže kupno moč nekega okolja oz. kvaliteto delovnih mest v tem okolju. Radlje ob Dravi so do leta 2007, ko začne veljati spremenjen zakon o financiranju občin, vselej pod republiškim povprečjem, ki ga od opazovanih občin vselej presega le občina Šempeter-Vrtojba. Občani Radelj ob Dravi so še v letu 2000 prejeli dohodke, s katerimi je občina zasedala 113. mesto v državi, v letu 2006 pa je na 125. mestu. Sprememba Zakona o financiranju občin v letu 2007 je ugodno vplivala na prihodek občine iz naslova dohodnine, kar pa le zamegljuje dejansko stanje.

V sled temu dejstvu, se posebej zaradi pogostih sprememb sistema financiranja občin velja v prihodnosti usmeriti na vzpodbujanje nastanka zahtevnejših delovnih mest oz. takšnih z več dodane vrednosti, saj je težko verjetno, da bo sedanji sistem zbiranja dohodnine na ravni države in delitev občinam po številu prebivalcev dolgoročno vzdržal. Okolja, ki bodo pripravljena živeti z več delovnimi mesti, kot jih sama potrebujejo, bodo morala biti deležna ustreznega nadomestila, kot je to normalno in razvidno v prihodkih lokalnih skupnosti v razvitih evropskih državah.

Prihodki iz naslova »**davki na premoženje**«, ki jih v prvi tabeli označujemo z **NZUSZ** (nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča) nam poleg obremenjenosti občanov govorijo tudi o prisotnosti gospodarstva v občini. Gre za vir, ki hkrati predstavlja instrument občine za pospeševanje neke dejavnosti, saj lahko občina nekatere moteče dejavnike bolj obremeni s to dajatvijo medtem ko lahko želene dejavnike vzpodbuja z nizko obremenitvijo.

Analiza je pokazala, da so Radlje relativno dobro udeležane potencialne prihodke iz tega naslova. Posebej pomembno pa je tudi dejstvo, da gre za t.i. »lastne prihodke«, ki so čista dodana vrednost tudi v novem sistemu financiranja občin.

V koloni »državna sredstva« smo analizirali prejeta sredstva iz državnega proračuna (odvisnost od države). Analiza je pokazala, da je bila občina Radlje ob Dravi v opazovanem obdobju med najuspešnejšimi občinami, vendar je treba vedeti, da delež sredstev iz državnega proračuna prikazuje finančno povezanost občine z državo, ki hkrati sporoča finančno odvisnost od centralnih oblasti ter možnost dodatnega finančnega nadzora s strani proračunske inšpekcije ministrstva za finance. Glavno vlogo pri tem ima finančna izravnava.

Finančna izravnava se dodeljuje občinam, ki v posameznem proračunskem letu s prihodki iz glavarine oz. skupnimi prihodki, ne morejo financirati primerne porabe. Ta kazalnik naj bi govoril o sposobnosti oz. samozadostnosti lastnih virov občine za opravljanje zakonsko določenih nalog. V tem času se je v Sloveniji »samofinanciralo« le 10 do 15 % občin (v glavnem mesta), vse ostale pa so bile odvisne od državne pomoči. To je razvidno tudi iz analize opazovanih občin, ki pokaže, da le Mengeš in Šempeter-Vrtojba v tem času nista prejeli dodatnih sredstev finančne izravnave.

Tabela 17: Finančna izravnava (v € na prebivalca)

Kazalnik prikazuje transferni prihodek iz državnega proračuna, ki zagotavlja občini prihodke v višini primerne porabe – sredstva za nemoteno izvajanje tekočih nalog iz pristoynosti občine.

Občina	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Povprečje
CERKLJE	89	87	90	102	85	89	92	0	0	70
DUPLEK	134	155	166	180	156	192	193	0	0	131
KANAL	0	0	39	52	36	83	126	3	7	38
KIDRIČEVO	120	129	148	150	140	171	168	0	0	114
MENGES	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
MORAVSKE TOPLICE	160	181	216	228	244	283	276	14	12	179
RADLJE OB DRAVI	120	160	171	144	104	162	178	0	0	115
RUŠE	86	92	88	90	73	101	92	0	0	69
ŠEMPETER - VRTOJBA	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ŠKOFLJICA	1	0	14	0	0	0	0	0	0	2
RS	59	67	73	76	151	180	93	5	5	79

Po spremenjenem ZOF v letu 2008 prejema jo FI le še Kanal in Moravske Toplice.

Analiza **zadolževanja** le potr di domneve, da je na ta način možno z večjo lastno udeležbo pričakovati tudi večji izplen iz drugih virov. V primerjavi z občinami v Evropski uniji so tukaj še neizkoriščene rezerve za večino slovenskih občin. Občina Radlje ob Dravi se je v opazovanem obdobju dolgoročno zadolževala manj, kot je bilo povprečje v državi. Med analiziranimi občinami v zadolževanju prednjačita Duplek in Ruše, rekorderji na tem področju so manjše občine (Žetale, Dobrovnik, Podlehnik, Štore, ...), ki so v tem obdobju dosegale povprečno tudi do 150 € na prebivalca.

Tabela 18: Zadolževanje občin (v € na prebivalca)

Občina/Leto	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Povprečje
CERKLJE	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
DUPLEK	0	18	0	0	51	0	0	128	194	43
KANAL	0	0	0	0	0	0	0	21	0	2
KIDRIČEVO	0	0	0	0	66	0	0	0	0	7
MENGES	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
MORAVSKE T.	40	0	30	0	160	0	0	0	0	26
RADLJE	20	0	0	0	0	0	24	0	96	16
RUŠE	17	0	43	0	0	0	84	83	88	35
ŠEMPETER -	0	0	0	0	0	0	0	115	60	19
ŠKOFLJICA	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
RS	6	7	15	11	21	24	18	21	63	21

1.3.2 Analiza odhodkov občine Radlje ob Dravi in primerjava z nekaterimi občinami v RS

Odhodke občine, ki izhajajo iz podatkov zaključnih računov občin v letih 2000 do 2008, smo analizirali glede na dejavnosti in glede na investicijski delež. Pri tem smo prav tako, kot v prejšnjem poglavju izračunali porabo na prebivalca, kar nam omogoča primerjavo med vsemi občinami v RS.

V spodnji tabeli primerjamo povprečne letne odhodke, preračunane na prebivalca, v zadnjih devetih letih:

Tabela 19: Vsi odhodki občine (v € na prebivalca)

Kazalnik zajema tekoče in investicijske odhodke ter transfere za vse dejavnosti iz pristojnosti občine, občinsko upravo ter funkcionarje.

Občina/Leto	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Povprečje 2000 - 2008
CERKLJE	691	633	463	557	777	527	827	644	768	654
DUPLEK	389	461	343	511	601	501	639	764	1.047	584
KANAL	460	516	506	546	814	834	816	1.176	1.095	751
KIDRIČEVO	342	311	579	559	684	618	688	722	971	608
MENGES	321	360	552	496	556	544	656	669	757	546
MORAVSKE TOPLICE	520	474	610	666	777	752	879	914	1.563	795
RADLJE OB DRAVI	384	442	451	509	529	597	748	725	918	589
RUŠE	422	527	569	630	698	689	1007	978	1.119	738
ŠEMPETER - VRTOJBA	666	954	1015	856	903	942	1255	1.151	1.167	990
ŠKOFLJICA	341	389	490	742	814	538	792	856	825	643
RS	449	508	581	607	643	702	822	844	1003	684

Skladno s prihodki je tudi pri odhodkih občina Radlje ob Dravi v letu 2000 vselej pod povprečjem v državi. Nadpovprečne odhodke v tem času uspe konstantno ustvariti le občina Šempeter-Vrtojba, ostale občine pa doživijo ob večjih investicijskih posegih posamezne letne preboje.

Na manjše odhodke v primeru občine Radlje ob Dravi vpliva tudi dejstvo, da se v nasprotju z ostalimi občina v tem obdobju ni pretirano zadolževala.

Tabela 20: Povprečna poraba občin po nekaterih dejavnostih v obdobju 2000 –2008
(letno povprečje v € na prebivalca)

Občina / dejavnost	JAVNA UPRAVA	PROMET	OKOLJE	PROSTOR	IZOBRAŽEVANJE	ŠPORT KULTURA	SOCIALA	VARNOST	TURIZEM
CERKLJE	20	138	53	36	167	79	13	25	3
DUPLEK	40	82	35	49	152	30	38	6	2
KANAL	41	111	52	78	135	83	24	11	12
KIDRIČEVO	31	53	43	46	144	76	29	12	1
MENGES	38	69	9	34	166	62	14	8	7
MORAVSKE TOPLICE	35	100	87	68	138	31	39	12	26
RADLJE OB DRAVI	31	56	27	33	167	58	29	7	4
RUŠE	36	61	59	74	116	63	88	7	5
ŠEMPETER - VRTOJBA	35	104	45	116	223	65	35	13	7
ŠKOFLJICA	30	70	51	52	172	27	61	9	9
RS	39	70	45	66	156	65	31	12	7

V analizi so zajeti vsi povprečni letni odhodki po nekaterih posameznih dejavnostih:

- javna uprava (kazalnik zajema tekoče odhodke občinske uprave, odhodke občine za funkcionarje ter transfere uprave),
- promet (kazalnik prikazuje tekoče in investicijske odhodke ter transfere občine za cestni promet (ceste v pristojnosti občine)),
- okolje (kazalnik prikazuje tekoče in investicijske odhodke ter transfere občine za varstvo okolja: zbiranje in ravnanje z odpadki, ravnanje z odpadno vodo, ostale dejavnosti v zvezi z varstvom okolja),
- prostor (kazalnik prikazuje tekoče in investicijske odhodke ter transfere občine za: stanovanjsko dejavnost, dejavnosti na področju prostorskega načrtovanja in razvoja, oskrbo z vodo in ostale dejavnosti prostorskega razvoja),
- izobraževanje (kazalnik prikazuje tekoče in investicijske odhodke ter transfere občine za predšolsko vzgojo, osnovnošolsko izobraževanje in ostale izobraževalne dejavnosti),
- šport in kultura (kazalnik prikazuje tekoče in investicijske odhodke ter transfere občine za dejavnosti na področju: rekreacija, kultura in dejavnosti neprofitnih organizacij, združenja, društva in druge institucije),

- sociala (kazalnik prikazuje tekoče in investicijske odhodke ter transfere občine za socialno varstvo ter prispevke za zdravstveno varstvo občanov),
- varnost (kazalnik prikazuje tekoče in investicijske odhodke ter transfere za javni red in varnost kjer nastopajo praviloma odhodki občine za gasilce).

Razlika do polnih odhodkov je še v odhodkih za obrambo in civilno zaščito, zdravstvo in gospodarske dejavnosti (kmetijstvo in drobno gospodarstvo).

Iz analize je razvidno, da je občina Radlje ob Dravi v zadnjem obdobju največ vlagala na področju izobraževanja, prometne infrastrukture ter kulture in športa. Omejenost občinskih proračunov in raznolikosti potreb posameznih okolij se pokaže v tem, da občine presegajo državno povprečje na različnih področjih porabe. Tistim z višjimi prihodki (Šempeter-Vrtojba) to uspe celo na osmih področjih. Odhodki v primeru občine Radlje pa so relativno uravnoteženi po vseh področjih in odražajo stanje glede na udejanjenost lastnih prihodkov občine.

Pomemben kazalnik pri odhodkih občine je:

Tabela 21: Investicijska naravnost občinskih proračunov

(Delež investicijskih odhodkov in transferjev v proračunu občine)

Občina/Leto	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
CERKLJE	79	74	56	56	63	51	64	56	57
DUPLEK	46	46	21	42	47	27	38	35	53
KANAL	41	38	33	27	48	42	31	50	40
KIDRIČEVO	30	30	60	57	50	40	40	46	52
MENGEŠ	30	23	37	35	36	35	33	37	35
MORAVSKE TOPLICE	35	33	46	47	49	45	45	50	61
RADLJE OB DRAVI	27	26	25	30	26	33	41	40	46
RUŠE	25	34	30	25	26	26	43	42	36
ŠEMPETER - VRTOJBA	40	49	48	44	48	50	59	52	53
ŠKOFLJICA	35	29	39	56	59	35	53	54	44
RS	37	38	39	37	37	37	41	42	45

Delež občinskih proračunov, porabljen za investicije, se v visokih odstotkih pojavlja praviloma v manjših občinah (Hodoš, Kostel, Komenda, Dobrovnik....). Nekaterim od analiziranih občin, uspe občasno prebiti mejo 50% proračuna za investicije. Radlje ob Dravi v tem pogledu konstantno namenja tretjino proračuna za investicije, od leta 2006 dalje pa uspeva preseči tudi državno povprečje.

Če analiziramo še investicijske odhodke po podobnem principu, kot smo to storili s prihodki, torej preračunano na prebivalca, dobimo sledečo tabelo:

Tabela 22: Odhodki za investicije (v € na prebivalca)

Občina/Leto	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Povprečje 2000 -08
CERKLJE	541	390	210	243	392	268	527	185	233	332
DUPLEK	165	207	61	155	227	138	242	198	518	212
KANAL	155	183	135	131	375	348	257	547	392	280
KIDRIČEVO	81	76	311	228	296	250	278	307	448	253
MENGES	85	70	196	168	193	190	218	230	256	178
MORAVSKE TOPLICE	158	138	244	296	347	337	399	384	909	357
RADLJE OB DRAVI	64	81	85	127	128	199	304	241	345	175
RUŠE	76	167	146	119	141	177	430	392	390	227
ŠEMPETER - VRTOJBA	57	201	227	253	400	470	743	424	508	365
ŠKOFLJICA	99	88	110	267	369	187	419	441	339	258
RS	182	201	231	238	264	295	333	284	365	266

V primerjavi z vsemi opazovanimi občinami po tem kriteriju bistveno odstopajo občine Šempeter-Vrtojba, Moravske Toplice in Cerklje, na veliko državno povprečje pa vplivajo predvsem mesta in nekatere občine z velikimi investicijami v okoljske projekte. Občina Radlje ob Dravi izkazuje v tem času investicije v višini povprečno 175 €/prebivalca na leto, kar je najmanj v primerjavi z analiziranimi občinami. Od leta 2006 naprej v Radljah opazimo občutno naraščanje povprečnega zneska za investicije, pri nekaterih drugih občinah pa zasledimo zanimiva povečanja posebej v letih lokalnih volitev (2002 in 2006).

1.3.3 Vloga in financiranje občin v Evropi

V zadnjem času pa je v Evropski uniji dobila izredno velik pomen regionalizacija, ki je sprejeta kot pomemben del evropske politike. Evropa naj bi temeljila ne le na državah – članicah, pač pa tudi neposredno na (evropskih) regijah. Regionalna politika se je že začela in je bila od vsega začetka podprta s finančnimi sredstvi, ki so zagotovljena v ustreznih strukturnih skladih. Ta sredstva so namenjena zmanjševanju regionalne neenakosti v razvoju posameznih delov Evrope. Konkretizirani so bili trije glavni cilji evropske regionalne politike:

- razvoj manj razvitih regij Evrope,
- razvojna pomoč območjem z nazadujočo industrijo,
- pomoč kmetijskim območjem.

V Evropski listini o lokalni samoupravi so določeni viri lokalnih skupnosti v 9. členu listine po naslednjih načelih:

1. **načelo sorazmernosti** – finančni viri lokalnih skupnosti morajo biti v sorazmerju z nalogami, ki jih določata zakon in ustava,
2. **načelo prožnosti** – finančni viri, ki so na voljo lokalnim skupnostim naj bodo dovolj raznovrstni in prilagodljivi, da sledijo dejanskemu gibanju stroškov,
3. **načelo samofinanciranja** – vsaj del finančnih virov lokalnih skupnosti mora izvirati iz krajevnih davkov in taks, katerih višino lahko v okviru zakona določajo občine same,
4. **načelo sodelovanja** – lokalne skupnosti morajo na primeren način sodelovati pri dodeljevanju prerazporejenih finančnih virov,
5. **načelo izravnave** – država mora ne le s finančno izravnavo, temveč tudi z drugimi ukrepi zagotoviti izenačenost med lokalnimi skupnostmi pri financiranju lokalnih zadev,
6. **načelo ustreznosti** – lokalna skupnost mora imeti ustrezne lastne finančne vire, s katerimi prosto razpolaga v okviru svojih pooblastil,
7. **načelo samostojnosti** – sredstva, ki jih država dodeli lokalnim skupnostim, niso strogo namenska za financiranje določenih projektov,
8. **načelo zadolževanja** – lokalne skupnosti morajo imeti za najemanje posojil za večje naložbe dostop do domačega trga kapitala v mejah zakona.

Cilj Evropske listine lokalne samouprave je zagotoviti skupne evropske standarde za opredeljevanje in varovanje pravic lokalnih skupnosti. Listina nalaga podpisnicam izpolnitev temeljnih pravil, ki zagotavljajo politično, administrativno in finančno neodvisnost lokalnih oblasti. Zadnji predlogi k listini, ki so bili obravnavani na srečanju ministrov Sveta Evrope, vsebujejo dopolnjene predloge na področju financiranja regij, pri čemer naj bi sistem zagotavljal predvidljive prihodke, pri določanju finančne izravnave, pa naj bi se upoštevali tudi potencialni prihodki.

Ko govorimo o lokalnih javnih financah, mislimo na financiranje lokalnih skupnosti, in sicer tako širših kot ožjih lokalnih skupnosti. Podatki o lokalnih prihodkih nam pogosto kažejo stopnjo centraliziranosti v državi. Ravno stopnja centralizacije oz. decentralizacije javnih financ pa je pogosto vprašanje, ki se postavlja raznim oblikovalcem politike. Večja centraliziranost pomeni večji nadzor nad porabo javnih prihodkov, vendar privede tudi do večje neučinkovitosti pri rabi proračunskega denarja. Centralna vlada ne pozna vseh potreb in želja posamezne lokalne skupnosti, saj se lokalne skupnosti razlikujejo med seboj glede zmožnosti, pogojev, produkcije in kvalitete. Stopnja decentralizacije je večja, če je delež prihodkov, ki izhajajo iz lokalnih davkov v lokalnih proračunih velik ali pa je ta delež velik v skupnih davčnih prihodkih na ravni države. Stopnja decentralizacije je majhna, če večji del lokalnih prihodkov predstavljajo transferji iz državnega proračuna. Ti deleži se močno razlikujejo med posameznimi državami, saj je količina posameznega lokalnega prihodka močno povezana z lokalnimi pristojnostmi.

FINANCIRANJE LOKALNIH SKUPNOSTI V NEKATERIH DRŽAVAH EU

Pri financiranju lokalnih ravni po posameznih državah lahko ugotovimo, da se v državah, ki imajo že dolgo tradicijo lokalne demokracije, regije in občine financirajo predvsem iz lastnih davkov in pristojbin, medtem ko se v drugih državah financirajo predvsem s pomočjo državnih transferjev, vendar se deleži posameznih virov močno razlikujejo. Visok delež davkov in prispevkov vedno ne pomeni nujno velike finančne avtonomije, saj je treba pri tem upoštevati tudi, koliko so lokalne skupnosti samostojne pri določanju osnov in stopenj teh davkov in prispevkov.

V nadaljevanju si bomo ogledali primerjalni pregled financiranja lokalnih skupnosti v nekaterih državah EU:

a) Avstrija

Lokalna samouprava

Avstrija je zvezna država, ki jo sestavlja 9 avtonomnih dežel in 2359 občin od katerih je 15 takih, ki imajo lastni statut, kar pomeni, da v taki občini živi več kot 20.000 prebivalcev in je na lastno zahtevo prevzela tudi zadeve upravnega okraja. Povprečna velikost občin v Avstriji je 3421 prebivalcev (najmanjša ima 50 prebivalcev). Avstrijska občina ima ustavno pravico, da deluje kot neodvisna gospodarska enota, razpolaga z vsemi vrstami premoženja, vodi podjetja, upravlja s svojim proračunom in pobira davke. Sicer velja splošna klavzula, da so občine pristojne za vse zadeve, ki pripadajo izključnemu ali prevladujočemu interesu lokalne skupnosti in se lahko opravljajo znotraj njihovih meja in z njihovimi zmožnostmi. Izrecno pa so jim zagotovljene lokalne volitve, lokalne javne službe, lokalna policija, lokalni promet in ceste, lokalni trgi, prva pomoč, požarno varstvo, gradbene uredbe, lokalno prostorsko planiranje in pokopališča.

Financiranje lokalnih skupnosti

Osnove financiranja lokalnih skupnosti so podane s temeljnim zakonom o financiranju, ki je začel veljati že leta 1948. Osnovni princip financiranja je, da bi vse ravni v državi svoje stroške poravnale s čim več lastnimi sredstvi. Lokalne oblasti nimajo pristojnosti za uvajanje novih davkov, stopnje in davčne osnove pa prav tako določi država.

Deljeni davki se razdelijo med vse tri ravni po posebnem izračunu in sicer za vsak davek posebej. Določeni so ponderji za razdelitev glede na število prebivalcev, pobrane prihodke v posamezni regiji ali lokalni skupnosti, površino, dolžino cest ipd. Uteži in uporaba posameznega dejavnika se razlikujejo glede na posamezni davek. Deljeni davki so: davek na plače, davek na kapitalski dobiček, trošarine na alkohol in pivo, davek na

dediščine in darila, davek na promet nepremičnin, davek na vrednost zemlje, davek na igre na srečo ter davek na umetniško in kulturno promocijo.

Na ravni občine deljeni davki predstavljajo 25,8 % prihodkov, lastni davki 15 %, transferji 12,2 % in ostali prihodki, ki vključujejo nedavčne prihodke in prihodke od premoženja zavidljivih 47% (občine namreč lahko ustanovijo in vodijo podjetja tudi s področja profitne dejavnosti).

Med lastnimi davki je najpomembnejši t.i. lokalni davek, ki je leta 1995 nadomestil dva prejšnja davka: davek na plačilne liste in davek na podjetja ter ima kar 51 % delež vseh lastnih davkov. Naslednji lastni davek je davek na nepremičnine (13 %), sledijo trošarine na pijače in sladoled (14 %).

Od vsakega prihodka občin država zadrži del sredstev za specialni sklad, iz katerega se potem financirajo nekatere dejavnosti (zdravstvo, okolje, preskrba z vodo ipd.).

Transferne prihodke določa država, saj je njihova funkcija predvsem finančna izravnava. Transferji na isti ravni in pa med regijo in občino so v praksi velikokrat rezultat pogajanj.

Zadolževanje

Občine lahko samostojno nastopajo na finančnem trgu, vendar pa za zadolževanje potrebujejo avtorizacijo regije. Kriterij, po katerem regija potrdi neko zadolževanje, je odvisen od namena, zaradi katerega se občina zadolžuje in od prihodkov, ki jih občina dosega (kreditna sposobnost).

b) Nemčija

Lokalna samouprava

V Nemčiji danes živi preko 81 milijonov prebivalcev v 14.561 občinah, ki so združene v 439 okrajev. Kar 7260 občin ima manj kot 1000 prebivalcev (najmanjša občina ima 5 prebivalcev), 12 pa je takih z 500.000 ali več prebivalci. Okrajni upravni urad (Landratsamt) nadzira zakonitost dela občin na svojem območju. Nadzor nad neokrajnimi občinami (mesti) in ruralnimi okraji pa je zadeva, ki jo ureja posamezna dežela. Pristojnosti občin temeljijo na načelu odgovornosti za vse javne zadeve, ki se pojavljajo znotraj občinskega prostora (načelo univerzalne pristojnosti). Pristojnosti variirajo od dežele do dežele (Nemške zvezne dežele imajo status države, kar pomeni, da imajo svojo zakonodajo, svoj parlament in vlado ter svoj sodni sistem), delno tudi zaradi njihove velikosti. Sicer pa so občine zelo svobodne pri odločanju, kako opravljati svoje naloge, kar je odsev načela lokalne samouprave. Naloge lahko tudi oddajajo tretjim, na primer zasebnemu sektorju.

Financiranje lokalnih skupnosti

Poraba občin dosega približno 11 % BDP oziroma 26 % celotne javne porabe v državi. Poraba med okraji in občinami je v korist občin saj se na teh dveh nivojih v občinah porabi 83 %, v okrajih pa le 17 % javne porabe.

Zvezne dežele lahko samostojno pobirajo natančno določene **davke**: davek na motorna vozila, davek na premoženje, davek na dediščine, davek na pivo, davek od prometa nepremičnin in davek od iger na srečo. Občine pa poberejo še nekaj lastnih davkov: davek od premoženja (zemljišča in stavbe) in davek na podjetja (gre za obdavčenje objektov in dobička podjetij, pri čemer so določene številne olajšave, vrednosti od katerih se plačuje davek pa se določijo vsaka tri leta), nekatere trošarine, davek na živali ipd.

Deljeni davki med vsemi ravnmi so: dohodnina, davek od dobička pravnih oseb in DDV. Delitvena razmerja med državo, zvezno deželo in občinami so natančno določena:

- 50 % prihodkov od davka na dobiček dobi država, drugo polovico pa zvezna dežela,
- 56 % DDV pripada državi, 44 % pa zvezni deželi,
- dohodnina pripada v 42,5 % državi, 42,5 % zvezni deželi in 15 % občin.

Ne glede na ta razmerja pa morajo zvezne dežele deljene davke (davek od dobička in DDV) razdeliti tudi občinam, vendar po ključu, ki ga določijo same.

V strukturi vseh prihodkov občin tako najpomembnejši vir predstavljajo davki (lastni in deljeni) – 35 %, sledijo transferji - 32 %, takse – 26 % in drugi prihodki -7 %.

Pri določanju davčnih stopenj so tudi občine precej samostojne, čeprav del teh prilivov odvedejo višjim ravnam oblasti.

Večino **transferjev** pridobivajo lokalne ravni na osnovi finančne izravnave, ki jo občine prejmejo od zvezne dežele. Pri dodeljevanju le-te zvezne dežele upoštevajo fiskalni položaj občin in stroške za izvajanje javnih storitev. V večini primerov se uporabljajo demografski kazalci, kot je število prebivalcev, število učencev, stopnja brezposelnosti itd. Poleg tega je pomembna tudi ocena, koliko davčnih prihodkov bi bila posamezna občina sposobna zbrati. Pri določitvi izravnave za zvezne dežele se upoštevajo pobrani lastni prihodki in 50% pobranih prihodkov občin, pomemben element pri določitvi izravnave pa je tudi gostota naseljenosti v posamezni deželi.

Takse in pristojbine imajo sicer manjši delež od davčnih in transfernih prihodkov lokalne skupnosti, vendar pa občine in zvezne dežele s temi prihodki skoraj v celoti poravnajo stroške osnovnih lokalnih javnih storitev. Javne storitve na področju kulture, sociale in športa se pokrijejo delno. Takse so uvedene za skoraj vse javne storitve.

Zadolževanje

Za vse ravni v državi je z zakonom določena zgornja meja zadolževanja. V občinah to pomeni, da zadolževanje ne sme presegati zneska investicij v občinskem proračunu. Zadolžitev se lahko izvede na trgu kapitala, vendar za to občine potrebujejo še dovoljenje višje ravni. Načelno se lahko lokalne skupnosti v Nemčiji zadolžijo tudi na tujih trgih, vendar morajo v tem primeru dobiti dovoljenje centralne banke ter pri njej za čas odplačevanja dolga odpreti račun. Rezultat tako strogega nadzora je minimalen delež zadolževanja v tujini, ki poteka le v primerih sofinanciranja projektov s strani EU.

c) Danska

Lokalna samouprava

Na Danskem imajo dve ravni lokalne samouprave. Sedanja podoba lokalnih oblasti in okrožij na Danskem datira iz leta 1970, ko se je pomembno zmanjšalo število občin. Poglavitni namen reforme je bil ustanoviti enote lokalne samouprave, ki bodo dovolj velike za lastno gospodarsko in upravno sposobnost. 1300 občin se je združilo v 275 občin v 14 okrožjih. Povprečno število prebivalcev v občini je 19.094. Kljub temu, da vsaka občina pripada določenemu okrožju, pa okrožja občinam niso nadrejena, saj so naloge med njimi razdeljene. Farski otoki in Grenlandija imata status neodvisne regije z avtonomno ureditvijo. Do 80. let se je položaj lokalnih skupnosti precej spremenil, saj je bilo na lokalno raven delegiranih vedno več dejavnosti. Velja prepričanje, da gre za državo z najrazvitejšo lokalno in regionalno samoupravo v Evropi in z največjo decentralizacijo javnih zadev.

Delež lokalne porabe v bruto nacionalnem proizvodu je tako cca 31%. Glede na to, da so lokalne ravni močno povezane z večino javnih storitev, je v vseh letih potekalo stalno dogovarjanje med državo in lokalnimi skupnostmi pri oblikovanju proračunov. V zadnjih letih se predstavniki posameznih ravni srečujejo 3 do 4 krat letno.

Financiranje lokalnih skupnosti

Glavni vir prihodkov občin so lokalni davki. Drugi najpomembnejši vir so takse, sledijo pa državni transferji.

Glavni **davčni vir** je dohodnina, katere stopnjo občine in okrožja svobodno določajo, drugi najpomembnejši davčni vir pa je davek na zemljišča. Na ta način lokalne skupnosti samostojno financirajo dve tretjini svojih dejavnosti. Lokalna dohodnina se pobere skupaj z dohodnino na ravni države in predstavlja 91% davčnih prihodkov. Dohodnina je določena na dohodek posameznika in ne družine ter je določena v razponu od 13 do 22% obdavčenih prihodkov (odvisno od posamezne občine). Davek na zemljišča pobirajo občine same, njihov delež v davčnih prihodkih pa je 6%. Občine lahko davčno stopnjo za davek na zemljišča določijo med 0,6 in 2,4%. Poleg omenjenih davkov občine prejemajo

še deleže nekaterih drugih davkov pobranih na nivoju države, kot so davek od dobička pravnih oseb, dohodnina na ravni države, davki iz pokojninskih shem ipd. Delež teh davkov v davčnih prihodkih občin je le 3%.

Da ne bi prihajalo do prevelikih razlik pri davčni obremenitvi med lokalnimi skupnostmi, so **državni transferji** določeni s shemo, ki upošteva razlike v obdavčenju med posameznimi občinami. Transferji države so specialni in splošni. Specialni transferji pomenijo v glavnem sofinanciranje nekaterih delegiranih obveznosti in so namenjeni za socialno varnost, stanovanja, nadomestila za odsotnosti z dela zaradi bolezni, otroške dodatke ipd. Deleži financiranja so fiksno določeni. Splošni transferji nimajo posebnega namena, dobijo pa jih občine z nizkimi davčnimi prihodki in občine v finančnih težavah. Transferji predstavljajo približno 22,5% vseh dohodkov občin.

Pri **finančni izravnavi** je pomembno razmerje med davčnimi prihodki in storitvami na lokalni ravni. Razlike v teh razmerjih izhajajo iz različnih stroškov izvajanja posameznih storitev, zato se poleg razmerja upoštevajo tudi demografski kriteriji – število predšolskih otrok, število šoloobveznih otrok, število upokojencev ipd. Pri določanju višine finančne izravnave se upošteva tudi dejstvo, da morajo občine z možno visoko davčno osnovo (prebivalci dosegajo visoke dohodke) določiti višje davčne stopnje za lokalne davke in obratno. Namen izravnalnega sistema je zagotoviti enak nivo storitev in bolj izenačeno stopnjo davka neodvisno od prihodkov in potrebnih izdatkov prebivalcev. Glede izravnave potrebnih izdatkov imajo tri sisteme: občinska izravnava, izravnava v velemestnem območju in izravnava v okviru okrožij. Da bi izenačili potrebne izdatke je bilo nujno potrebno izmeriti potrebne izdatke vsake posamezne občine, ki so izračunani na podlagi objektivnih kriterijev, ki naj bi odsevali realne potrebe vsake občine.

Delež nedavčnih prihodkov v zadnjih letih narašča na račun taks in pristojbin, ki so povezane s storitvami, ki jih ponuja posamezna lokalna raven. Gre za komunalne takse, povezane z dobavo vode, elektrike, plina, zbiranjem odpadkov itd. Poleg tega morajo starši otrok za varstvo otrok plačevati 30% stroškov, povezanih z varstvom. Občine skrbijo tudi za prehrano, transport in podobne storitve za upokojence, ki živijo na svojih domovih ali v občinskih stanovanjih in te storitve tudi zaračunavajo.

Nekaj sredstev pa občine pridobijo še z kapitalskimi in investicijskimi naložbami.

Zadolževanje

Občine se zadolžujejo pod strogim nadzorom, zato je tudi delež kapitalskih izdatkov na lokalni ravni precej nizek. Poleg tega je z zakonom jasno določeno za katere namene se občine lahko zadolžijo. V okvir zadolževanja so vključene tudi garancije, ki jih posamezne lokalne skupnosti dajejo na svojem področju. Čeprav ni določeno po kakšni obrestni meri le lokalna skupnost lahko zadolži, pa je določeno, da se mora občina zadolžiti tako, da bodo obrestne mere najugodnejše glede na ponudbo na trgu. Glede vira posojila ne obstajajo nikakršne omejitve, lahko je ta tudi v tujini, vendar pa država ne jamči za

dolgove občin. Prav tako se država ne pojavlja kot posojilodajalec, izvaja pa finančni nadzor.

Posojila se lahko najemajo le za investicije v vodovodno gospodarstvo, elektriko, ogrevanje, plinovode, odlaganje odpadkov, nakup zemlje in gradnjo domov za ostarele. Druga posojila mora odobriti Ministrstvo za notranje zadeve.

POVZETEK

Iz analize je razvidno, da so osnovni viri prihodkov lokalnih ravni davki, prispevki oziroma plačila za storitve, prodaja premoženja, transferji in zadolževanje. To je skupno vsem državam, vendar se deleži posameznih virov močno razlikujejo. Toda visok delež davkov in prispevkov ne pomeni nujno velike finančne avtonomije lokalne skupnosti, saj je treba pri tem upoštevati, koliko so lokalne skupnosti samostojne pri določanju osnov in stopenj teh davkov in prispevkov.

Takse, prispevki oziroma plačila za storitve

Skupno vsem prispevkom je, da so povezani s storitvami, ki jih lokalna skupnost opravlja za prebivalce na svojem ozemlju. Osnove in storitve se med državami precej razlikujejo, zato je primerjava neprimerna. Delež nedavčnih prihodkov na ravni širših lokalnih skupnosti je sorazmerno velik na Danskem in Švedskem, največji pa na Irskem, vendar tam nimajo vmesne lokalne ravni. Dokaj visok delež teh prihodkov beležijo tudi občine v Nemčiji, kjer država določa, kolikšen del stroškov izvajanja storitev morajo poravnati uporabniki sami.

Davki

Pri davkih moramo najprej ločiti davčne prihodke lokalnih skupnosti, ki izhajajo iz lokalnih davkov in davčne prihodke iz deljenih davkov (med državo in občino ali med regijo in občino), ki se lokalni skupnosti dodelijo na osnovi nekega delitvenega razmerja in na njihovo velikost občina nima vpliva. Svet Evrope zaradi takšne lastnosti deljene davke uvršča v skupino transferjev. Nekateri lokalni davki se lahko pobirajo na obeh lokalnih ravneh npr. davek na nepremičnine v Veliki Britaniji in Belgiji in dohodnina na Danskem in Švedskem. Drugi lokalni davki se pobirajo samo na eni ravni. V večini držav so občine precej samostojne pri določanju stopenj davkov, država določa le zgornje meje stopenj. Najpogostejši lastni lokalni davki so davki na dohodke fizičnih oseb, davki na nepremičnine in t.i. davki na podjetja. V nekaterih državah (Irska, Danska) sta davek na nepremičnine in davek na podjetja združena, to pomeni, da že davek na nepremičnine obdavčuje tudi podjetja. Omenjena davka sta uvedena na regijski ali občinski ravni v vseh državah razen na Švedskem.

Deljeni davki in transferji

Deljeni davki med državo, regijo in občino imajo pomembno vlogo v lokalnih prihodkih. Poglavitni deljeni davki so dohodnina in DDV (Avstrija, Belgija, Nemčija) ter davek od dobička pravnih oseb (Nemčija, Velika Britanija, Finska, Danska). Ponekod, kjer funkcije regij opravljajo združenja občin ali pa imajo regije le posredovalno vlogo med državo in občino, se davčni prihodki delijo tudi »od spodaj navzgor«, kar pomeni, da se del prihodkov iz davkov pobranih na občinski ravni preliva na višji nivo (Italija, Nemčija, Finska). Najpomembnejši so splošni transferji, ker občine z njimi praviloma svobodno razpolagajo. Velikost teh transferjev je ponavadi odvisna od kriterijev finančne izravnave. Specialni transferji so povezani z opravljanjem natančno določenih funkcij oz. izvajanjem investicij.

Zadolževanje

V vseh državah se lokalne skupnosti lahko zadolžujejo, kar je v večini primerov povezano z investicijami. Zadolžujejo se lahko pri domačih finančnih institucijah ali na kapitalskih trgih. V Belgiji, Finski, Nizozemski in Švedski lokalne skupnosti ne potrebujejo avtorizacije pri najemanju kreditov, v drugih državah pa obstajajo različne omejitve glede na lokalne prihodke ali na vrednost investicije. Kljub različnim stopnjam samostojnosti pri zadolževanju pa deleži zadolževanja v lokalnih prihodkih niso večji v državah, kjer ni omejitev, kot v državah, kjer je ta omejitev velike. Več, kot je povprečje se zadolženost pojavlja v Avstriji, Nemčiji in na Nizozemskem, manj pa v Švedski, Italiji, Veliki Britaniji in Irski.

2 Ocenitev konkurenčnosti

2.1 Uvod

Poznamo tri načine oz. metode za ocenitev konkurenčnosti in sicer regionalno ekonomijo, »benchmarking« ter SWOT analizo. Vsaka ima tako prednosti kakor tudi pomanjkljivosti, uporabljajo pa jih politični poznavalci, lokalni uslužbenci, načrtovalci in drugi. Občine se nenehno spreminjajo, zato mora biti merjenje metod dinamično in strateško.

Regionalna ekonomija se osredotoča na kvantitativno analizo lokalne ekonomije. Spremenljivke se nanašajo na ekonomsko strukturo in proizvodne stroške, s poudarkom na transportu in stroških delovne sile. Prednost te metode je, da učinkovito ocenjuje tradicionalne industrije, delovno intenzivne industrije, identificira komparativne prednosti ter stroške dejavnikov, vendar pa ne daje poudarka na pomembne dejavnike, kot je politična stabilnost ter prispevkom neformalnega sektorja.

S pomočjo »benchmarkinga« občine oblikujejo cilje, vizije in smernice. Glede na primerjalno izbrano občino (mentor) opazujejo spremembe mentorja ter tako predvidijo svojo prihodnost. Pomanjkljivost te metode je, da opredeljuje odnose med politikami, obnašanjem ter rezultati z mentorjem, vendar ne opredeli postopkov, ki vodijo do ugodnih zaključkov.

Prednost SWOT analize je v tem, da ne vključuje stalnih ciljev ter uporablja številne informacije, vendar se takšna analiza spreminja glede na posameznike, ki jo izvajajo.

Zaradi enega osnovnih namenov tega strateškega dokumenta, t.j. oblikovanje vizije in cilje, smo se odločili za metodo benchmarkinga, zaradi metodologije (izdelave anket in delavnice) pa tudi za metodo SWOT analize.

2.2 Občina Radlje ob Dravi v Koroški razvojni regiji

Območje regije leži v S delu Slovenije. Na V meji regija na Podravsko regijo, na JZ pa na Savinjsko regijo ter na S na Avstrijo. Meja z Avstrijo se razprostira v dolžini 100 km na severnem delu regije, deset kilometrski obmejni pas pa pokriva občine Črna na Koroškem, Mežica, Prevalje, Ravne na Koroškem, Dravograd, Muta, Vuzenica, Radlje ob Dravi in Podvelka.

Koroška zaobjema tri doline, Dravsko, Mežiško in Mislinjsko, sestavlja pa jo 12 občin: Črna na Koroškem, Mežica, Prevalje, Ravne na Koroškem, Mislinja, Slovenj Gradec, Dravograd, Muta, Vuzenica, Radlje ob Dravi, Podvelka in Ribnica na Pohorju. V regiji so štiri Upravne enote – Slovenj Gradec, Ravne na Koroškem, Dravograd in Radlje ob Dravi.

Koroška regija spada med manjše statistične regije in se razprostira na 1.041 km² površine, kar predstavlja 5,1% površine države. Koroška ima 74.077 prebivalcev (stanje junij 2000), oziroma 3,7% vsega prebivalstva Slovenije. Regija je podpovprečno naseljena – gostota poselitve znaša 71 prebivalcev/km², slovensko povprečje pa je 98 prebivalcev/km². Nadpovprečno naseljene so le občine Ravne na Koroškem, Mežica in Prevalje, kjer doseže gostota poselitve do 198 prebivalcev/km².

Največ prebivalcev v regiji je zaposlenih v sekundarnem sektorju (več kot 50 % vseh zaposlenih, kar je 10% več kot slovensko povprečje; podatki za leto 2000). Le 42 % prebivalcev je zaposlenih v storitvenih dejavnostih, kar postavlja regijo na zadnje mesto med SLO regijami.

Večina območja, ki ga pokriva Koroška regija, se uvršča med območja s posebnimi razvojnimi problemi, ki so v skladu Zakonom o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja prednostno upravičena do sredstev za spodbujanje skladnega regionalnega razvoja. Klasifikacija območij s posebnimi razvojnimi problemi le-te deli predvsem na območja s strukturnimi problemi z visoko stopnjo registrirane brezposelnosti in območja z visokim deležem kmečkega prebivalstva. Na tako kategoriziranem območju živita dve tretjini prebivalstva regije in zajema skoraj tri četrtine površine regije.

Problem, ki ga v zadnjih letih zaznava Koroška, pa je tudi odliv izobraženega kadra iz regije – študentje si po končanem študiju zaradi majhnih zaposlitvenih možnosti v domačem okolju delo iščejo v drugih regijah, največkrat ostanejo v Ljubljani oziroma v Mariboru. To pa bistveno slabi razvojne moči in potenciale regije.

2.3 Dojemanje prebivalcev občine Radlje ob Dravi o komplementarnosti oz. konkurenčnosti s sosednjimi občinami

Nadpovprečno angažirani prebivalci zaznavajo **komplementarnost** (dopolnjevanje, ki ustvarja možnosti za sodelovanje) občine Radlje ob Dravi s sosednjimi občinami na naslednjih področjih:

- turizem (54,67%),
- infrastruktura (40%),
- gospodarstvo (36%),
- kultura (20%),
- okolje (17,33%),
- skupni projekti (13,33%).

Prebivalci zaznavajo naslednje **konkurenčne prednosti občine Radlje ob Dravi** v primerjavi s sosednjimi občinami v regiji:

- gospodarstvo (30,66%): industrijska cona (12%), tradicija predelave lesa (9,33%), kovinska industrija (5,33%), gospodarstvo (4%),
- turizem (13,33%): naravne danosti in priložnosti – lepota Dravske doline (8%), možnost razvoja zimskega in letnega turizma (5,33%),
- lokalna skupnost (12%),
- prostorske kapacitete (6,67%).

Tabela 23: Komplementarnost in konkurenčnost v regiji

Komplementarnost občine Radlje ob Dravi s sosednjimi občinami	Konkurenčne prednosti občine Radlje ob Dravi v primerjavi s sosednjimi občinami
○ Turizem (54,67%) ○ Infrastruktura (40%) ○ Gospodarstvo (36%) ○ Kultura (20%) ○ Okolje (17,33%) ○ Skupni projekti (13,33%)	○ Gospodarstvo (30,66%) ○ Turizem (13,33%) ○ Lokalna skupnost (12%) ○ Prostorske kapacitete (6,67%)

2.4 SWOT analiza na temelju mnenj prebivalcev o razvojnih prednosti, slabostih, priložnostih in nevarnostih občine Radlje ob Dravi

Cilj raziskave je bil ugotoviti, kako prebivalci občine Radlje ob Dravi dojemajo občino in svoj kraj, ali radi živijo v občini, kje vidijo prednosti in slabosti, kaj v svojem kraju pogrešajo. V ta namen smo obdelali skupino področje prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti z nadpovprečno angažiranimi občani. Področje razvojnih priložnosti pa smo dodatno preverili z anketami naključno izbranih v občini Radlje ob Dravi ter v nekaterih drugih občinah.

Tabela 24: Shematski prikaz SWOT analize

PREDNOSTI ○ gospodarstvo (30,66%), ○ turizem (13,33%), ○ lokalna skupnost (12%), ○ prostorske kapacitete (6,67%).	SLABOSTI ○ gospodarstvo (42,67%), ○ prometne povezave in telekomunikacije (25,33%), ○ infrastruktura (12,00%), ○ prepočasen razvoj (13,33%).
PRILOŽNOSTI ○ turizem (68%), ○ gospodarstvo (50,66%), ○ dopolnilne dejavnosti na kmetijah (32%), ○ eko kmetovanje (9,33%), ○ obrt (16%), podjetništvo (14,67%).	NEVARNOSTI ○ demografski dejavniki (41,34%), ○ upravni problemi (41,28%), ○ uničevanje okolja (14,67%).

Tudi terenska anketa je v osnovi potrdila rezultate, do katerih smo prišli s poglobljenimi intervjuji s ključnimi posamezniki v občini. Prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti se ujemajo s tistimi, opisanimi v predhodni točki, vendar so odgovori manj strukturirani in natančni, kar je razumljivo zaradi metode izvedbe raziskave (manj časa za odgovore posameznika v anketi).

3 Vizija nadaljnega razvoja občine

Pred oblikovanjem vizije smo analizirali stanje, v katerem se občina nahaja. Pri tem smo spoznali svoje prednosti ter pomanjkljivosti. Upoštevali smo tudi kazalnike, ki ponazarjajo uspešnost oz. prednosti občine. Glede na dobljene rezultate kazalnikov uspešnosti je tako mogoče določiti vizijo, ki bo v prihodnosti pomagala do izboljšanja položaja in prepoznavnosti občine.

3.1 Vrednote prebivalcev občine

Nadpovprečno angažirani prebivalci občine so na vprašanje, kje vidijo 3 **najpomembnejše vrednote v prihodnosti** v občini Radlje ob Dravi odgovorili tako, da je mogoče njihove odgovore razvrstiti v naslednji dve skupini:

- Vrednote, povezane s post-modernim življenjskim slogom:
 - okoljska osveščenost (45,33%),
 - povezanost občine navzven (28%),
 - povezanost znotraj občine (24%),
 - odprtost duha (20%),
 - pripadnost skupnosti (14,67%).
- Vrednote, povezane s post-modernim razvojem gospodarstva:
 - inovativnost, podjetnost (54,67%),
 - pritegovanje talentiranih posameznikov v občino (45,33%),
 - tehnološki razvoj (44%).

Naključno izbrani prebivalci občine so na vprašanje, kje vidijo 3 **najpomembnejše vrednote v prihodnosti** v občini Radlje ob Dravi odgovorili tako:

- Vrednote, povezane s post-modernim življenjskim slogom:
 - tolerantnost prebivalstva (23,25%),
 - povezanost občine navzven (22,32%),
 - odprtost duha (18,60%),
 - okoljska osveščenost (15,81%),
 - povezanost znotraj občine (12,09%).
- Vrednote, povezane s post-modernim razvojem gospodarstva:
 - tehnološki razvoj (52,08%),
 - pritegovanje talentiranih posameznikov v občino (40,92%),
 - inovativnost, podjetnost (31,62%).

Tabela 25: Shematski prikaz vrednot po krajevnih skupnostih

	Radlje ob Dravi	Remšnik	Vuhred	Sv. Anton
pritegovanje talentiranih posameznikov v občino	46,15%	43,75%	41,67%	50%
tehnološki razvoj	41,03%	50	58,33%	25%
tolerantnost prebivalstva	7,69%	12,50%	8,33%	0%
zaposljivost generacije nad 65 let	0%	6,25%	0%	0%
povezanost znotraj občine	23,08%	12,50%	25%	50%
povezanost občine navzven	20,51%	56,25%	25%	12,50%
odprtost duha	23,08%	0%	50%	0%
inovativnost	56,41%	50%	50%	62,50%
okoljska osveščenost	48,72%	25%	41,67%	75%
pripadnost skupnosti	7,69%	25%	25%	12,50%

Tabela 26: Primerjava tradicionalnih in post-modernih vrednot prebivalcev občine Radlje ob Dravi

Post-moderne vrednote prebivalcev Radlje ob Dravi			
Nadpovprečno angažirani		Naključno izbrani	
- Vrednote, povezane s post-modernim življenjskim slogom: - Okoljska osveščenost (45,33%) - Povezanost občine navzven (28%) - Povezanost znotraj občine (24%) - Odprtost duha (20%) - Pripadnost skupnosti (14,67%)		- Vrednote, povezane s post-modernim življenjskim slogom: - Tolerantnost prebivalstva (23,25%) - Povezanost občine navzven (22,32%) - Odprtost duha (18,60%) - Okoljska osveščenost (15,81%) - Povezanost znotraj občine (12,09%)	
- Vrednote, povezane s post-modernim razvojem gospodarstva: - Inovativnost, podjetnost (54,67%) - Pritegovanje talentiranih posameznikov v občino (45,33%) - Tehnološki razvoj (44%)		- Vrednote, povezane s post-modernim razvojem gospodarstva: - Tehnološki razvoj (52,08%) - Pritegovanje talentiranih posameznikov v občino (40,92%) - Inovativnost, podjetnost (31,62%)	

Post-moderne vrednote nadpovprečno angažiranih in naključno izbranih prebivalcev so v veliki meri enake, le prioriteta v obeh skupinah je nekoliko drugačna, kar predstavlja dobro osnovo za nadaljnji razvoj občine v skladu z Lizbonsko strategijo EU in slovenskimi državnimi razvojnimi dokumenti. Konkretni projekti, ki bodo sledili v fazi izvedbe in bodo odražali tovrstne vrednote, bodo imeli že v izhodišču velike možnosti za sofinanciranje iz virov EU, v kolikor bodo seveda v tehničnem smislu ustrezno pripravljeni.

Predlagamo, da se zgoraj našteje post-moderne vrednote kombinira s tradicionalnimi vrednotami, ki so prav tako prisotne v občini, kar je razvidno iz odgovorov na nekatera druga vprašanja. To bi ohranjalo identiteto občine na področjih in območjih, kjer je to potrebno in koristno (npr. obdelanost kulturne krajine, kmečki turizem, ohranjanje tradicionalnih jedi in običajev, folklor, ...), v centralnih delih občine pa bi bilo

potrebno graditi na post-modernih vrednotah, vezanih na gospodarski razvoj: inovativnost, podjetnost (npr. uvajanje novih oblik turizma, uporaba novih tehnologij, alternativni viri energije), povezanost in komunikacijske sposobnosti (brezžična omrežja, e-informacijska točka in e-komuniciranje, dobre prometne povezave)

Post-moderne vrednote so pomembne zlasti z vidika uspešnosti lokalne skupnosti na daljši rok. Nahajamo se na prelomnici, ko se lokalne skupnosti iz delavnih okolij, ki so bila večinoma hierarhično zasnovana, spreminjajo v učeče se organizacije, pri katerih je poudarek na učenju, nadgradnji znanja in prenosu le-tega. Evropska Unija je pritiskala na lokalne skupnosti, da morajo same poskrbeti za vse zadeve, z izjemami, ki se lahko posredujejo regiji v reševanje. Zaradi tega danes niti znanje ne zadostuje več. Inovativnost je proces, ki vedno bolj prihaja v ospredje. Inovativnost je posledica kreativnega razmišljanja, ki postaja obvezno za vse člane lokalne skupnosti. Kritične točke, ki se v inovativnih procesih lahko pojavljajo, so ljudje (odnosi), organizacijska kultura ter vodenje. Predvsem slednje je pomembno pri upravljanju lokalne skupnosti in vzpodbujanju k iskanju inovativnih rešitev. V ospredje poleg tega prihaja moč intelektualnega kapitala, ki prekaša moč ostalih proizvodnih dejavnikov. Zaradi vsega naštetega je nujna osredotočenost na ključne sposobnosti vsakega posameznika, podjetja in občine.

3.2 Vizija prebivalcev občine

Nadpovprečno angažirani prebivalci občine so na vprašanje, kakšna je **njihova vizija** občine čez 15 - 20 let, odgovorili tako, da je mogoče njihove odgovore razvrstiti v naslednje skupine:

- Gospodarsko razvita občina (62,67%):
Dovolj delovnih mest (29,33%), gospodarsko močnejša občina (8%), razvoj malega gospodarstva (8%), dovolj stanovanj za mlade (8%), kmetije z dopolnilno dejavnostjo (4%), inovativno podjetništvo (2,67%), možnosti za mala podjetja (2,67%).
- Infrastrukturno razvita občina (41,34%)
Splošno bolj razvita (17,33%), urejena infrastruktura (8%), obvoznica (6,67%), urejene prometne povezave (6,67%), informacijsko omrežje do vseh zaselkov (2,67%).
- Čisto okolje (21,33%)
Čista voda, čistilna naprava (13,33%), čista občina (8%).
- Turistično razvita občina (17,34%)
Turistični rekreacijski center (10,67%), eko-turizem (6,67%).
- Ugodna bivalna klima (6,67%)
Zadovoljni in uspešni ljudje (4%), cenovno dostopnejši domovi za ostarele (2,67%).

Naključno izbrani prebivalci so na vprašanje, kako vidijo Radlje ob Dravi čez 15 let, odgovorili:

- bolj razvito (44,68%): večje (20,46%), bolj razvite (17,67%), kot pravo mesto (6,55%),
- gospodarsko razvito (21,39%): z razvitim gospodarstvom (7,44%), zadostno število delovnih mest (6,51%), z razvitim turizmom (3,72%), več stanovanjskih objektov (3,72%),
- prijetna bivalna klima (12,09%): več športnih površin (3,72%), manj obremenjeno središče kraja (2,79%), z obvoznico (2,79%), ugodne za rauvoj mladih potencialov (2,79%),
- slabše ali enako kot danes (10,23%): bolj umazano-onesnaženo (5,58%), enako kot sedaj (4,65%).

Vizijo nadpovprečno angažiranih prebivalcev bomo primerjali z razvojnimi priložnostmi ter s ključnimi strateškimi točkami (na katerih bi naj občina utemeljila svoj nadaljnji razvoj), na kar so nadpovprečno angažirani prebivalci odgovarjali na različnih mestih v anketi. Primerjavo izvajamo z namenom ugotavljanja skladnosti odgovorov, torej konsistentnosti vizij posameznikov.

.

Tabela 27: Primerjava ključnih elementov vizij z razvojnimi priložnostmi in ključnimi strateškimi točkami, kot so jih opredelili prebivalci

Ključni elementi vizij občanov	Vrednote občanov	Razvojne priložnosti, kot jih zaznavajo občani	Ključne strateške točke nadaljnega razvoja občine (% omemb)
○ Gospodarsko razvita občina (62,67%) ○ Infrastrukturno razvita občina (41,34%) ○ Čisto okolje (21,33%) ○ Turistično razvita občina (17,34%) ○ Ugodna bivalna klima (6,67%)	○ Inovativnost, podjetnost (54,67%) ○ Okoljska osveščenost (45,33%) ○ Tehnološki razvoj (44%) ○ Pritegovanje talentiranih posameznikov v občino (45,33%) ○ Povezanost občine navzven (28%) ○ Povezanost znotraj občine (24%) ○ Odprtost duha (20%) ○ Pripadnost skupnosti (14,67%)	○ turizem(68%) ○ gospodarstvo (50,66%) ○ dopolnilne dejavnosti na kmetijah (32%), ○ obrt (16%), podjetništvo (14,67%).	○ Okolje (42,67%) ○ Prilagodljivost in privlačnost za podjetja in kapital (42,67%) ○ Prilagodljivost za bivanje in delovanje ljudi (41,33%) ○ Sodelovanje med občino in gosp. družbami (33,33%) ○ Arhitektura in zgradbe (26,67%) ○ Prireditve, razstave, dogodki (26,67%) ○ Običaji in kultura (20%) ○ Regionalne in globalne povezave (20%) ○ Klima (13,33%) ○ Zgodovinski dogodki (12%) ○ Hitrost komuniciranja (9,33%) ○ Športne ekipe (9,33%) ○ Kulturne inštitucije (8%) ○ Demografska struktura (6,67%)

.....gospodarstvo
.....privlačna bivalna klima
.....povezovalna infrastruktura
.....turizem

Na temelju mnenj prebivalstva, SWOT in finančne analize, smo oblikovali naslednjo razvojno vizijo občine Radlje ob Dravi:

Vizija razvoja občine Radlje ob Dravi izpostavlja dve usmeritvi:

- **Tehnološko podprt in okoljsko prijazen gospodarski razvoj, temelječ na konkurenčnih prednostih občine (les, voda). Delovna mesta bo poleg predelovalne dejavnosti zagotavljal tudi turizem (gozdovi, voda, lepa pokrajina, tradicija, dogodki);**
- **Prijetna bivalna klima bo omogočala visoko kakovost življenja ter hkrati podpirala gospodarski razvoj.**

Pojasnilo vizije: Vizija odraža vrednote prebivalcev občine Radlje ob Dravi in naravne danosti, hkrati pa vsebuje temeljne strateške usmeritve EU in Slovenije, kar je pomembno pri pridobivanju sredstev iz evropskih in nacionalnih virov (kakovost življenja, trajnostni razvoj). Odraža temeljna hotenja prebivalstva (ustvarjanje privlačne bivalne klime, dobrega bivalnega standarda ter okoljske vzdržnosti). Radlje ob Dravi bo infrastrukturno dobro povezana občina, ki bo prijazna tako do svojih prebivalcev, kakor tudi do obiskovalcev in okolja, napredna, podjetna in prepoznavna.

3.3 Blagovna znamka občine

Za povečanje prepoznavnosti in uspešnosti občine in regije na globalni ravni, imajo pomembno vlogo »blagovne znamke« mest in regij, ki so edinstvene in vključujejo specifične znamenitosti. Pri oblikovanju blagovne znamke se morajo občine osredotočiti na tiste značilnosti, ki bodo pritegnile pozornost drugih ter jo na dolgi rok tudi ohranile. Preden bodo implementirale pobudo, morajo imeti oblikovano vizijo ter upoštevati in razviti strateške točke, ki obsegajo zgodovinske dogodke; arhitekturo in zgradbe, kulturne institucije, razne prireditve, razstave, dogodke, športne ekipe; okolje in klimo; demografsko strukturo; običaje in kulturo; globalne povezave; sodelovanje med občino in gospodarskimi družbami; hitrost komuniciranja; prilagodljivost ter privlačnost za ljudi, podjetja in kapital.

Prebivalci so odgovore na vprašanje, kaj bi po njihovem mnenju morala odražati blagovna znamka občine, pri čemer bi morala biti blagovna znamka edinstvena in bi morala vključevati specifične znamenitosti oz. tiste značilnosti, ki bodo pritegnile pozornost drugih, ter jo na dolgi rok tudi ohranile, strnili v naslednje vsebinske sklope:

- Prijetno bivalno klimo (16,01%)
naravno okolje, prijaznost, sproščenost (5,33%),
občina za občane Radelj (2,67%),
kulturno-zgodovinska dediščina (2,67%),
kakovost življenja (2,67%),
hribi in Drava (2,67%).
- Gospodarski razvoj (5,34%)
ekologija povezana s predelavo naravnih resursov, lesa (2,67%),
delovna mesta (2,67%).

Blagovna znamka bi torej morala upoštevati predvsem prijetno bivalno klimo s poudarkom na naravnem okolju, prijaznosti in sproščenosti.

Tabela 28: Primerjava med elementi, ki bi jih naj odražala blagovna znamka, ključnimi strateškimi točkami, na katerih bi morala občina utemeljiti nadaljnji razvoj ter elementi vizije

.....gospodarstvo

.....privlačna bivalna klima

.....povezovalna infrastruktura

.....turizem

Elementi blagovne znamke (mnenje prebivalcev)	Ključne strateške točke nadaljnega razvoja občine (% omemb)	Elementi iz vizije prebivalcev	Predlogi občanov za slogan občine Radlje ob Dravi
○ Prijetna bivalna klima (16,01%) ○ Gospodarski razvoj (5,34%)	○ Okolje (42,67%) ○ Prilagodljivost in privlačnost za podjetja in kapital (42,67%) ○ Prilagodljivost za bivanje in delovanje ljudi (41,33%) ○ Sodelovanje med občino in gosp. družbami (33,33%) ○ Arhitektura in zgradbe (26,67%) ○ Prireditve, razstave, dogodki (26,67%) ○ Običaji in kultura (20%) ○ Regionalne in globalne povezave (20%) ○ Klima (13,33%) ○ Zgodovinski dogodki (12%) ○ Hitrost komuniciranja (9,33%) ○ Športne ekipe (9,33%) ○ Kulturne inštitucije (8%) ○ Demografska struktura (6,67%)	○ Gospodarsko razvita občina (62,67%) ○ Infrastrukturno razvita občina (41,34%) ○ Čisto okolje (21,33%) ○ Turistično razvita občina (17,34%) ○ Ugodna bivalna klima (6,67%)	- Rad mam eko (čisto) Radlje 14,67% - Radlje – center Dravske doline 2,67% - Smo in bomo najboljši 2,67% - občina smo ljudje 2,67% - Živimo z naravo 1,33% - Res prava občina za občane 1,33% - Naravno okolje 1,33% - Vedno sonce, tu je dobro 1,33% - Odprta, prijazna skupnost 1,33% - Občina dostopna vsem 1,33% - Občina po meri občanov – v objemu zelene narave 1,33% - Dolina zelenega zlata 1,33% - Dolina priložnosti 1,33% - Radlje ima dušo 1,33% - nismo najboljši, smo pa dobri 1,33% - Pri nas je vedno vse naravno 1,33% - Uživajte v naravi 1,33% - v lepi dolini 1,33%

4 Usklajenost vizije s politikami EU in nacionalnimi strategijami ter programi

4.1 Vpliv obstoječih razvojnih dokumentov

4.1.1 Na ravni države

Na vprašanje, kako so nadpovprečno angažirani prebivalci Radelj ob Dravi **seznanjeni z obstoječimi razvojnimi dokumenti na ravni EU**, znaša povprečna ocena na lestvici od 1 (sploh nisem seznanjen/a) do 5 (sem v celoti seznanjen/a) **2,01**. Z razvojno-strateškimi dokumenti **na ravni Slovenije** je seznanjenost boljša, saj znaša ocena **2,34**. V zvezi z obojimi dokumenti bi veljalo okrepiti informiranje občanov, saj poznavanje strateških usmeritev EU in države pomeni tudi poznavanje prioritet razvoja občine Radlje ob Dravi.

Strategija razvoja Slovenije (SRS)

Med štirimi temeljnimi cilji SRS (SRS 2005, 5) so kar trije takšni, ki jih je smiselno upoštevati na lokalni ravni:

- hiter gospodarski razvoj in povečanje zaposlenosti v skladu s cilji Lizbonske strategije. Ta cilj je možno doseči s spodbujanjem inovativnosti in podjetništva, razširjanjem uporabe informacijsko komunikacijske tehnologije ter z učinkovitim posodabljanjem in vlaganjem v učenje, izobraževanje, usposabljanje, ...
- izboljšanje kakovosti življenja in blaginje prebivalcev, merjene s kazalci človekovega razvoja, socialnih tveganj in družbene povezanosti (vlaganja v učenje, izobrazbo, kulturo, bivalne pogoje in druge vire za uresničevanje osebnih potencialov),
- uveljavljanje načela trajnosti na vseh področjih razvoja, vključno s trajnostnim obnavljanjem prebivalstva.

Med ključnimi razvojnimi prioritetami (SRS 2005, 6) za doseganje ciljev navaja SRS tudi naslednje, ki so pomembne za razvoj občine Radlje ob Dravi:

- spodbujanje podjetniškega razvoja in povečanje konkurenčnosti
- povečanje prilivov razvojno spodbudnih domačih in tujih naložb
- spodbujanje vseživljenjskega učenja
- trajno obnavljanje prebivalstva
- zagotavljanje optimalnih pogojev za zdravje
- izboljšanje gospodarjenja s prostorom
- razvoj nacionalne identitete in kulture.

Upoštevanje ciljev SRS pri razvoju občine Radlje ob Dravi pomeni ne samo sledenje državnim razvojnim ciljem, ampak tudi evropskim (Lizbonska strategija) in s tem večjo

stopnjo verjetnosti odobritve projektov, ki se na državni in evropski ravni presojuje v pomembni meri tudi z vidika doseganja ciljev širše skupnosti.

Ker gre za celovito blaginjo vsakega posameznika, se strateški razvojni dokument ne sme osredotočati zgolj na gospodarska vprašanja, temveč mora vključevati tudi socialna, zdravstvena, kulturna, okoljska in druga razmerja. Skladno s temi opredelitvami je v strateškem razvojnem dokumentu občine Radlje ob Dravi potrebno doseči čim višjo stopnjo soglasja prebivalcev o temeljni razvojni viziji in strateških usmeritvah in s tem okrepiti zavezo znotraj občine za uresničevanje strategije s pomočjo razvojnih prioritet, akcijskih načrtov, merljivih ciljev, ukrepov ter z opredelitvijo odgovornih nosilcev. Prioritete je treba oblikovati tako, da bodo glede financiranja usklajene z občinskim proračunom in realnimi možnostmi občine za pridobivanje sredstev iz drugih virov.

Prav tako je pomemben dialog med občani, ključnimi akterji in občinsko upravo, ki bo omogočal doseganje zadostnega soglasja za potrebne nadaljnje spremembe v smislu oblikovanja dinamične občine, ki se bo sposobna hitro odzivati na izzive v okolju (npr. globalizacija, enotni notranji trg, Slovenija, regija).

Resolucija o nacionalnih razvojnih projektih za obdobje 2007-2023

Resolucija o nacionalnih razvojnih projektih 2007-2023 zajema ključne (velike) razvojno-naložbene projekte, pri uresnitvi katerih bo sodelovala država. Gre za tiste projekte, katerih izvedba bo na državni, pa tudi regionalni ravni osredotočila razvojne pobude in sredstva ter z njimi dosegla razvojni preboj države kot celote.

Resolucija o nacionalnih razvojnih projektih je usmeritev in orodje za načrtovanje javnih financ na eni strani ter resornih programov in strategij na drugi. Tako je osnova za izvajanje dolgoročne razvojne politike in dolgoročnega proračunskega načrtovanja (v smeri razvojnega prestrukturiranja proračuna).

Daje tudi jasno znamenje regijam, lokalnim skupnostim in razvojnim partnerstvom, v katere vsebine na projektni ravni namerava država prednostno vlagati v naslednjem srednjeročnem obdobju. Gre za partnerski razvojni načrt, pripravljen po eni strani na podlagi razvojnih pobud posameznih ministrstev (od zgoraj navzdol), po drugi strani pa na podlagi pobud regionalnih in lokalnih razvojnih partnerstev in drugih deležnikov (od spodaj navzgor).

Med 16 velikimi razvojnimi projekti, ki jih navaja resolucija (SVR 2006), zadevajo občino Radlje ob Dravi posredno ali neposredno naslednji projekti:

- Izgradnja gospodarskega središča NOORDUNG na Koroškem, ki zajema veliko poslovno-razvojno logistično cono Noordung s centri v Slovenj Gradcu, Dravogradu, Ravnah na Koroškem in v Radljah ob Dravi.
- Izgradnja mrežnih regionalnih podjetniških inkubatorjev in nadaljevanje projekta v tehnološki park Noordung. Razvoj tehnološkega parka je odvisen od kritične mase

znanja oz. naravoslovno-tehnoloških institucij znanja v regiji. To se navezuje tudi na delovanje visokošolskega središča s sedežem v Slovenj Gradcu in tehnološko razvojnega centra za Koroško v poslovni coni Otiški vrh II.

- Že od leta 2006 na podlagi sprejetega programa avtocest in hitrih cest potekajo intenzivne dejavnosti za umestitev hitre ceste — tretje razvojne osi — v prostor.
- S sprejeto Strategijo prostorskega razvoja Republike Slovenije je na relaciji Dravograd-Slovenj Gradec-Velenje-Celje predvidena dalijska železniška povezava mednarodnega pomena, ki je s stališča uspešnega gospodarskega razvoja nujna.
- Trainostna energija in ekonomija vodika. Glavna področja spodbujanja naložb v obnovljive vire energije bodo: proizvodnja toplote in elektrike iz lesne biomase, izkoriščanje geotermalne energije, izkoriščanje bioplina za proizvodnjo toplote in električne energije, izkoriščanje sončne energije. Dejavnosti, usmerjene v učinkovito rabo energije (URE), predstavljajo izvajanje nacionalnega energetskega programa na področju smotrne in okolju prijazne rabe energije s cilji zagotavljanja zanesljive energetske oskrbe, varstva okolja, dviga konkurenčnosti in zaposlovanja. Namen podprograma je spodbujanje investiranja v naprave in sisteme za povečanje učinkovitosti rabe oziroma proizvodnje energije (npr. kogeneracija). Glavna področja spodbujanja naložb v učinkovito rabo energije bodo: energetska učinkovita obnova in trajnostna gradnja stanovanjskih in drugih stavb, sodobni sistemi za proizvodnjo toplote, hladu in električne energije, ukrepi za zmanjšanje porabe električne energije v industriji, javnem sektorju in gospodinjstvih, infrastruktura za vodikovo ekonomijo (HE) in vozila nove generacije, vzpostavitev mreže postaj za napajanje vozil in naprav na gorivne celice z vodikom ter polnilna mesta za hibridna in v celoti električna vozila.
- Pospešena gradnja širokopasovnih omrežij v manj razvitih regijah, še posebej na podeželskih območjih, in povezovanje teh omrežij z nacionalnimi hrbtnimi omrežji. Izvajanje programa bo omogočilo vsem končnim uporabnikom v Sloveniji, da dostopajo do svetovnega spleta preko širokopasovnih povezav. Z izgradnjo infrastrukture IKT za prenos znanja regija blaži geografsko lego in zagotavlja informacijsko povezanost s svetovno mrežno ekonomijo. Vse aktivnosti bodo potekale na podlagi gradnje odprtih, konkurenčnih omrežij, do katerih bodo imeli dostop vsi operaterji omrežij in storitev, ne da bi dajali prednost določeni tehnologiji. Doseženi cilji projekta, tako kratkoročni kakor dolgoročni, bodo spodbudili razvoj različnih storitev, povečali učinkovitost javnih institucij in gospodarstva, omogočili hitrejši dostop do znanja in razvoj podjetništva z visoko dodano vrednostjo tudi v manj razvitih krajih. Pozitivni učinki se bodo pokazali pri razvoju gospodarstva in bodo vplivali na razvoj v izobraževalnih, raziskovalnih, kulturnih in zdravstvenih institucijah. Pozitivni učinek bo tudi enakomernejši razvoj regij in podeželja.

Program razvoja podeželja (PRP) 2007 - 2013

V skladu s strateškimi smernicami EU mora politika razvoja podeželja podeželskim območjem pomagati, da dosežejo cilje večje konkurenčnosti, ustvarjanja delovnih mest

in inovativnosti. Potrebna je večja osredotočenost na naložbe v ljudi, znanje in izkušnje, v kapital v kmetijskem in gozdarskem sektorju, v nove načine izvajanja okoljskih storitev in ustvarjanje več in boljših delovnih mest na podeželju. Politika razvoja podeželja pomaga podeželskim območjem, da izpolnjujejo svoj potencial kot privlačen kraj za naložbe, delo in življenje. Za spodbujanje inovacij in podjetništva so pomembne lokalne pobude (npr. LEADER), ki prispevajo k ustvarjanju novih delovnih mest, zvišanju dohodkov in promociji enakih možnosti na podeželju. Prav tako so pomembne podpore za razširitev dejavnosti. Precejšen vir dohodka in zaposlitvenih možnosti na podeželju predstavljajo tudi z okoljem povezane aktivnosti, kot je npr. turizem.

Med skupnimi cilji (PRP 2007, 83) je za razvojni strateški dokument občine Radlje ob Dravi zlasti pomemben cilj »krepitev lokalnih razvojnih pobud«. Med posebnimi cilji pa velja omeniti naslednje cilje:

- ohraniti poseljenost podeželja,
- izboljšati kvaliteto bivanja na podeželju (obnova in razvoj vasi, ohranjanje in izboljšanje dediščine podeželja),
- vključiti lokalna partnerstva v razvoj podeželja,
- spodbuditi medregijsko in čezmejno sodelovanje.

RS bo s PRP 2007-2013 (PRP 2007, 88) izvajala ukrepe vseh štirih osi preko:

- sofinanciranja naložb v mikro podjetja in stroškov usposabljanja,
- obnove in razvoja vasi (sofinanciranje stroškov urejanja skupnih površin in objektov),
- ohranjanja in izboljševanja dediščine podeželja (sofinanciranje stroškov izgradnje in obnove objektov kulturne dediščine in območij naravnih vrednot),
- izvajanje lokalnih razvojnih strategij (sofinanciranje izvedbenih projektov),
- spodbujanje medregijskega in čezmejnega sodelovanja (sofinanciranje projektov sodelovanja lokalnih akcijskih skupin).

Državni razvojni program 2007-2013 ter na njem temelječi strateški dokumenti za izvajanje kohezijske politike Evropske unije v Sloveniji (DRP 2007-2013)

DRP predstavlja načrtovanje celotne nacionalne razvojne politike države, hkrati pa je z njim nastala osnova za pripravo Nacionalnega strateškega referenčnega okvira in Operativnih programov za izvajanje kohezijske politike EU v Sloveniji v obdobju 2007-2013. Slednje je novost v Finančni perspektivi EU 2007-2013, kjer je spremenjen način razvojnega načrtovanja, ki daje večji poudarek kot doslej ti. strateški razsežnosti razvoja.

DRP je instrument za »prevedbo« strateških usmeritev v konkretne in s proračunskimi možnostmi skladne razvojno-investicijske programe in projekte. Glede svoje vsebine, torej glede prioritet in časovnega obdobja na katerega se nanaša je DRP usklajen s SRS, glede financiranja pa z državnim in občinskimi proračuni.

Ker je DRP podlaga za pogajanja o vsebini strukturne pomoči EU Sloveniji v obdobju 2007-2013, vključuje vsebine, ki jih je potrebno predložiti Evropski komisiji kot tako imenovani "Nacionalni strateški referenčni okvir" (v nadaljnjem besedilu: NSRO). DRP je dokument, ki je po svojem zajemanju širši od NSRO. Zajema tudi razvojno investicijske programe in projekte financirane iz državnega in občinskih proračunov, ki ne bodo sofinancirani iz proračuna EU (bodisi, ker za tovrstno financiranje niso upravičeni, ali pa zaradi odločitve države, da jih raje financira iz lastnih proračunskih virov). NSRO torej predstavlja poglobitev DRP na specifičnem področju kohezijske politike EU.

V okviru nove finančne perspektive EU 2007-2013 naj bi Slovenija prejela za programe, ki so del DRP 4.518 mio EUR.

Tabela 29: Indikativna razporeditev sredstev po skladih (v milijonih €, stalne cene 2004)

	Kohezijski sklad	Evropski sklad za regionalni razvoj	Evropski socialni sklad	Sklad za razvoj podeželja	Sklad za ribištvo	Skupaj
Sredstva EU	1.236	1.848	645	771	18	4.518
Lastna udeležba	218	326	114	257	6	921
Skupaj	1.454	2.174	759	1.028	24	5.439

Minimalna stopnja sofinanciranja iz domačih javnih virov znaša za področje kohezijske politike 15 %, za področje podeželja in ribištva pa do 25 %. Skupaj z lastnim sofinanciranjem bo v sedmih letih v okviru DRP na voljo 5.439 mio EUR (v tem 4.518 mio EUR sredstev EU in 921 mio EUR sredstev lastnega sofinanciranja iz občinskih in državnega proračuna).

Skladno z zakonodajo EU bo tretjino vseh sredstev kohezijske politike (1.454 mio EUR) potrebno nameniti za programe kohezijskega sklada. Preostanek (2.933 mio EUR) je na voljo za programe Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR) in Evropskega socialnega sklada (ESS).

Operativni programi v okviru DRP so naslednji:

- Operativni program okoljske in transportne infrastrukture,
- Operativni program razvoja človeških virov,
- Operativni program Evropskega sklada za regionalni razvoj,
- Čezmejni operativni programi (z Avstrijo),
- Transnacionalni operativni programi: Alpski prostor, Jugovzhodna Evropa Srednja in vzhodna Evropa, Sredozemlje,
- Program razvoja podeželja.

Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko je pripravila in Vlada RS na dopisni seji dne 16.2.2007, potrdila za posredovanje Evropski komisiji:

- Nacionalni strateški referenčni okvir 2007-2013,
- Operativni program krepitve regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007-2013,
- Operativni program razvoja človeških virov za obdobje 2007-2013,
- Operativni program razvoja okoljske in prometne infrastrukture za obdobje 2007-2013.

Naštete dokumente bomo upoštevali v poglavju 5 (Zasnova operativnih programov), kjer bomo predlagali področja za projekte, ki bodo odražali na eni strani strateške dokumente in razvojne prioritete Slovenije in na drugi strani vizijo in cilje razvoja občine Radlje ob Dravi.

Za izboljšanje seznanjenosti prebivalcev bi bilo potrebno izvesti kratke in učinkovite predstavitve temeljnih državnih razvojnih dokumentov, s poudarkom zlasti na ciljih in prioritetah, saj je aktivnost prebivalstva treba usmeriti v tiste dejavnosti, za katere obstajajo večje možnosti sofinanciranja iz evropskih in državnih virov.

4.1.2. Na ravni regije (Regionalni razvojni program Koroške razvojne regije 2007 – 2013)

Regionalni razvojni program za Koroško razvojno regijo 2007 – 2013 (RRP) temelji na 4 prioritetah, 12 programih in 43 ukrepih, med katerimi so za strateški razvojni dokument občine Radlje ob Dravi pomembni zlasti naslednji:

Tabela 30: Prioritete, programi in ukrepi v RRP za Koroško razvojno regijo 2007 - 2013

Prioritetna usmeritev	Program	Ukrep
Konkurenčno gospodarstvo regije in nova delovna mesta v tehnološko razvitem okolju	Tehnološko podporna infrastruktura za gospodarski razvoj in prenos znanj	Izgradnja gospodarskega središča Noordung
		Tehnološko razvojni ukrepi
		Tehnološka prenova podjetij
	Spodbujanje podjetništva in prenos znanj	Podporni instrumenti za MSP
	Gospodarsko – poslovna območja	Regijske poslovne cone
		Poslovne cone občin
Komplementarni turizem treh dolin	Integralni turistični projekti	Oblikovanje integralnih turističnih produktov in management
		Usposabljanje nosilcev razvoja
		Poenotenje turističnih označb in infrastrukture
	Naložbe in razvoj turističnih potencialov Koroške/Zahodnega Pohorja	Naložbe v namestitveno infrastrukturo in zabavišča (hoteli, penzioni, tur. kompleksi)
		Naložbe v rekreacijsko infrastrukturo (tematske poti, pešpoti, kolesarske steze...)
Kreativni (zaposljivi) ljudje (razvoj človeških virov) in zdrava, strpna regija	Znanje za večjo konkurenčnost regije in njenih prebivalcev	Regijski visokošolski sistem
	Visoka kakovost življenja v regiji	Vseživljenjsko učenje
		Učinkovit zdravstveni sistem za vse (na primarni in sekundarni ravni)
		Varovanje in krepitev zdravja
		Skrb za starejše
Kvalitetno življenjsko okolje	Infrastruktura	Programi za vključevanje mladih
		Cestno omrežje regije in letališče
		Kolesarsko omrežje regije (Daljinsko in lokalno)
		Celovito ravnanje z odpadki
		Čiščenje odpadnih voda
	Učinkovita energetska oskrba	Oskrba s pitno vodo
		Oskrba z okoljsko sprejemljivejšimi viri
		Učinkovita raba energije
	Okolje in prostor	Varovanje narave in naravnih virov
		Sanacija okoljsko degradiranih območij
		Mestna, trška in vaška jedra
	Program razvoja podeželja	Razvoj in izobraževanje podeželja
		Razvoj okolju prijaznega kmetovanja
		Gozd – les – energija
		Razvoj predelave in trženja produktov s podeželja
		Turizem na podeželju

4.1.3. Na ravni občine

Načrt razvojnih programov občine Radlje ob Dravi za obdobje 2010 - 2013

Od 27,351 mio € sredstev iz NRP 2010-2013 smo po spodnjih prioritetah razvrstili 27,089 mio € sredstev.

Tabela 31: Primerjava prioritet v državnih razvojnih dokumentih in NRP občine Radlje ob Dravi 2010 - 2013

Najpogosteje navedene prioritete v državnih razvojnih dokumentih	Odstotek in obseg sredstev (mio €) v NRP Radlje ob Dravi 2010 – 2013 za to prioriteto
Izboljšanje kakovosti življenja	30% (8,371mio €)
Ustvarjanje, pretok in uporaba znanja	5 % (1,306mio €)
Trajnostni razvoj (tudi obnavljanje prebivalstva)	38% (10,316mio €)
Spodbujanje podjetništva in s tem zaposlovanja	20% (5,125mio €)
Informacijsko-komunikacijske tehnologije (IKT)	/
Razvoj podeželja, vasi in kulturne dediščine	7% (1,971mio €)
Sodelovanje (medobčinsko, med-regijsko in čezmejno)	/
	100% (27,089mio €¹)

Primerjava NRP občine Radlje ob Dravi z usmeritvami evropskih in državnih strateških razvojnih dokumentov pokaže, da so prioritete NRP usmerjene predvsem na področje kakovosti življenja, ustvarjanja in pretoka znanja, trajnostnega razvoja ter spodbujanja podjetništva.

Zaradi značilnosti občine Radlje ob Dravi bo potrebno iz različnih drugih virov (evropski viri, javno-zasebno partnerstvo, investicije zasebnega kapitala) povečati razpoložljiva sredstva za informacijsko-komunikacijske tehnologije, razvoj podeželja ter za različne oblike regionalnega sodelovanja. Zato je treba v projektih, ki se bodo prijavljali na evropske in nacionalne razpise za sofinanciranje, porazdeliti prioritete po področjih, označenih s sivo barvo.

¹ Kot osnovo smo v NRP upoštevali sredstva proračuna, zmanjšana za sredstva za dejavnosti organov, uprave občine in delovanje ožjih delov občine ter za sredstva postavk, ki jih nismo mogli razvrstiti po zgoraj navedenih kategorijah.

Seznanjenost prebivalcev občine Radlje ob Dravi z obstoječimi razvojnimi dokumenti na občinski ravni

Na vprašanje, kako so prebivalci Radelj ob Dravi **seznanjeni z obstoječimi razvojnimi dokumenti na občinski ravni**, znaša povprečna ocena na lestvici od 1 (sploh nisem seznanjen/a) do 5 (sem v celoti seznanjen/a) **2,80**. Tisti, ki slabše poznajo dokumente, kot razloge za relativno slabo poznavanje le-teh navajajo premalo informacij in pomanjkanje interesa kot prevladujoča razloga, razdrobljenost in kompliciranost informacij ter pomanjkanje časa.

Na vprašanje, kako so prebivalci Radelj ob Dravi **pripravljeni aktivno sodelovati** pri oblikovanju dolgoročnih razvojnih dokumentov občine, znaša povprečna ocena na lestvici od 1 (nisem pripravljen/a) do 5 (aktivno sem pripravljen/a) **3,67**, kar odraža relativno visoko stopnjo pripravljenosti prebivalstva glede nadaljnjega sodelovanja in predstavlja dobro osnovo za spodbujanje razvojnih partnerstev za uspešnost in prepoznavnost občine ter zagon projektov (in s tem pridobitev finančni sredstev) pri spodbujanju aktivnega vključevanja lokalnega prebivalstva v razvoj skupnosti.

Na vprašanje, pri katerih aktivnostih bi sodelovali v kontekstu priprave dolgoročnih razvojnih dokumentov občine, navajajo naslednja področja:

- izobraževanje (5,33%),
- vodenje projektov (6,67%),
- šolstvo in šport (4%),
- kultura, prireditve (4%).

Za izboljšanje seznanjenosti prebivalcev bi bilo potrebno izvesti kratke in učinkovite predstavitve temeljnih državnih razvojnih dokumentov, s poudarkom zlasti na ciljih in prioritetah, saj je aktivnost prebivalstva treba usmeriti v tiste dejavnosti, za katere obstajajo večje možnosti sofinanciranja iz evropskih in državnih virov.

5 Ključni cilji občine Radlje ob Dravi z zasnovo operativnih programov

Ker je zgradba celotnega dokumenta zasnovana na petih področjih (stebrih), cilje opredeljujemo ločeno po teh področjih (gospodarstvo, promet, okolje, izobraževanje, kakovost življenja). Na temelju analize stanja, opredeljene vizije, vrednot, hotenj in pričakovanj prebivalcev ter delavnice z občinsko upravo in člani komisije za pripravo razvojnega programa, lahko opredelimo ključne razvojne cilje občine Radlje ob Dravi:

5.1 Cilji in zasnova OP I. steber: gospodarstvo

Agregatna ocena za gospodarski steber znaša 2,43

a.) Elementi s stališča zaznavanja prebivalstva

Prebivalci izpostavljajo naslednje **konkurenčne prednosti občine Radlje ob Dravi** v primerjavi s sosednjimi občinami v regiji:

naravne danosti, lokacija, prostorske kapacitete, tradicija predelave lesa, bližina Avstrije,...

Najpomembnejša **gonila gospodarskega razvoja občine** predstavljajo po mnenju prebivalcev:

predelava lesa, malo gospodarstvo, ljudje s svojim znanjem, turizem, kmetijstvo, ...

Glede **vklučenosti občine pri vzpostavljanju stikov s potencialnimi investitorji** menijo občani, da je premalo izkoriščena možnost EU sofinanciranja, premalo čezmejnega povezovanja in premalo promocije, ...

Pri **ponudbi delovnih mest v občini** pogrešajo občani predvsem:

delovna mesta za visoko izobražen kader, enostavna delovna mesta za kvalificiran kader in za nekvalificirano delovno silo, delovna mesta z večjo dodano vrednostjo, ekološka del. mesta, raznolikost delovnih mest, več malih in srednjih podjetij, ...

Dobra četrtina prebivalstva ne podpira **nastanka delovnih mest za generacijo nad 65 let**. Glavni argument je, da naj mladi dobijo možnost zaposlitve. Tisti pa, ki nastanek tovrstnih delovnih mest podpirajo, izhajajo iz dejstev, da imajo veliko znanja in izkušenj. Priložnosti pa vidijo v polovičnem delovnem času v dejavnostih socialne pomoči, društev in svetovanju na različnih področjih.

Tabela 32: Ocene v gospodarskem stebru

Ocenjevana kategorija	Ocena nadpovprečno angažiranih prebivalcev	Ocena naključno izbranih prebivalcev	Skupna ocena 2,43
Vključenost občine pri vzpostavljanju stikov s potencialnimi investitorji doma in v tujini	2,13	2,90	2,52
Ocena ponudbe delovnih mest v občini	1,63	2,04	1,83
Podpora nastanku delovnih mest za 3. generacijo	NE = 54,67 % DA = 45,33 %	/	
Zadovoljstvo s stanjem na področju ponudbe stanovanj v občini	2,30	2,62	2,46
Zadovoljnost z izkoriščenostjo potenciala kmetijske proizvodnje?	2,41	2,99	2,70
Ocena turistične ponudbe v občini	2,30	2,53	2,41
Ocena stanja in ponudbe malega gospodarstva v občini	2,64	2,68	2,66

Turizem

Nadpovprečno angažirani prebivalci so pri razmišljanju o razvojnih priložnostih občine Radlje postavili turizem na najpomembnejše mesto (68 %). Tudi naključno izbrani anketiranci so postavili razvoj predvsem športnega turizma in gostinstva kot prvo razvojno priložnost. Da je lahko turizem najpomembnejša panoga v viziji občine Radlje ob Dravi, pa menijo tudi v sosednjih občinah (34 %) in drugod po Sloveniji.

Glavni problemi, ki se omenjajo v zvezi s turistično ponudbo so:

Raznolikost ponudbe, premalo odmevnih prireditev, pomanjkanje prenočitvenih kapacitet, nezadostna promocija in povezanost turističnih ponudnikov, premalo pozornosti za naravno dediščino, premalo izobraževalnih projektov za turizem, premalo razvit kmečki turizem, turistična signalizacija, neizkoriščenost umetnih jezer na Dravi, ...

Predlogi prebivalcev o turističnih oz. kulturnih znamenitostih, ki bi jih bilo smotrno obnoviti oz. nanje opozoriti:

Samostan (klošter), dvorec, Stari grad, Sv. Pankracij, Lekarna, Kalvarija, obnova vodnih žag in mlinov, Herkove jame, Dijakov rudnik, Mravljakova vila, Pahernikova vila, Pogačnikova vila, splavarjenje in čolnarjenje na Dravi, stare kmečke hiše, zapori, kužno znamenje, cerkev sv.Jožefa,...

Najbolj značilni ljudski običaji so (oz. bi lahko bili):

Hmeljarski likof – flosarstvo,, ličkanje (funcanje), florjančenje, ljudsko petje, vaške igre, pustovanje, Jurjevo, koline, Mauta-šranga, kolednice, praznik mošta, ...

Prebivalci so se opredelili tudi do najbolj značilne kulinarike v Radljah ob Dravi, pri čemer se največkrat omenjajo:

Ajdovi žganci in kislo mleko, »grimpi«, domače klobase in prekajeno meso, divjačinske jedi, domač rženi kruh, »mežerli«, pohorska orehova potica, kruh z ocvirki, mošt, sadjevec, ovčji golaž, koruzni močnik, ...

Najbolj priljubljene destinacije občanov Radelj, kamor bi peljali svoje goste:

Vodna in gozdna učna pot na Dobravi, cerkve, stari grad, dvorec, kmečki turizem Odernik, splavarjenje, Remšnik, huda luknja, restavracija Markač, Sv. Pankracij, Herkove jame, Dijakov rudnik, Ledenica, čebelnjak z aromaterapijo, Mežnarija, kmečki turizem Malej, gobarjenje, ...

Kmetijstvo

Prebivalci so ocenili izkoriščenost potenciala kmetijske proizvodnje v Radljah z oceno 2,41. Največji potencial prebivalci zaznavajo v ekološkem kmetovanju, dopolnilnih dejavnostih (kmečki turizem), povezani in organizirani ponudbi, eko tržnici in prireditvah, skupni regijski blagovni znamki, mesno predelovalna industrija, reja drobnice, ribolov, promocija običajev, ...

Malo gospodarstvo

Glede stanja in ponudbe malega gospodarstva (ocena 2,64) pogrešajo prebivalci občine Radlje ob Dravi večje subvencioniranje s strani občine, boljše drobne obrtne storitve, več samoiniciativnosti in inovativnosti, razvoj in sejem domače obrti, boljše informiranost o možnostih pridobitve nepovratnih sredstev, občinski vodnik ponudbe, športno trgovino, tesarstvo, mizarstvo, krojaštvo, servisne dejavnosti, ...

Stanovanjska izgradnja

Glede ponudbe stanovanj v občini zaznavajo prebivalci kot največje probleme: premalo stanovanj predvsem za mlade družine, predraga stanovanja, premalo neprofitnih stanovanj, pomanjkanje najemniških stanovanj, več možnosti za individualno stanovanjsko izgradnjo, obnova praznih starejših stanovanj, stanovanjsko-varčevalna shema občine, ...

Prebivalci so odgovore na vprašanje, katere so **skrite nevarnosti glede prihodnjega razvoja** občine Radlje ob Dravi, strnili v naslednje vsebinske sklope:

- a.) Demografski dejavniki (41,34 %): priseljevanje in odseljevanje, naravni prirast, beg možganov, ...
- b.) Upravni problemi (41,28 %): regionalizacija in zakonodaja, neusklajenost lokalne politike, neustrezno kadrovanje, ...
- c.) Odnos do okolja (14,67 %): neustrezen razvoj gospodarstva, uničevanje okolja, ...

b) Ključna področja in ukrepi:

Na področju OP gospodarstvo se izvedejo ukrepi in projekti po področjih (vpliv in podlaga v RRP), ki bodo usmerjeni v uresničevanje vizije in kvantificiranih ciljev občine

Radlje ob Dravi do leta 2025. Ob upoštevanju trajnostnega in sonaravnega pristopa razvoja občine, je pričakovano število prebivalcev v ciljnem letu 19.000 ob 7000 delovnih mestih, pri čemer bi jih lahko bilo vsaj 100 takih, ki bi jih občani lahko izvajali doma. Prenositvene zmogljivosti v občini bi realno morale doseči število 400 postelj in 17.000 nočitev turistov na letni ravni. Število ključnih prepoznavnih turističnih prireditev naj bi s sedanjih 14 povečali na 30 na leto, število kmetij z dopolnilnimi dejavnostmi pa naj bi se povečalo na 20. Ob povečani participaciji občanov v dejavnostih gospodarskega stebra se pričakuje tudi povečanje ocene njihovega zadovoljstva na povprečno oceno 4,5, kar bo v spremljanju uresničevanja vizije v stebru gospodarstvo predstavljalo 55 % vpliv.

Tabela 33: Kvantificirani cilji v I. stebru (GOSPODARSTVO) do leta 2025 s ponderji (pomembnost vpliva na kazalnike za spremljanje uresničevanja strateško razvojnega dokumenta) in izbranimi podatki za opazovanje

I.	I. GOSPODARSTVO – KVANTIFICIRANI CILJI	2008	CILJI 2025		Ponder
			Realni cilji	Izzivni cilji	
1.	Število prebivalcev	6.279	6.500		
2.	Število delovnih mest in podjetnikov	1077	1.300		15
3.	Št. delovnih mest na domu	298		400	5
4.	% zaposlenega prebivalstva	36,4	40,0		
5.	Površina poslovnih, obrtnih in industrijskih con v občini (v ha)	10,0	15,0		5
6.	Investicijska naravnost občine (delež proračuna za inv.)	46,21			
7.	Delež proračuna za drobno gospodarstvo in turizem (v € /prebivalca)	27,87		50,0	
8.	Število prenočišč - postelj	65		200	5
9.	Število nočitev	306		1000	5
11.	Število ključnih tur. prireditev – več kot 300 obiskovalcev	5		10	5
12.	Število kmetij z dopolnilno dejavnostjo (T= turizem + ostalo)	1		10	10
	<u>Zadovoljstvo občanov : 2,43</u>				
13.	ponudba delovnih mest	1,83		4,5	10
14.	turistična ponudba	2,41		4,5	20
15.	ponudba stanovanj	2,46		4,5	5
16.	ponudba malega gospodarstva	2,66		4,5	15

Pred vpeljavo operativnih programov in ukrepov mora projektni vodja stebra »gospodarstvo« preučiti in uskladiti sinergijske učinke v ostalih razvojnih stebrih, kar bo omogočalo koordiniran in celovit pristop k uresničevanju vizije in kvantificiranih ciljev. Z vidika vizije, ki je usmerjena v trajnostni turizem in gospodarstvo s poudarkom na kompetencah energetike in lesnopredelovalne industrije je potrebno prilagajanje pričakovanih standardov !

1. Turizem in kmetijstvo

- *povezava celoletne turistične ponudbe v občini in regiji* (trženje, promocija, dogodki, blagovna znamka, infrastrukturne povezave, organiziranost, družinski povezani »paketi«, ...)
- *turistične kmetije* (nabor, organiziranje strokovne pomoči »od ideje do registracije«, povezovanje ponudbe, blagovna »eko« znamka, promocija, trženje, stalni dogodki, tipična kulinarika, označevanje, izobraževanje udeležencev, urejenost, sistem nagrajevanja,...)
- *ključne turistične prireditve s tendenco razvoja* (prepoznavnost, kompetentnost, tradicija, prednost lokalnim potencialom,...)
- *prenočišča* (nove prenočitvene kapacitete v družinskih hotelih in na kmetijah, razširitev ponudbe v privatnem sektorju – sprememba namembnosti počitniških stanovanj, ureditev lokacij za kampiranje, vzpodbude – pomoč, delavnice s potencialnimi ponudniki, usklajenost z razvojnim načrtom občine, Leader program, ...)
- *novi programi* (tržnica – dogodek s promocijo domačih kmečkih obrti, eko tržnica, vzpodbujanje eko kmetijske proizvodnje, prireditve na reki Dravi povezane v festival, prireditve z zaščitnim znakom slogana občine, javno kopališče in kamp ob reki z dogodki za družine, pohodne ture, nove kolesarske poti, »etno« prireditve, projekt »potovanje po krošnjah dreves«, projekt »potujem – za Radlje opazujem«, ...)

2. Podjetništvo in obrt

- *projekti obnovljivih virov energije*
- *nove prostorske možnosti* (nakup in ureditev zemljišč in objektov za obrt in podjetništvo, ureditev ITK infrastrukture, stimulatívni razpisi prodaje oz. najema, pogoji za delo na domu,...)
- *finančne vzpodbude* (olajšave za deficitarne storitve, prioritete, inovativni razpisi, ...)
- *partnerstva* (povezovanje ponudbe, sistem obveščanja, primeri dobrih praks, izobraževanje, ...)
- *aktivno sodelovanje z nosilci razvoja v občini* (skupen nastop na razpisih EU..)

- *vzpodbujanje endogenih potencialov* (inovativni razpisi, ustvarjanje verig proizvodov in storitev z večjo dodano vrednostjo na lokalni in regionalni ravni,...)

3. Stanovanjska izgradnja

- *dopolnjevanje prostorskega načrta občine* (skladno s strateško razvojnim načrtom opredeliti dolgoročne možnosti za individualno stanovanjsko in kombinirano stanovanjsko – poslovno gradnjo, izbor in promocija najatraktivnejših lokacij, prioritete in zadovoljstvo občanov, jasno opredeljena tipična arhitektura, urbanistične pogodbe za opremljanje zemljišč,...)
- *vzpodbujanje gradnje energetske varčnih objektov* (izobraževanje, partnerstva z lokalnim gospodarstvom, primeri dobre prakse, razpisi, ...)
- *na ciljno skupino naravnana ponudba* (gradbene parcele, preureditev zastarelih objektov, neprofitna stanovanja za mlade družine, ...)

5.2 Cilji in zasnova OP II. steber: promet

Agregatna ocena stebra promet znaša 2,64

Tabela 34: Ocene v stebru promet

Ocenjevana kategorija	Ocena nadpovprečno angažiranih prebivalcev	Ocena naključno izbranih prebivalcev	Skupna ocena 2,64
Prometna infrastruktura v občini	2,53	2,78	2,64
Državne ceste	2,50	/	2,50
Lokalne ceste in ulice	2,18	2,94	2,56
Pločniki	2,53	2,88	2,70
Parkirišča	2,11		2,49
Kolesarske poti	2,16	/	2,16
Sprehajalne poti	2,73	/	2,73
Kažipoti	2,72	/	2,72
Javna razsvetljava	3,28	/	3,28
Zimska služba	2,62	/	2,62
Dostopnost do telefona, interneta, kablanskega sistema, GSM signala	2,98	3,30	3,14
○ TV signal	2,63	/	2,63
○ Internet	2,63	/	2,63
○ GSM signal	2,90	/	2,90
○ Telefon	3,74	/	3,74
Povezanost občine z drugimi kraji (vlak, avtobus, ...)	2,25	1,99	2,12

a.) Elementi s stališča zaznavanja prebivalstva

Prebivalci so **prometno infrastrukturo v občini** ocenili z agregirano povprečno oceno **2,66**. Pri tem so po posameznih področjih izpostavili naslednje probleme:

- **Državne ceste** so ocenili s povprečno oceno **2,50**

Pomanjkljivosti: neurejena obvoznica, slaba signalizacija, preozka cesta, ...

- **Lokalne ceste in ulice** so ocenjene s povprečno oceno **2,56**

Pomanjkljivosti: slabo vzdrževane makadamske ceste, premalo asfalta, bankine, ...

- **Pločniki** so ocenjeni s povprečno oceno **2,70**

Pomanjkljivosti: večina ljudi je mnenja, da je urejenih pločnikov na splošno premalo, posebej bi bili potrebni ob bolj obremenjenih cestah, ...

- **Javna parkirišča** so s strani prebivalcev ocenjena z oceno **2,49**

Pomanjkljivosti: premalo urejenih parkirišč (pri zdravstvenem domu, Vuhred –pošta, premalo za invalide ter pri vrtcu in šoli, slaba označitev, ...

- **Kolesarske poti** so ocenjene s povprečno oceno **2,16**

Pomanjkljivosti: premalo urejenih kolesarskih poti, niso ločene od ceste in so slabo vzdrževane in označene, pogrešajo urejeno povezavo Podvelka-Dravograd, ...

- **Sprehajalne poti** so ocenjene s povprečno oceno **2,73**

Pomanjkljivosti: slabo označene, slabo vzdrževane, premalo izkoriščene priložnosti tematskih poti in povezanost, ...

- **Kažipoti** so ocenjeni s povprečno oceno **2,72**

Pomanjkljivosti: premalo, neenoten in nezanimiv sistem označevanja, slabo pokrito podeželje, ...

- **Javna razsvetljava** je ocenjena s povprečno oceno **3,28**

Pomanjkljivosti: premalo na novih frekventnih poteh, nelogična postavitev, energetska potratnost,...

- **Zimska služba** je ocenjena s povprečno oceno **2,62**

Pomanjkljivosti: slabo izvajanje, neočiščeni pločniki, nepravočasnost, ...

Dostopnost do telefona, interneta, kabelskega sistema, GSM signala so prebivalci ocenili z agregirano povprečno oceno **3,14**.

Pomanjkljivosti: TV signal (kabelska TV) in internet – problemi v določenih oddaljenih predelih občine, kjer ni signala – pogosti izpadi, potreba po optičnem kablu, ...

Telefon in GSM signal - na posameznih točkah ni ustreznega signala, pomanjkanje konkurence, prekrivanje z avstrijskim signalom, ...

Povezanosti občine z drugimi kraji ocena **2,12**

Pomanjkljivosti: premajhna frekvenca avtobusov in vlakov - ukinjene linije, ni enotne karte za vlak in avtobus za šolarje, ni delavskih prevozov, visoka cena, ni primerne avtobusnega postajališča, slaba povezava na Remšnik, ...

b) Ključna področja in ukrepi:

Na področju OP Promet se izvedejo ukrepi in projekti, ki bodo usmerjeni v uresničevanje vizije in kvantificiranih ciljev občine Radlje ob Dravi do leta 2025. Ob upoštevanju dolžine državnih in občinskih cest je pričakovana ustrezna ureditev državnih cest in 100 km občinskih cest. Dolžina urejenih pločnikov se bo povečala na 5 km, največji preskok pa se pričakuje v ureditvi javnih parkirišč (od sedanjih 75 na 200). Realna pričakovanja so tudi v ureditvi kolesarskih poti, ki naj bi jih do leta 2025 uredili v dolžini 15 km. Stanje na področju stebra promet bo, s stališča zadovoljstva prebivalcev, v vplivu na letni kazalnik predstavljalo 55 %!

Tabela 35: Kvantificirani cilji v II. stebru (PROMET) do leta 2025 s ponderji (pomembnost vpliva na kazalnike za spremljanje uresničevanja strateško razvojnega dokumenta) in izbranimi podatki za opazovanje

II.	II. PROMET – KVANTIFICIRANI CILJI	2008	CILJI 2025		Ponder
			Realni cilji	Izzivni cilji	
1.	Dolžina urejenih državnih cest (km)	24,8			
2.	Dolžina asfaltiranih občinskih cest (od 148km)	60	100		15
3.	Dolžina pločnikov (v km - brez con za pešce)	2,1	5		10
4.	Število javnih parkirnih mest (v lasti občine)	75	200		10
5.	Garažne hiše	0			
6.	Dolžina urejenih kolesarskih stez (km) brez peš cone	1,2		15	10
	<u>Zadovoljstvo občanov : 2,64</u>				
7.	urejenost cest in ulic	2,56		4,5	15
8.	urejenost pločnikov	2,70		4,5	10
9.	urejenost parkirišč	2,49		4,5	10
10.	dostopnost do telekomunikacij	3,14		4,5	10
11.	javnim prevozom	2,12		4,5	10
12.	Proračunski odhodki za promet (v €)/prebivalca	270,38			

Pred vpeljavo operativnih programov in ukrepov mora projektni vodja stebra »promet« preučiti in uskladiti sinergijske učinke v ostalih razvojnih stebrih, kar bo omogočalo koordiniran in celovit pristop k uresničevanju vizije in kvantificiranih ciljev. Z vidika vizije turizmu in gospodarstvu usmerjena občina je potrebno prilagajanje pričakovanih standardov !

1. Prometna infrastruktura

- *državne ceste* (obvoznica, akcijski načrt, partnerstva, usklajenost s strategijo razvoja, kategorizacija, prometna varnost,...)
- *občinske ceste* (prilagoditev NRP prioriteta, zadovoljstvu občanov in strategiji razvoja občine, dolgoročna strategija obnove cest in javne razsvetljave, ureditev lastništva na občinskih cestah, transparentnost vzdrževanja cest, vzpostavitev partnerstev, stalna pozornost na možnosti sofinanciranja iz državnih in EU virov, partnerski pristop,...)
- *kolesarske steze* (dolgoročna strategija izgradnje kolesarskih stez ločeno od cest, nove regijske povezave, povezani projekti, partnerstva, usklajevanje NRP s strategijo razvoja, označevanje, varnost, promocija, storitve ob kolesarskih poteh,...)
- *pločniki, bankine, sprehajalne poti* (usklajevanje NRP s prioriteta in zadovoljstvom občanov, kriterij varnosti, kriteriji uporabe in vzdrževanja, možnosti partnerstev, vzpostavitev mreže sprehajalnih poti, enotno označevanje, postavitve klopi,...)
- *javna razsvetljava* (energetska učinkovitost, vaški centri, prioritete in zadovoljstvo občanov, projekti eko – partnerstva, ...)
- *javna parkirišča* (standardi urejenih parkirišč ob ključnih objektih, analiza mirujočega prometa, strategija partnerstev, zadovoljstvo občanov, ...)
- *kažipot in označevanje* (priprava načrta vseh lokacij, enoten pristop oblikovanja za celotno občino, prioritete ureditve, vključitev v NRP, partnerstva, merjenje zadovoljstva občanov in obiskovalcev,...)
- *vzdrževanje* (določitev standardov vzdrževanja, transparentnost, vzpostavitev režima povratnih informacij občanov, merjenje zadovoljstva občanov,...)

2. Javni prevoz

- *avtobusne povezave* (spremljanje in analiziranje potreb prebivalcev, povezanost javnega prevoza v okviru povezane turistične ponudbe, avtobusna postajališča, javno zasebna partnerstva, ...)
- *železniški promet* (analiza priložnosti v turističnem smislu, železniški prehodi in postajališča, varnost,...)
- *zasebni prevozniki* (dopolnilna dejavnost ob vikendih in prireditvah, taxi za starejše občane in mladino, ski bus, ...)

3. Telekomunikacije

- *dostopnost do interneta, TV in telefonskega signala* (analiza stanja dostopnosti, EU projekti, e- točke, partnerstva, informiranje, e-izobraževanje odraslih, omogočanje konkurenčnosti ponudnikov,...)

5.3 Cilji in zasnova OP III. steber: okolje

Stanje na področju okolja je med nadpovprečno angažiranimi občani in naključno izbranimi občani relativno usklajeno, saj se skupna ocena le delno razlikuje. Tako eni kot drugi so na področju okolja zadovoljni z urejenostjo pokopališč, največ problemov pa zaznavajo na področju kanalizacije in čistilnih naprav.

Agregatna ocena stebra okolje znaša 3,12

Tabela 36: Ocene v stebru okolje

Ocenjevana kategorija	Ocena nadpovprečno angažiranih prebivalcev	Ocena naključno izbranih prebivalcev	Skupna ocena
Odnos do okolja v občini	2,91	3,33	3,12
Javne površine	2,94	3,17	3,05
Ravnanje z odpadki	2,67	3,08	2,87
Oskrba z vodo	2,62	3,69	3,15
Kanalizacija in čistilne naprave	1,74	2,89	2,31
Čistost potokov in jezer	3,04	3,30	3,17
Kakovost zraka	3,68	3,83	3,75
Stanje hrupa	3,44	3,23	3,33
Urejenost pokopališč	3,71	4,05	3,88
Vključenost občanov v urejenost okolja	3,10	2,80	2,95
Ustreznost prostorskega plana	2,12	3,30	2,71

a) Elementi s stališča zaznavanja prebivalstva

Odnos do okolja v občini Radlje ob Dravi, so prebivalci ocenili s povprečno oceno **3,12**. Ocenjevali so tudi posamezna področja in navedli naslednje pomanjkljivosti:

- **Javne površine** - Povprečna ocena: **3,05**

Pomanjkljivosti: prevelika onesnaženost – slabo vzdrževanje, trava okoli igrišč, pasji iztrebki, ...

- **Ravnanje z odpadki** - Povprečna ocena: **2,87**

Pomanjkljivosti: Premalo ločevanja odpadkov, ozaveščanje prebivalcev, več oz. večji kontejnerji, visoka cena, urejeno odlagališče, ...

- **Oskrba z vodo** - Povprečna ocena: **3,15**

Pomanjkljivosti: problem starih napeljav, slab pritisk, slaba kvaliteta vode, ...

- **Kanalizacija in čistilna naprava (ČN)** - Povprečna ocena: **3,14**

Pomanjkljivosti: potrebna izgradnja, ni priključkov, slabo deluje, ...

- **Čistost potokov in jezer** - Povprečna ocena: **3,17**

Pomanjkljivosti: onesnaženost vodotokov zaradi kanalizacije oz. gnojnice, neurejena nabrežja, divja odlagališča, ...

- **Kakovost zraka** - Povprečna ocena: **3,75**

Pomanjkljivosti: občasen problem zaradi škropljenja z gnojnico in ob prometnih konicah, ...

- **Stanje hrupa** - Povprečna ocena: **3,33**

Pomanjkljivosti: promet, nočni hrup v centru Radelj (diskoteka), ...

- **Urejenost pokopališč** - Povprečna ocena: **3,88**

Pomanjkljivosti: pešpot do pokopališča, osvetlitev pokopališča, ureditev statusa zapuščenih grobov, ...

Vključenost občanov v urejevanje okolja – povprečna ocena: **2,95**

Pomanjkljivosti: slab odziv občanov na čistilne akcije, pomanjkanje vzgoje – predvsem mladih, nezainteresiranost, nedosledno ločevanje odpadkov, črna odlagališča, salonitne kritine, premajhno angažiranje lokalnih vrtnarjev in cvetličarjev, ...

S **prostorskim planom** občine ni seznanjenih 23,68 % vprašanih, predvsem zaradi slabih informacij in zaradi pomanjkanja časa. Z njim pa je seznanjenih 76,31 % vprašanih, ki njegovo ustreznost ocenjujejo s povprečno oceno **2,71**.

Občani v zvezi s prostorskim planom pogrešajo večjo vključenost ljudi, več prostora za individualno stanovanjsko izgradnjo, opredelitev tipične arhitekture, zaščito kvalitetnih kmetijskih zemljišč, hitrejše postopke ob spremembi namembnosti zemljišč, opredelitev območij za turizem in malo gospodarstvo, ...

b) Ključna področja in ukrepi:

Na področju OP Okolje se izvedejo ukrepi in projekti po področjih, ki bodo usmerjeni v uresničevanje vizije in kvantificiranih ciljev občine Radlje ob Dravi do leta 2025. V ospredju bo trajnostni razvoj s cilji: 100 % vključenosti občanov v organiziran odvoz odpadkov z urejenim ločevanjem na izvoru, 80 % pokritost oskrbe z javnim vodovodnim sistemom, 80 % priključenost gospodinjstev na čistilne naprave in 50 % udeležbo gospodinjstev pri uporabi obnovljivih virov energije.

Ob povečani participaciji občanov v dejavnostih okoljskega stebra se pričakuje tudi povečanje ocene njihovega zadovoljstva na povprečno oceno 4,5, kar bo imelo 60 % vpliv na gibanje okoljskega kazalnika.

Tabela 37: Kvantificirani cilji v III. stebru (OKOLJE) do leta 2025 s ponderji (pomembnost vpliva na kazalnik »okolje«) in izbranimi podatki za opazovanje

III.	III. OKOLJE - KVANTIFICIRANI CILJI	2008	CILJ 2025		Ponder
			Realni cilji	Izzivni cilji	
1.	% gospodinjstev vključenih v org. odvoz odpadkov	92,0		100	10
2.	% gospodinjstev priključenih na javni vodovod	68,0		80	10
3.	% gospodinjstev priključenih na ČN	0,005		80	10
4.	% vključenih gospodinjstev pri uporabi obnovljivih virov energ.	0		50	10
	<u>Zadovoljstvo občanov : 3,12</u>				
5.	javne površine	3,05		4,5	10
6.	ravnanje z odpadki	2,87		4,5	10
7.	oskrba z vodo	3,15		4,5	5
8.	kanalizacija in ČN	2,31		4,5	5
9.	čistost potokov in jezer	3,17		4,5	5
10.	kakovost zraka	3,75		4,5	3
11.	stanje hrupa	3,33		4,5	2
12.	urejenost pokopališč	3,88		4,5	5
13.	vključenost občanov v urejenost okolja	2,95		4,5	10
14.	prostorski plan občine	2,71		4,5	5
15.	Proračunski odhodki za okolje (v € / prebivalca)	171,06			

Pred vpeljavo operativnih programov in ukrepov mora projektni vodja stebra »okolje« preučiti in uskladiti sinergijske učinke v ostalih razvojnih stebrih, kar bo omogočalo koordiniran in celovit pristop k uresničevanju vizije in kvantificiranih ciljev. Z vidika vizije je odnos do okolja prioriteta naloga tako gospodarstva kot prebivalcev!

1. Področje varstva okolja (sledenje politikam EU)

- *odnos do urejenega okolja* (projekt ureditve in vzdrževanja javnih površin, projekt pomoči revitalizacije propadajočih in spomeniško zaščiteneh objektov, urbana oprema na zelenih površinah, izobraževalni in motivacijski projekti ozaveščanja ljudi – delavnice, projekt tekmovalnosti med kraji, projekt okrasitve krajevnih središč, javne pohvale in graje, ...)
- *ravnanje z odpadki* (frekvenca odvoza, ureditev ekoloških otokov, kontinuiran proces ločenega zbiranja odpadkov – izobraževanje, informiranje, projekt energetskega izkoriščanja odpadkov – kogeneracija, regijsko povezovanje, partnerstva, projekti za preprečevanje divjih odlagališč, motivacijski projekti za mlade, ...)
- *ravnanje z odpadno vodo* (prioritetni projekti kanalizacijskega omrežja in usklajenost NRP s strateško razvojnim načrtom občine, partnerstva, kohezijski sklad EU, nadzor, merjenje zadovoljstva uporabnikov, ohranjanje biodiverzitete, informiranje in izobraževanje, kontrola uporabe pesticidov in gnojil, ...)
- *vodooskrba* (projekt zamenjave azbestnih cevi, nabor in zaščita virov, prioritete izgradnje novih sistemov in uskladitev NRP, regijske povezave, načrt obnove zastarelih sistemov, izobraževalni projekti o racionalni porabi vode, ...)
- *vzdrževanje javnih površin* (standardi urejenosti in uporabe – sankcije, transparentni operativni plani vzdrževanja, zelenice, pokopališča, vzpostavitev odgovornosti, izvajanje nadzora, vključevanje in zadovoljstvo občanov, ...)

2. Področje energije (sledenje politikam EU)

- *projekti za zmanjševanje porabe energije* (strategija uporabe obnovljivih virov energije, izobraževalni in informativni projekti, vzpostavljanje partnerstev, spremljanje primerov dobrih praks, vključevanje podjetništva in industrije, izračun »energetskega potenciala« v občini, motivacijski projekti za gospodinjstva, inovativni razpisi, vzpodbujanje prireditev, ...)

3. Prostorsko planiranje

- *prilagajanje občinskega prostorskega plana* (trajnostni razvoj, potenciali, usklajenost z vizijo, preprečitev razseljevanja podeželja, razvoj turizma, vključenost prebivalcev, postopek sprememb, ...)

5.4 Cilji in zasnova OP IV. steber: izobraževanje

Agregatna ocena stebra izobraževanje znaša 3,35

Tabela 38: Ocene v stebru izobraževanje

Ocenjevana kategorija	Ocena nadpovprečno angažiranih občanov	Ocena naključno izbranih občanov	Skupna ocena 3,35
Ustreznost objektov vrtcev	3,24	3,63	3,43
Ustreznost objektov šol	3,24	3,54	3,39
Izvajanje in vsebina izobraževalnih procesov	3,01	3,30	3,15
○ Vrtci	2,96	3,44	3,20
○ Osnovne šole	3,06	3,17	3,11
Vključenost šol in vrtcev v družbeno življenje kraja	3,44	3,40	3,42

a) Elementi s stališča zaznavanja prebivalstva

Ustreznost šolskih objektov in otroških vrtcev je bila ocenjena s povprečno oceno **3,39 (šole)** in **3,43 (vrtci)** kar so občani utemeljevali z naslednjimi argumenti: dotrajan vrtec v Vuhredu, premajhen skupinski prostor, potreba po telovadnici v šoli, potrebna energetska obnova objektov,...

Izvajanju in vsebini izobraževalnih procesov so prebivalci podelili povprečno oceno **3,15** pri čemer pogrešajo več inovativnih vsebin, več sodelovanja s starši, eko vrtec, večji poudarek zgodovini in kulturi kraja, okoljska vzgoja, pravočasno učenje tujih jezikov, izobraževanje za učitelje in tečaji za starše, ustanovitev poklicne šole za obrtniške mojstre, ...

Vključenost šol in vrtcev v družbeno življenje kraja je bila ocenjena s povprečno oceno **3,42**.

Prebivalci ocenjujejo, da je sodelovanje na prireditvah dobro, pogrešajo pa širše aktivnosti šole v povezavi s promocijo turizma, s kmetijsko pridelavo, okoljskih ekoloških akcijah in projektih s starejšimi občani, ...

b) Ključna področja in ukrepi:

Na področju OP Izobraževanje se izvedejo ukrepi in projekti, ki bodo usmerjeni v uresničevanje vizije in kvantificiranih ciljev občine Radlje ob Dravi do leta 2025. Ob pričakovanem povečanju števila prebivalcev se bo povečal tudi vpis otrok v vrtce in

osnovne šole na območju občine. Z investicijskimi in vzdrževalnimi posegi se bodo povečali standardi uporabnih površin na otroka, ki bodo v vrtcih z notranjih 4,5m² na otroka dosegli državno povprečje, z zunanjimi površinami 7m² na otroka pa bi za 3 krat izboljšali sedanje stanje.

Z vpeljavo ustreznih »lokalnih« vsebin in povečanim medsebojnim sodelovanjem v smislu vključenosti v družbeno življenje kraja, se pričakuje povečanje zadovoljstva občanov s ciljem 90 % zadovoljstva oz. skupne povprečne ocene 4,5, kar bo predstavljalo 70 % vpliv na agregatni kazalnik stebra »izobraževanje«.

Tabela 39: Kvantificirani cilji v IV. stebru (IZOBRAŽEVANJE) do leta 2025 s ponderji (pomembnost vpliva na kazalnike za spremljanje uresničevanja strateško razvojnega dokumenta) in izbranimi podatki za opazovanje

IV.	IV. IZOBRAŽEVANJE – KVANTIFICIRANI CILJI	2008	CILJ 2025		Ponder
			Realni cilji	Izzivni cilji	
1.	Število vpisanih otrok v vrtec	178	200		10
2.	Število vpisanih otrok v OŠ	480	520		5
3.	Število dijakov / 1000 prebivalcev 276 RS = 49,7	44,0			
4.	Število študentov / 1000 prebivalcev (264 red.+ 79 izr.) RS = 56,1	54,6			
6.	Notranje površine v vrtcih (m ²)/ otroka (not.: 603 m ²) RS = 4,5	3,4		4,5	5
7.	Zunanje površine v vrtcih (m ²)/otroka (zun: 450 m ²) RS = 17,4	2,5		7,5	10
	Zadovoljstvo občanov : 3,35				
8.	Ustreznost objektov - otroški vrtci	3,43		4,5	20
9.	Ustreznost objektov - osnovne šole	3,39		4,5	20
10.	Ustreznost izvajanja vsebin v vrtcih	3,20		4,5	5
11.	Ustreznost izvajanja vsebin v šolah	3,11		4,5	5
12.	Vključenost v življenje lokalne skupnosti	3,42		4,5	20
13.	Skupaj odhodki za izobraževanje (v €)/ prebivalca (brez inv.) 3215 € / otroka v vrtcu in 227 € / šolarja v OŠ in glasbeni šoli-letno Povprečje v RS = 160 € / prebivalca (3456 € / otroka v vrtcu in 350 € / šolarja)	153,9			

UKREPI - PROJEKTI

Pred vpeljavo operativnih programov in ukrepov mora projektni vodja stebra »izobraževanje« preučiti in uskladiti sinergijske učinke v ostalih razvojnih stebrih, kar bo omogočalo koordiniran in celovit pristop k uresničevanju vizije in kvantificiranih ciljev. Z vidika zasledovanja vizije, lahko uresničitev ciljev in ukrepov stebra izobraževanje pomembno vpliva na realizacijo ciljev v vseh ostalih stebrih!

1. Predšolska vzgoja

- *pogoji delovanja* (načrt obnove in razširitve zunanjih in notranjih površin vrtcev, energetska potratnost objektov, varnost, parkirišča, posebne potrebe, vključevanje lokalnih potencialov, motivacije, ...)
- *čas obratovanja* (prilagajanje razmeram v občini, redna analiza potreb, možnost dodatne ponudbe varstva otrok, ...)
- *vključenost v življenje lokalne skupnosti* (projekti medgeneracijskega povezovanja, prilagajanje vsebin - jezik, projekti varovanja narave, turistični in planinski krožki, šport, letni programi, koordinacija, projekti »otroci učijo starše«, merjenje zadovoljstva prebivalcev, ...)

2. Izobraževanje

- *pogoji delovanja* (program obnove, dograditve in vzdrževanja šol, projekt energetske učinkovitosti, športne površine, varnost, okolje)
- *vsebina dela* (sofinanciranje fakultativnih vsebin s katerimi se zasleduje vizija občine, projekti popoldanskih delavnic z občani, okoljski projekti, projekt »ekoproizvodi iz domačega okolja za šolske kuhinje«, projekti oživitve vaških jeder, motivacijski projekti prostovoljne pomoči, medgeneracijski projekti, aktivnosti v projektu »družini prijazna občina«, projekti obnavljanja tradicij in raziskovanja zgodovine, medgeneracijski kulturni projekt, medkrajevno in čezmejno povezovanje, projekt »potujem in opazujem«, ...)

3. Izobraževalni programi za 3. generacijo

- *vsebina* (nabor in izbor, vključitev v medgeneracijski projekt »družini prijazna občina«, e-izobraževanje, izbor uporabnih vsebin, lokalni potenciali, motivacijski ukrepi, ogled in predavanja o primerih dobre prakse, ...)

5.5 Cilji in zasnova OP V. steber: kvaliteta življenja

Agregatna ocena stebra kakovost življenja znaša 3,38

Tabela 40: Ocene v stebru kakovost življenja

Ocenjevana kategorija	Ocena nadpovprečno angažiranih občanov	Ocena naključno izbranih občanov	Skupna ocena
Kakovost življenja v občini	3,50	3,13	3,31
Zdravstvena oskrba	3,41	2,75	3,08
Kulturno dogajanje	3,24	2,82	3,03
Možnost športa in rekreacije	3,78	3,33	3,55
Socialne aktivnosti	3,12	2,73	2,92
Varnost bivanja	3,81	3,68	3,74
Med-sosedski odnosi	3,56	3,31	3,43
Oskrba prebivalcev	3,28	3,14	3,21
Duhovna oskrba	3,79	3,26	3,52

a.) Elementi s stališča zaznavanja prebivalstva

Nadpovprečno angažirani prebivalci so na delavnicah **kakovost življenja** v občini ocenili z agregatno povprečno oceno 3,50. Nekaj slabše mnenje so imeli naključno izbrani občani, ki so kakovosti življenja v Radljah dali oceno 3,13.

Po posameznih področjih, ki vplivajo na kakovost življenja, so najbolj ocenjene možnosti za šport in rekreacijo, najpogosteje pa se omenjajo problemi z oskrbo prebivalcev.

○ **Zdravstvena oskrba** (povprečna ocena **3,08**)

Ocena je utemeljena z naslednjimi razlogi:

pomanjkanje splošnih zdravnikov in specialistov, prepogoste menjave zdravnikov, kvaliteta storitev in opreme, parkirna mesta pri ZD, čakalne vrste, ...

○ **Kulturno dogajanje** (povprečna ocena **3,03**).

Ocena je utemeljena z naslednjimi razlogi:

premalo kulturnih prireditev in koncertov – posebej za mlade, ni plesne šole, slabo kulturno dogajanje na Sv Antonu in Vuhredu, ...

○ **Možnost športa in rekreacije** (povprečna ocena **3,55**)

Ocena je utemeljena z naslednjimi razlogi:

ni telovadnice, slabe možnosti za nove športne panoge (pilates...), letni bazen, več športnih površin, brezplačen dostop, več aktivnosti za starejše, ...

- **Socialne aktivnosti** (povprečna ocena **2,92**).

Ocena je utemeljena z naslednjimi razlogi:

premalo oskrbe na domu, neaktivnost centra za socialno delo, preveč birokracije, potreba po ustanovitvi skupine za delo z ljudmi s posebnimi potrebami, premalo pomoči ostarelim in osamljenim, ...

- **Varnost bivanja** (povprečna ocena **3,74**)

Ocena je utemeljena z naslednjimi razlogi:

slaba prometna varnost, dobri gasilci, premajhna prisotnost policije,...

- **Medsosedski odnosi** (povprečna ocena **3,43**)

Ocena je utemeljena z naslednjimi razlogi:

pomanjkanje prijaznosti med občani, privilegiranost določenih struktur je prevelika, ...

- **Oskrba prebivalcev** (povprečna ocena **3,21**)

Ocena je utemeljena z naslednjimi razlogi:

slaba aktivnost tržnice, ni trgovin v centru, premalo konkurence, ni trgovine z železnino na Remšniku, na Vuhredu pogrešajo trgovino z belo tehniko, obutvijo in ribarnico, ...

- **Duhovna oskrba** (povprečna ocena **3,52**)

Ocena je utemeljena z naslednjimi razlogi:

premalo ljudi hodi v cerkev, ponudba ni raznovrstna, ...

OCENA KAKOVOSTI ŽIVLJENJA V RADLJAH S STRANI SOSEDNIJH OBČIN:

V **sosednjih občinah** so ocenili kakovost življenja v Radljah s povprečno oceno **3,01**.

- **Prebivalcem sosednjih občin je v Radljah posebej všeč:**
dosegljivost vsega v centru in trgovska ponudba, čistoča in urejenost, bližina lepe narave, možnosti za gradnjo, dom za ostarele, športna ponudba in lepo urejene stanovanjske soseske, ...
- **Prebivalci sosednjih občin zaznavajo v Radljah naslednje pomanjkljivosti:**
preveč prometa, premalo parkirišč, povečan hrup, premalo trgovin z oblačili, cene zemljišč, premalo možnosti za nakup ali najem stanovanja, premalo dogajanja, ...

V drugih Slovenskih krajih so ocenili kvaliteto bivanja v občini Radlje z oceno 3,46

Problem predstavlja prepoznavnost občine v Slovenskem prostoru, saj jo velika večina dojema le kot tranzitni kraj v Dravski dolini s prometnimi zastoji. Edine točke prepoznavnosti, ki se pojavijo večkrat so povezane s športom, diskoteko, Dominikanskim samostanom, gostilnami, pekarno in znanim županom, ki je tudi poslanec.

b) Ključna področja in ukrepi:

Na področju OP kvaliteta življenja se izvedejo ukrepi in projekti, ki bodo usmerjeni v uresničevanje vizije in kvantificiranih ciljev občine Radlje ob Dravi do leta 2025. Pričakuje

se izboljšanje stanja na vseh področjih, ki zadevajo kakovost življenja, pri čemer se mora povečati število ključnih kulturnih prireditev na letni ravni na 20 s tendenco širitve prireditev na festivalne oblike. V skladu s pričakovanji turističnega razvoja, se poveča delež površin namenjenih športu na 6m2/prebivalca, število zdravnikov naj bi bilo vsaj za četrtno več, pričakuje pa se tudi vsaj 200 postelj v domu za ostarele. S primernimi ukrepi in projekti je pričakovana boljša oskrba prebivalcev v vseh krajih, socialne aktivnosti, medsosedske odnosi in varnost bivanja. Ob povečani pozornosti do dejavnikov kakovosti bivanja pričakujemo povečevanje zadovoljstva občanov, ki naj bi do leta 2025 doseglo 90% zadovoljstvo vseh prebivalcev oz. povprečno oceno 4,5. Zadovoljstvo prebivalcev, ki se ga izmeri vsako leto ob istem času v mesecu novembru, predstavlja 70 % vpliv na agregatni kazalnik stebra »kvaliteta življenja«.

Tabela 41: Kvantificirani cilji v V. stebru (KVALITETA ŽIVLJENJA) do leta 2025 s ponderji (pomembnost vpliva na kazalnik »kvaliteta življenja«) in izbranimi podatki za opazovanje

V.	V. KVALITETA ŽIVLJENJA – KVANT. CILJI	2008	CILJ 2025		Ponder
			Realni cilji	Izzivni cilji	
1.	Kultura (št. ključnih prireditev na leto)	15	20		5
2.	Skupaj odhodki za kulturne dejavnosti (v €/prebivalca - brez inv.)	43,01			
3.	Športne površine - m2 / prebivalca	4,78		6,00	10
4.	Skupaj odhodki za šport in rekreacijo (v €/prebivalca – brez inv.)	11,34			
5.	Število zdravnikov na 1000 prebivalcev (za območje UE)	0,41	0,50		5
6.	Skupaj odhodki za zdravstvo (v €/prebivalca - brez inv.)	16,33			
7.	Število postelj v domovih za ostarele	143		200	10
8.	Skupaj odhodki za socialno varnost (v €/prebivalca – brez inv.)	26,21			
9.	Število prebivalcev mlajših od 15 let	909			
10.	Število prebivalcev starejših od 65 let	921			
	Zadovoljstvo občanov : 3,31				
11.	zdravstvena oskrba	3,08		4,5	10
12.	kulturno dogajanje in udejstvovanje	3,03		4,5	10
13.	možnost športa in rekreacije	3,55		4,5	10
14.	socialne aktivnosti	2,92		4,5	10
15.	oskrba prebivalcev	3,21		4,5	5
16.	duhovna oskrba	3,52		4,5	5
17.	medsosedske odnosi	3,43		4,5	10
18.	varnost bivanja	3,74		4,5	10
19.	Odhodki za javni red in varnost (v €/prebivalca (brez inv.)	11,73			

Pred vpeljavo operativnih programov in ukrepov mora projektni vodja stebra »kvaliteta življenja« preučiti in uskladiti sinergijske učinke v ostalih razvojnih stebrih, kar bo omogočalo koordiniran in celovit pristop k uresničevanju vizije in kvantificiranih ciljev. Z vidika vizije občine Radlje ob Dravi je potrebno prilagajanje pričakovanih standardov!

1. Kultura

- *objekti* (program obnove in vzdrževanja kulturnih domov, sakralnih in kulturnih spomenikov, muzeji, galerije, knjižnice, upravljanje, pogoji uporabe, partnerstva, sofinanciranje, ...)
- *projekti* (projekti za vzpodbujanje želje po druženju, negovanje tradicije, običajev, jezika, vrednot, oblačil, prireditve v vaških središčih, »kulturni turizem«, »naša dediščina«, povezava z amaterskimi gledališči, partnerstva, vključevanje mladine in občanov, koordinacija dogodkov, merjenje zadovoljstva občanov in gostov, ...)
- *ključne prepoznavne prireditve* (opredelitev ključnih prireditev – v občini in po KS, vključevanje lokalnih potencialov, združevanje dogodkov v festival, koordinacija in povezovanje, informiranje in promocija, sistem inovativnih predlogov, ustvarjanje sproščenega vzdušja v občini, medkrajevno in čezmejno povezovanje,...)

2. Šport

- *športne površine in objekti* (povečanje možnosti za raznovrstno udejstvovanje občanov, sistem vzdrževanja, transparentnost pogojev uporabe, upravljanje, varnost, javno zasebna partnerstva pri novogradnjah, izkoristiti vodne in gozdne površine, adrenalinski park, ...)
- *športni dogodki* (tradicionalne prireditve, pohodništvo, kolesarjenje, vzpostavitev sistema za športne družabne dogodke, invalidski šport, izobraževanje in vodenje, vključenost šol in vrtcev, rekreativne prireditve in stalni dogodki za občane in goste, srečanja med kraji in zaselki, merjenje zadovoljstva občanov in gostov, »občinski športni dan«, partnerstva, projekt šola v naravi, ...)

3. Zdravstvena oskrba

- *objekti* (program obnove in vzdrževanja objektov namenjenih zdravstveni oskrbi, parkirišča, analiza dodatnih potreb po prostorih za nove vsebine, partnerstva, ...)
- *zdravstvene storitve* (ukrepi za povečanje števila zdravnikov, merjenje zadovoljstva občanov, projekti preventive, koncesije, nove vsebine – informiranje, delavnice z občani, projekt »zdrava občina«, aktivna vključitev v projekt »družini prijazna občina«.....)

4. Varnost bivanja

- *projekti* (dvigovanje občutka varnosti- predavanja in delavnice v sodelovanju s policijo, vzpostavitev sistema medsebojne informiranosti, povečanje kontrole prometne varnosti, motivacijske nagrade in razpisi, sprožanje samoorganizacijskega procesa, merjenje zadovoljstva občanov in gostov, »informativna publikacija za novo priseljene«, multikulturna srečanja, ...)
- *društva in oprema* (ustreznost pogojev delovanja gasilskih društev, hidranti, izobraževanje in informiranje, družabni dogodki, ...)

5. Medsosedski odnosi

- *projekti druženja* (EU projekt »sosedski dan«, sistem vzpodbud z motivacijskimi razpisi, vzpostavitev projektne pomoči pri organizaciji, stimulacija skupnih projektov urejanja okolja, turistične ponudbe, kulturnih in družabnih dogodkov, delavnic, izobraževanja, projekt sprejema in vodenja novih priseljencev po občini, ...)

6. Sociala

- *pomoč ogroženim prebivalcem* (povezani in koordinirani ukrepi s centrom za socialno delo, obveščanje, družinske svetovalnice, dnevni center za starejše, delo z odvisniki, ...)
- *projekti* (»hiša generacij«, dom za ostarele, projekt »integrirana oskrba starostnikov«, projekt »mladi pomagajo starejšim«, merjenje zadovoljstva prebivalcev, projekt »družini prijazna občina«, prireditve, ...)

6 Vpeljava kazalnikov za spremljanje izvajanja strateškega razvojnega dokumenta

6.1 Nabor kazalnikov

Ker je strateški razvojni dokument občine zastavljen tako, da se v skladu z osnutkom vizije pripravijo zasnove operativnih strateških programov za 5 področij (gospodarstvo, promet, okolje, izobraževanje, kakovost življenja), smo se odločili, da oblikujemo 5 agregatnih kazalnikov, po enega za vsak OPP, pri čemer bo vsak sestavljen iz večjega števila podkriterijev (podkazalnikov):

1. **Gospodarski kazalnik** upošteva vlaganja občine v turizem, kmetijstvo in drobno gospodarstvo ter industrijo, na drugi strani pa tudi kvantitativno izraža pridobitve iz teh vlaganj kot so nova prenočišča, nove turistične kmetije, nova delovna mesta in podjetniki, nove poslovne cone, nova stanovanja ipd. in ga sestavljajo naslednji podkriteriji:

Tabela 42: Gospodarski kazalnik

Oznaka	Opis	Vir	Utež podkriterija v gospodarskem kazalniku
K 1-1	Število delovnih mest in podjetnikov	SURS	15 %
K 1-2	Število delovnih mest na domu	občina	5 %
K 1-3	Površina poslovnih, obrtnih in in. con (v ha)	občina	5 %
K 1-4	Število prenočišč (postelj) v občini	občina	5 %
K 1-5	Število nočitev	občina	5 %
K 1-6	Število ključnih turističnih prireditev	TIC	5 %
K 1-7	Število kmetij z dopolnilno dejavnostjo	občina	10 %
K 1-8	Zadovoljstvo občanov s ponudbo delovnih mest	anketa	10 %
K 1-9	Zadovoljstvo občanov s turistično ponudbo	anketa	20 %
K 1-10	Zadovoljstvo občanov s stanjem na področju ponudbe stanovanj	anketa	5 %
K 1-11	Zadovoljstvo občanov s ponudbo malega gospodarstva	anketa	15 %

2. **Prometni kazalnik** upošteva vlaganja občine v ceste, pločnike, kolesarske poti, parkirišča, na drugi strani pa tudi kvantitativno izražene rezultate investicij (v km ali m² ipd.) ter zadovoljstvo občanov s stanjem na tem področju in ga sestavljajo naslednji podkriteriji:

Tabela 43: Prometni kazalnik

Oznaka	Opis	Vir	Utež podkriterija v prometnem kazalniku
K 2-1	Dolžina asfaltiranih kategoriziranih občinskih cest (km)	občina	15 %
K 2-2	Dolžina pločnikov brez con za pešce (km)	občina	10 %
K 2-3	Število javnih parkirnih mest	občina	10 %
K 2-4	Dolžina urejenih kolesarskih stez (km) brez con za pešce	občina	10 %
K 2-5	Zadovoljstvo občanov z urejenostjo cest in ulic	anketa	15 %
K 2-6	Zadovoljstvo občanov z urejenostjo pločnikov	anketa	10 %
K 2-7	Zadovoljstvo občanov z urejenostjo parkirišč	anketa	10 %
K 2-8	Zadovoljstvo občanov z dostopnostjo do telekomunikacij	anketa	10 %
K 2-9	Zadovoljstvo občanov z javnim prevozom	anketa	10 %

3. **Okoljski kazalnik** upošteva vlaganja občine v prostorske plane, čistilne naprave in kanalizacijska omrežja, vodovodna omrežja, na drugi strani pokritost občine s temi atributi ter zadovoljstvo občanov in ga sestavljajo naslednji podkriteriji:

Tabela 44: Okoljski kazalnik

Oznaka	Opis	Vir	Utež podkriterija v okoljskem kazalniku
K 3-1	Delež gospodinjstev vključenih v organiziran odvoz odpadkov (%)	občina	10 %
K 3-2	Delež gospodinjstev priključenih na javni vodovod (%)	občina	10 %
K 3-3	Delež gospodinjstev priključenih na čist. napravo (%)	občina	10 %
K 3-4	Delež gospodinjstev - uporabnikov obnovljivih virov energije (%)	občina	10 %
K 3-5	Zadovoljstvo občanov z urejenostjo javnih površin	občina	10 %
K 3-6	Zadovoljstvo občanov z ravnanjem z odpadki	anketa	10 %
K 3-7	Zadovoljstvo občanov z oskrbo z vodo	Anketa	5 %
K 3-8	Zadovoljstvo občanov s kanalizacijo in čist. napravo	Anketa	5 %
K 3-9	Zadovoljstvo občanov s čistostjo potokov in jezer	Anketa	5 %
K 3-10	Zadovoljstvo občanov s kakovostjo zraka	Anketa	3 %
K 3-11	Zadovoljstvo občanov s stanjem hrupa	Anketa	2 %
K 3-12	Zadovoljstvo občanov z urejenostjo pokopališč	Anketa	5 %
K 3-13	Ocena vključenosti občanov v urejenost okolja	Anketa	10 %
K 3-14	Zadovoljstvo občanov s prostorskim planom občine	Anketa	5 %

4. **Kazalnik izobraževanje** upošteva poleg vlaganj občine v šolstvo in otroško varstvo še ustvarjanje novih programov, predvsem pa tudi zadovoljstvo občanov s temi institucijami in ga sestavljajo naslednji podkriteriji:

Tabela 45: Kazalnik izobraževanje

Oznaka	Opis	Vir	Utež podkriterija v kazalniku izobraževanja
K 4-1	Število vpisanih otrok v vrtec	Občina	10 %
K 4-2	Število vpisanih otrok v OŠ	Občina	5 %
K 4-3	Površina notranjih prostorov vrtcev (m2/otroka)	Občina	5 %
K 4-4	Zunanje površine vrtcev (m2/otroka)	Občina	10 %
K 4-5	Zadovoljstvo občanov z ustreznostjo objektov vrtcev	anketa	20 %
K 4-6	Zadovoljstvo občanov z ustreznostjo objektov šol	anketa	20 %
K 4-7	Zadovoljstvo občanov z delom in vsebino v otroških vrtcih	anketa	5 %
K 4-8	Zadovoljstvo občanov z delom in vsebino v šolah	anketa	5 %
K 4-9	Zadovoljstvo občanov z vključenostjo šol v življenje lokalne skupnosti	anketa	20 %

5. **Kazalnik kakovosti življenja** odraža na eni strani angažiranost proračuna in opravljene aktivnosti na kulturnem, športnem, socialnem, zdravstvenem in na področju varnosti, na drugi strani pa tudi zadovoljstvo občanov s temi storitvami in ga sestavljajo naslednji podkriteriji:

Tabela 46: Kazalnik kakovosti življenja

Oznaka	Opis	Vir	Utež podkriterija v kazalniku kakovosti življenja
K 5-1	Kultura (št. ključnih prireditev na leto)	občina	5 %
K 5-2	Površine namenjene za športno dejavnost (m2/ preb.)	občina	10 %
K 5-3	Število zdravnikov na 1000 prebivalcev	občina	5 %
K 5-4	Število postelj v domovih za ostarele	občina	10 %
K 5-5	Zadovoljstvo občanov z zdravstveno oskrbo	anketa	10 %
K 5-6	Zadovoljstvo občanov s kulturnim dogajanjem in udejstvovanjem	anketa	10 %
K 5-7	Zadovoljstvo občanov z možnostjo za šport in rekreacijo	anketa	10 %
K 5-8	Zadovoljstvo občanov s socialnimi aktivnostmi	anketa	10 %
K 5-9	Zadovoljstvo občanov z oskrbo	anketa	5 %
K 5-10	Zadovoljstvo občanov z duhovno oskrbo	anketa	5 %
K 5-11	Zadovoljstvo občanov z medsosetskimi odnosi	anketa	10 %
K 5-12	Zadovoljstvo občanov z varnostjo bivanja	anketa	10 %

6.2 Grafični prikaz kazalnikov

6.2.1 Grafični prikaz posameznih podkriterijev po področjih OPP v posameznih letih

Pri spremljanju kazalnikov v bodoče bomo uporabili računalniški program Expert Choice, ki je namenjen za metodo AHP. Vsota vrednosti vseh alternativ glede na posamezni kriterij je 1, zato se lahko s spreminjanjem vzorca končne vrednosti alternativ spreminjajo.

Agregatne indekse lahko izračunavamo po različnih metodah (npr. faktorska analiza, metoda glavnih komponent, sistemske enačbe, večkriterijske metode). Pri večkriterijskih metodah, ki temeljijo na določanju uteži kriterijem, skupine strateških ciljev oz. indikatorjev njihovega doseganja poimenujmo kriteriji; v našem primeru so to: gospodarstvo, promet in komunikacije, okolje, izobraževanje in kakovost življenja. Pri vsakem kriteriju so naštet podkriteriji. Pomembnost podkriterijev glede na posamezen kriterij smo določili z neposrednim določanjem uteži, ki je temeljilo na strokovnih presojah oziroma viziji in vrednotah občanov. Vsota uteži podkriterijev glede na kriterij je ena (npr. v primeru treh podkriterijev $0,3 + 0,2 + 0,5 = 1$, kar pomeni, da ima prvi podkriterij 30 % ponder, drugi 20 % in tretji 50 %, skupaj torej 100 %).

Vrednosti glede na podkriterij na najnižji ravni smo merili na dva načina:

- z neposrednim vnosom (vnesemo npr. ustrezno oceno od 1 do 5, ki smo jo pridobili na osnovi ankete);
- z vrednostnimi funkcijami, in sicer linearnimi (glede na podatke vzorca ali fiktivne alternative določimo podatek, ki ima vrednost 0, in podatek, ki ima vrednost 1).

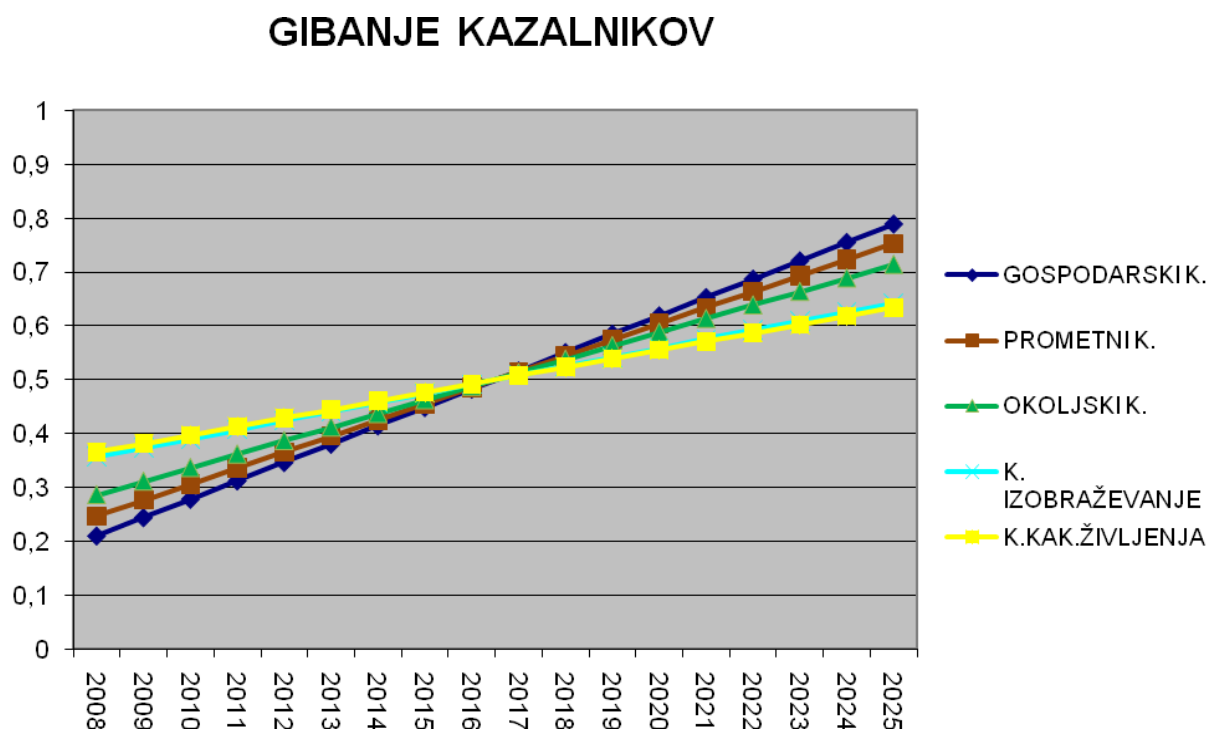
Vsako leto bomo grafično spremljali vsakega izmed 5 agregatnih kazalnikov posebej, tako da bo jasno razvidno gibanje posameznih podkriterijev.

6.2.2 Oblikovanje agregatnih indeksov po področjih OP za obdobje 2008 - 2025

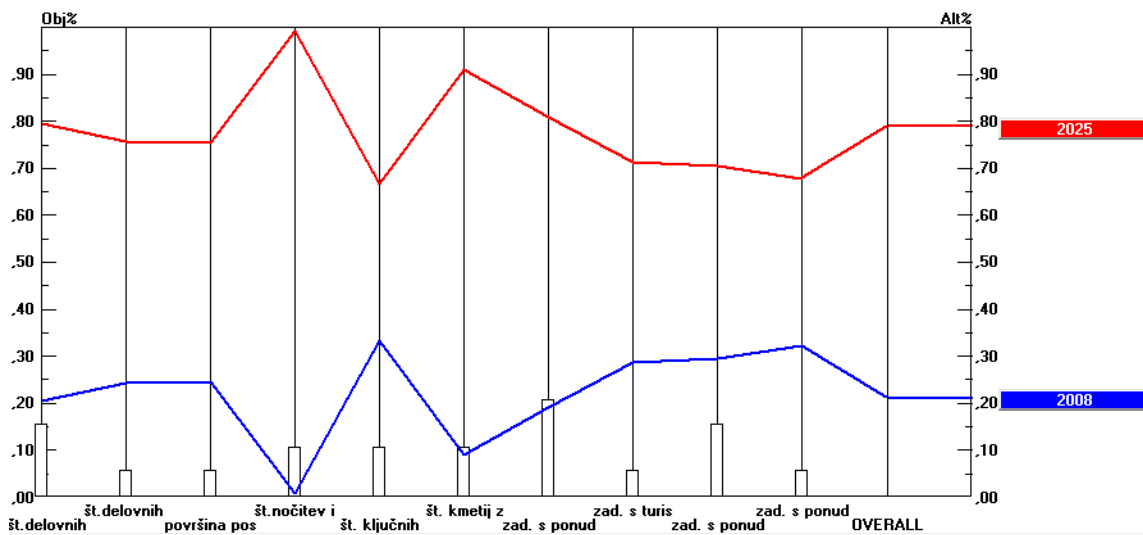
Za spremljanje agregatnih kazalnikov po letih smo nastavili koordinatni sistem, s katerim je možno primerjati dejanske letne vrednosti z vrednostmi v predhodnih letih med stanjem pred izvajanjem strateškega dokumenta (leto 2008) in letom, na katerega je naravnana vizija občine (leto 2025), kjer je **končna vrednost za leto 2008 0,307**; za **2025 pa 0,693**. Vrednost agregatnih kazalnikov leta 2025 smo izračunali tako, da smo vanje vnesli kvantitativne cilje, ki so opredeljeni v poglavju 5.

Spodnji graf prikazuje posamezne vrednosti alternativ po posameznem kazalniku, pri čemer so uteži za vse enake.

Graf 1: Gibanje agregatnih kazalnikov

Graf 2: Vrednosti agregatnega kazalnika »Gospodarstvo« leta 2008 in 2025

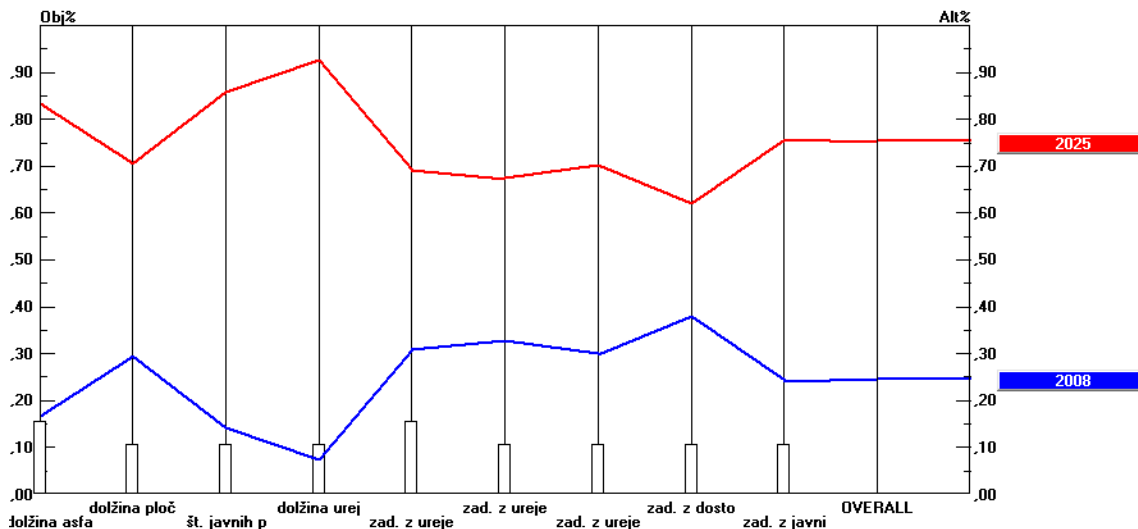
2008: 0,211

2025: 0,789

Graf 3: Gibanje gospodarskega kazalnika do leta 2025

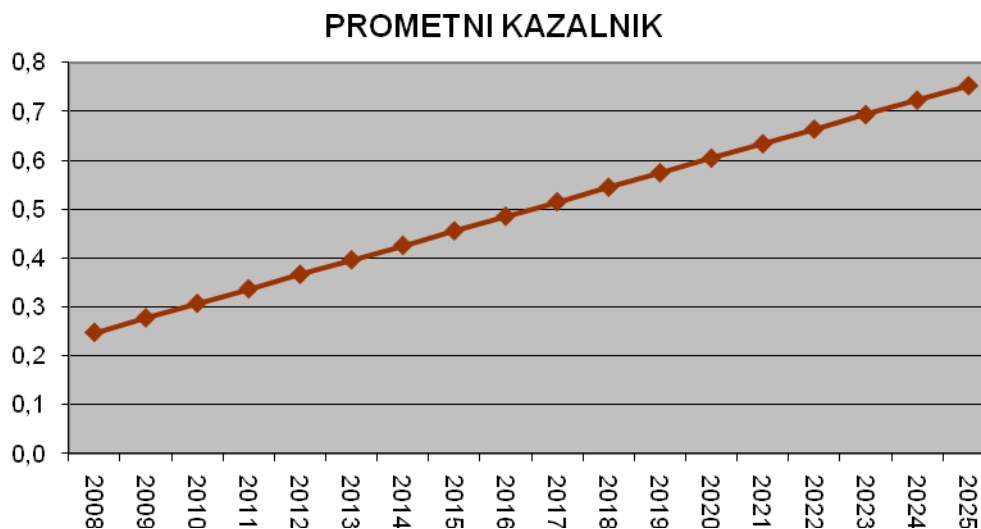
Graf 4: Vrednosti agregatnega kazalnika »Promet« leta 2008 in 2025

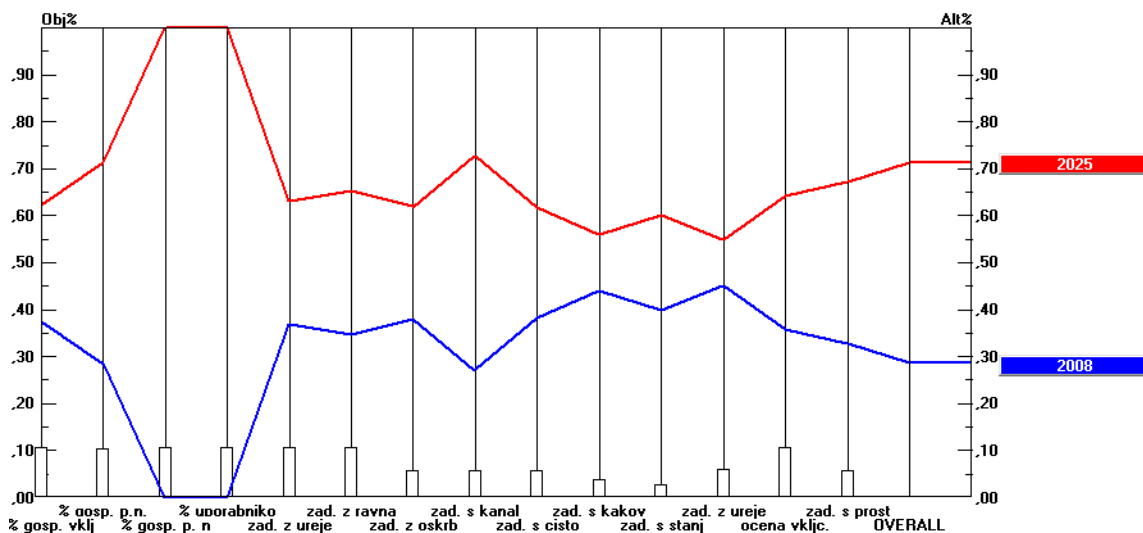
2008: 0,247

2025: 0,753

Graf 5: Gibanje prometnega kazalnika do leta 2025

Graf 6: Vrednosti agregatnega kazalnika »Okolje« leta 2008 in 2025

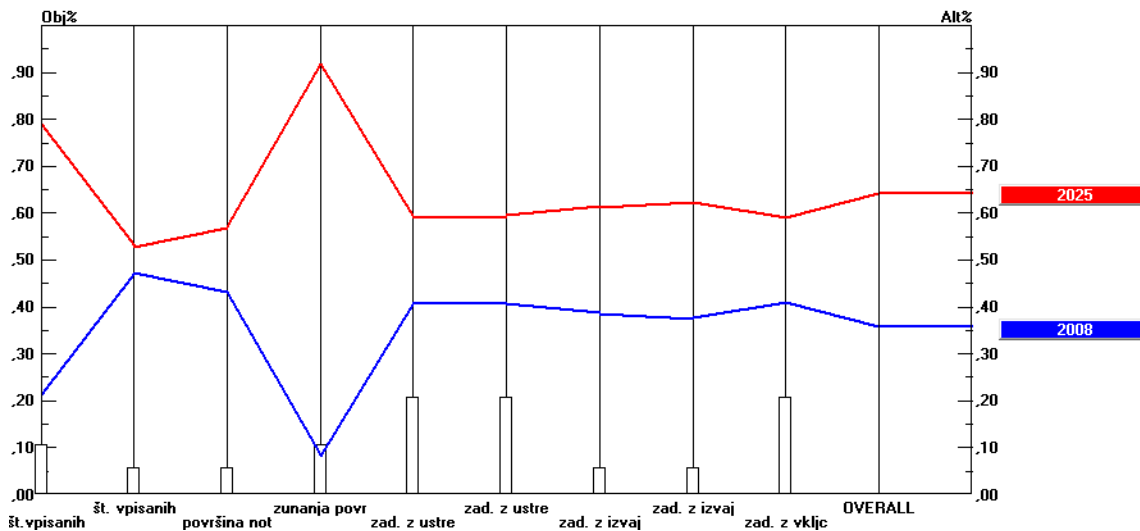
2008: 0,286

2025: 0,714

Graf 7: Gibanje okoljskega kazalnika do leta 2025

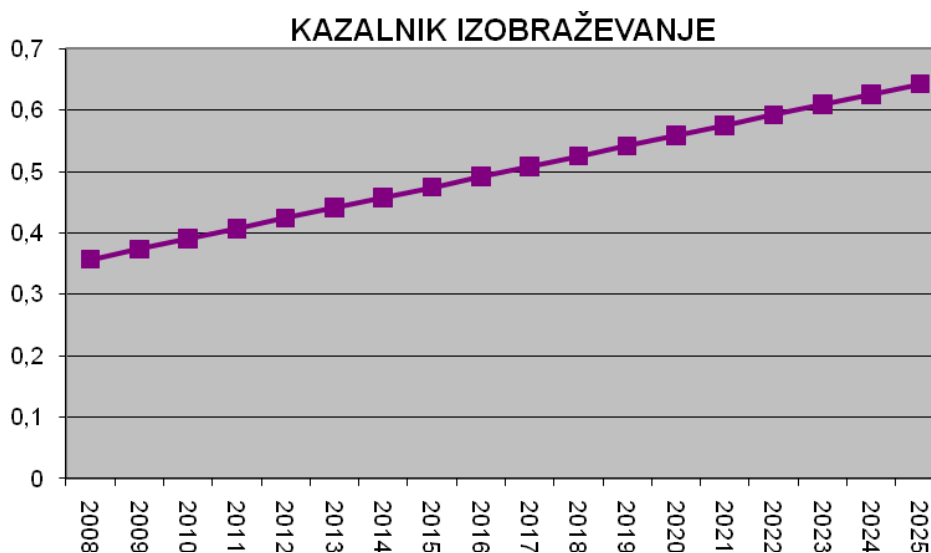
Graf 8: Vrednosti agregatnega kazalnika »Izobraževanje« leta 2008 in 2025

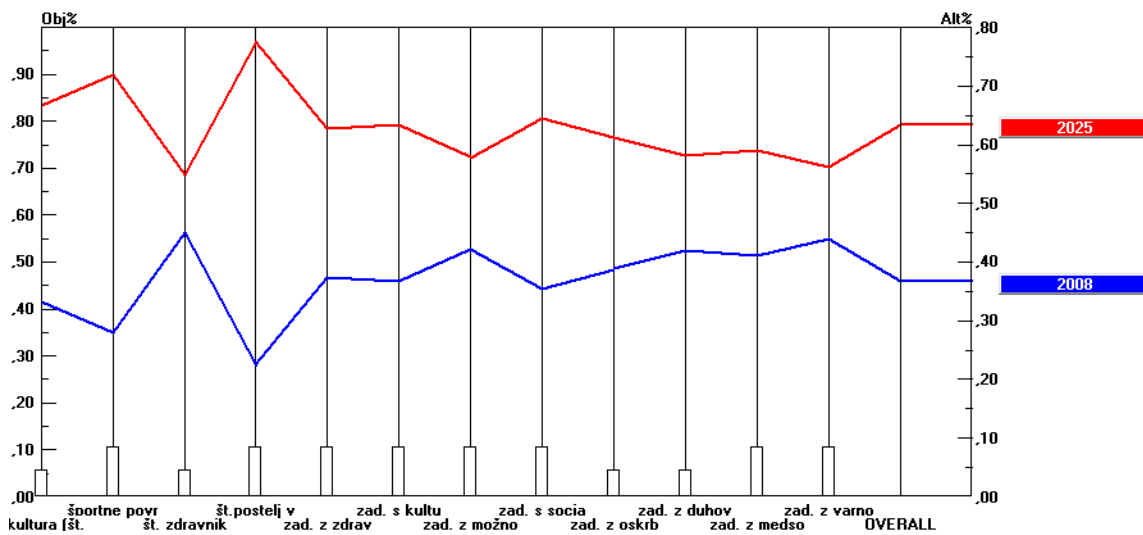
2008: 0,357

2025: 0,643

Graf 9: Gibanje izobraževalnega kazalnika do leta 2025

Graf 10: Vrednosti agregatnega kazalnika »Kakovost življenja« leta 2008 in 2025

2008: 0,366

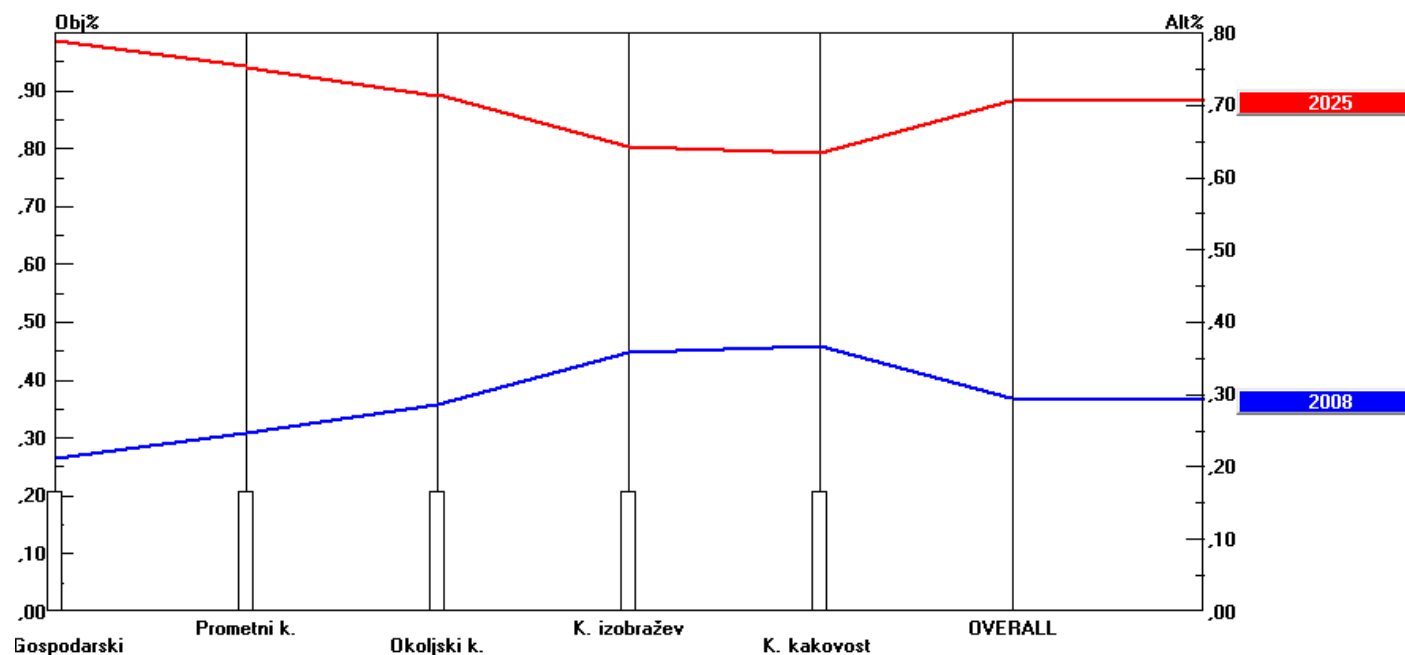
2025: 0,634

Graf 11: Gibanje kazalnika »Kakovost življenja« do leta 2025

V kolikor obe vrednosti (2008 in 2025) za vseh pet kazalnikov povežemo s premico, dobimo naslednje trende, ki jih bomo morali zasledovati z letnim izvajanjem operativnih programov.

Graf 12: Vrednost vseh petih agregatnih kazalnikov leta 2008 in 2025

2008: 0,294

2025: 0,706

Tabela 47: Absolutne vrednosti agregatnih kazalnikov in podkazalnikov po posameznih letih v obdobju 2008 – 2025

LETO	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
GOSPODARSKI K.	0,211	0,245	0,279	0,313	0,347	0,381	0,415	0,449	0,483	0,517	0,551	0,585	0,619	0,653	0,687	0,721	0,755	0,789
K 1-1	1077	1090	1103	1116	1129	1143	1156	1169	1182	1195	1208	1221	1234	1248	1261	1274	1287	1300
K 1-2	298	304	310	316	322	328	334	340	346	352	358	364	370	376	382	388	394	400
K 1-3	10,00	10,29	10,59	10,88	11,18	11,47	11,76	12,06	12,35	12,65	12,94	13,24	13,53	13,82	14,12	14,41	14,71	15,00
K 1-4	65	73	81	89	97	105	113	121	129	136	144	152	160	168	176	184	192	200
K 1-5	306	347	388	428	469	510	551	592	633	673	714	755	796	837	878	918	959	1.000
K 1-6	5,00	5,29	5,59	5,88	6,18	6,47	6,76	7,06	7,35	7,65	7,94	8,24	8,53	8,82	9,12	9,41	9,71	10,00
K 1-7	1,00	1,53	2,06	2,59	3,12	3,65	4,18	4,71	5,24	5,76	6,29	6,82	7,35	7,88	8,41	8,94	9,47	10,00
K 1-8	1,83	1,99	2,14	2,30	2,46	2,62	2,77	2,93	3,09	3,24	3,40	3,56	3,71	3,87	4,03	4,19	4,34	4,50
K 1-9	2,41	2,53	2,66	2,78	2,90	3,02	3,15	3,27	3,39	3,52	3,64	3,76	3,89	4,01	4,13	4,25	4,38	4,50
K 1-10	2,46	2,58	2,70	2,82	2,94	3,06	3,18	3,30	3,42	3,54	3,66	3,78	3,90	4,02	4,14	4,26	4,38	4,50
K 1-11	2,66	2,77	2,88	2,98	3,09	3,20	3,31	3,42	3,53	3,63	3,74	3,85	3,96	4,07	4,18	4,28	4,39	4,50
PROMETNI K.	0,247	0,277	0,307	0,336	0,366	0,396	0,426	0,455	0,485	0,515	0,545	0,574	0,604	0,634	0,664	0,693	0,723	0,753
K 2-1	60,00	62,35	64,71	67,06	69,41	71,76	74,12	76,47	78,82	81,18	83,53	85,88	88,24	90,59	92,94	95,29	97,65	100,00
K 2-2	2,1	2,3	2,4	2,6	2,8	3,0	3,1	3,3	3,5	3,6	3,8	4,0	4,1	4,3	4,5	4,7	4,8	5,0
K 2-3	75	82	90	97	104	112	119	126	134	141	149	156	163	171	178	185	193	200
K 2-4	1,2	2,01	2,82	3,64	4,45	5,26	6,07	6,88	7,69	8,51	9,32	10,13	10,94	11,75	12,56	13,38	14,19	15,00
K 2-5	2,56	2,67	2,79	2,90	3,02	3,13	3,24	3,36	3,47	3,59	3,70	3,82	3,93	4,04	4,16	4,27	4,39	4,50
K 2-6	2,70	2,81	2,91	3,02	3,12	3,23	3,34	3,44	3,55	3,65	3,76	3,86	3,97	4,08	4,18	4,29	4,39	4,50
K 2-7	2,49	2,61	2,73	2,84	2,96	3,08	3,20	3,32	3,44	3,55	3,67	3,79	3,91	4,03	4,15	4,26	4,38	4,50
K 2-8	3,14	3,22	3,30	3,38	3,46	3,54	3,62	3,70	3,78	3,86	3,94	4,02	4,10	4,18	4,26	4,34	4,42	4,50
K 2-9	2,12	2,26	2,40	2,54	2,68	2,82	2,96	3,10	3,24	3,38	3,52	3,66	3,80	3,94	4,08	4,22	4,36	4,50
OKOLJSKI K.	0,286	0,311	0,336	0,362	0,387	0,412	0,437	0,462	0,487	0,513	0,538	0,563	0,588	0,613	0,638	0,664	0,689	0,714
K 3-1	92,00	92,47	92,94	93,41	93,88	94,35	94,82	95,29	95,76	96,24	96,71	97,18	97,65	98,12	98,59	99,06	99,53	100,00
K 3-2	68,00	68,71	69,41	70,12	70,82	71,53	72,24	72,94	73,65	74,35	75,06	75,76	76,47	77,18	77,88	78,59	79,29	80,00
K 3-3	0,01	4,71	9,42	14,12	18,83	23,53	28,24	32,94	37,65	42,36	47,06	51,77	56,47	61,18	65,88	70,59	75,29	80,00
K 3-4	0	3	6	9	12	15	18	21	24	26	29	32	35	38	41	44	47	50
K 3-5	3,05	3,14	3,22	3,31	3,39	3,48	3,56	3,65	3,73	3,82	3,90	3,99	4,07	4,16	4,24	4,33	4,41	4,50
K 3-6	2,87	2,97	3,06	3,16	3,25	3,35	3,45	3,54	3,64	3,73	3,83	3,92	4,02	4,12	4,21	4,31	4,40	4,50
K 3-7	3,15	3,23	3,31	3,39	3,47	3,55	3,63	3,71	3,79	3,86	3,94	4,02	4,10	4,18	4,26	4,34	4,42	4,50
K 3-8	2,31	2,44	2,57	2,70	2,83	2,95	3,08	3,21	3,34	3,47	3,60	3,73	3,86	3,98	4,11	4,24	4,37	4,50
K 3-9	3,17	3,25	3,33	3,40	3,48	3,56	3,64	3,72	3,80	3,87	3,95	4,03	4,11	4,19	4,27	4,34	4,42	4,50

K 3-10	3,75	3,79	3,84	3,88	3,93	3,97	4,01	4,06	4,10	4,15	4,19	4,24	4,28	4,32	4,37	4,41	4,46	4,50
K 3-11	3,33	3,40	3,47	3,54	3,61	3,67	3,74	3,81	3,88	3,95	4,02	4,09	4,16	4,22	4,29	4,36	4,43	4,50
K 3-12	3,88	3,92	3,95	3,99	4,03	4,06	4,10	4,14	4,17	4,21	4,24	4,28	4,32	4,35	4,39	4,43	4,46	4,50
K 3-13	2,95	3,04	3,13	3,22	3,31	3,41	3,50	3,59	3,68	3,77	3,86	3,95	4,04	4,14	4,23	4,32	4,41	4,50
K 3-14	2,71	2,82	2,92	3,03	3,13	3,24	3,34	3,45	3,55	3,66	3,76	3,87	3,97	4,08	4,18	4,29	4,39	4,50
K. IZOBRAŽEVANJE	0,357	0,374	0,391	0,407	0,424	0,441	0,458	0,475	0,492	0,508	0,525	0,542	0,559	0,576	0,593	0,609	0,626	0,643
K 4-1	178	179	181	182	183	184	186	187	188	190	191	192	194	195	196	197	199	200
K 4-2	480	482	485	487	489	492	494	496	499	501	504	506	508	511	513	515	518	520
K 4-3	3,40	3,46	3,53	3,59	3,66	3,72	3,79	3,85	3,92	3,98	4,05	4,11	4,18	4,24	4,31	4,37	4,44	4,50
K 4-4	2,50	2,79	3,09	3,38	3,68	3,97	4,26	4,56	4,85	5,15	5,44	5,74	6,03	6,32	6,62	6,91	7,21	7,50
K 4-5	3,43	3,49	3,56	3,62	3,68	3,74	3,81	3,87	3,93	4,00	4,06	4,12	4,19	4,25	4,31	4,37	4,44	4,50
K 4-6	3,39	3,46	3,52	3,59	3,65	3,72	3,78	3,85	3,91	3,98	4,04	4,11	4,17	4,24	4,30	4,37	4,43	4,50
K 4-7	3,20	3,28	3,35	3,43	3,51	3,58	3,66	3,74	3,81	3,89	3,96	4,04	4,12	4,19	4,27	4,35	4,42	4,50
K 4-8	3,11	3,19	3,27	3,36	3,44	3,52	3,60	3,68	3,76	3,85	3,93	4,01	4,09	4,17	4,25	4,34	4,42	4,50
K 4-9	3,42	3,48	3,55	3,61	3,67	3,74	3,80	3,86	3,93	3,99	4,06	4,12	4,18	4,25	4,31	4,37	4,44	4,50
K.KAK.ŽIVLJENJA	0,366	0,382	0,398	0,413	0,429	0,445	0,461	0,476	0,492	0,508	0,524	0,539	0,555	0,571	0,587	0,602	0,618	0,634
K 5-1	15,00	15,29	15,59	15,88	16,18	16,47	16,76	17,06	17,35	17,65	17,94	18,24	18,53	18,82	19,12	19,41	19,71	20,00
K 5-2	4,78	4,85	4,92	5,00	5,07	5,14	5,21	5,28	5,35	5,43	5,50	5,57	5,64	5,71	5,78	5,86	5,93	6,00
K 5-3	0,410	0,415	0,421	0,426	0,431	0,436	0,442	0,447	0,452	0,458	0,463	0,468	0,474	0,479	0,484	0,489	0,495	0,500
K 5-4	143	146	150	153	156	160	163	166	170	173	177	180	183	187	190	193	197	200
K 5-5	3,08	3,16	3,25	3,33	3,41	3,50	3,58	3,66	3,75	3,83	3,92	4,00	4,08	4,17	4,25	4,33	4,42	4,50
K 5-6	3,03	3,12	3,20	3,29	3,38	3,46	3,55	3,64	3,72	3,81	3,89	3,98	4,07	4,15	4,24	4,33	4,41	4,50
K 5-7	3,55	3,61	3,66	3,72	3,77	3,83	3,89	3,94	4,00	4,05	4,11	4,16	4,22	4,28	4,33	4,39	4,44	4,50
K 5-8	2,92	3,01	3,11	3,20	3,29	3,38	3,48	3,57	3,66	3,76	3,85	3,94	4,04	4,13	4,22	4,31	4,41	4,50
K 5-9	3,21	3,29	3,36	3,44	3,51	3,59	3,67	3,74	3,82	3,89	3,97	4,04	4,12	4,20	4,27	4,35	4,42	4,50
K 5-10	3,52	3,58	3,64	3,69	3,75	3,81	3,87	3,92	3,98	4,04	4,10	4,15	4,21	4,27	4,33	4,38	4,44	4,50
K 5-11	3,43	3,49	3,56	3,62	3,68	3,74	3,81	3,87	3,93	4,00	4,06	4,12	4,19	4,25	4,31	4,37	4,44	4,50
K 5-12	3,74	3,78	3,83	3,87	3,92	3,96	4,01	4,05	4,10	4,14	4,19	4,23	4,28	4,32	4,37	4,41	4,46	4,50

7 Priloge

Priloga 1: Seznam prisotnih – Delavnica z nadpovprečno angažiranimi občani

DELAVNICA - KS VUHRED, 2.12.2009		
Zap. št.	Ime in priimek	Predstavnik
1	Karl Gosak	
2	Martin Krajnc	
3	Mihaela Mravljak	
4	Alojz Krolj	
5	Karl Kotnik	
6	Slavica Miklavc	
7	Aleš Pušnik	
8	Metka Erjavec	
9	Smiljan Štruc	
10	Darko Zavodnik	
11	Alenka Gosak-Gačnik	
12	Sgerm Hubert	

DELAVNICA - SEJNA SOBA OBČINE RADLJE OB DRAVI, 2.12.2009		
Zap. št.	Ime in priimek	Predstavnik
1	Damjan Osrajnik	OŠ Radlje ob Dravi
2	Sara Berglez	JZ ŠKTM Radlje
3	Peter Gerold	NO občine
4	Franjo Maček	Oltimer
5	Darinka Mravljak	Podjetnica
6	Ludvik Fedler	Podžupan
7	Anton Javornik	Občinski svet
8	Marjana Novak	
9	Jelka Safran	KS Radlje
10	Oton Repnik	KS Vuhred
11	Franc Andric	Radioklub Marenberg
12	Vlado Praznik	
13	Thomas Mori	podjetnik
14	Igor Sredenšek	KS Radlje
15	Anton Vodušek	KS Radlje
16	Katja Črešnik Rac	PD Radlje ob Dravi
17	Ivica Rac	ZZZS Radlje
18	Cvetka Miklavc	JSKD OI Radlje ob Dravi
19	Anton Rebernik	Kmet

20	Franc Korat	Zg. Vižinga
21	Jana Tomažič	MITOS d.o.o.
22	Lucija Bricman	DRIF Radlje
23	Elizabeta Petek	Kongregacija HMP
24	Stanislav Poročnik	KS
25	Karli Dobnik	Sv. Trije Kralji
26	Andrej Polanc	Občinski svetnik

DELAVNICA - KRAJEVNA DVORANA REMŠNIK, 2.12.2009		
Zap.št.	Ime in priimek	Predstavniki
1	Lidija Golob	Egos Elektronika d.o.o.
2	Miran Miklavc	
3	Ivan Konečnik	Upokojenec
4	Janez Šmid	
5	Jože Kraker	
6	Vlado Kraker	
7	Bogomir Autbauer	
8	Peter Grögl	
9	Ivan Golob	LD Remšnik
10	Ivan Uranek	Kmet
11	Marjan Podrzavnik	
12	Stanislav Namestnik	
13	Dušan Knez	
14	Ivan Repnik	
15	Marko Podrzavnik	
16	Boris Gašper	KS

DELAVNICA - KS SV. ANTON NA POHORJU		
Zap.št.	Ime in priimek	Predstavniki
1	Branko Kanop	Predsednik KS
2	Marjana Rupreht	Krajanka
3	Franc Rupreht	Krajan
4	Marjan Kanop	Krajan
5	Janez Petrun	Krajan
6	Jožefa Kramljak	Krajanka
7	Ivana Kramljak	Krajanka
8	Darinka Švajger	

DELAVNICA - SEJNA SOBA OBČINE RADLJE OB DRAVI, 3.12.2009 OB 19.00		
Zap.št.	Ime in priimek	Predstavnik
1	Jurij Gašper	direktor Gašper trženje d.o.o.
2	Slavko Komše	vodja Surovine
3	Ivan Pečovnik	predsednik KSTD
4	Jožef Knez	predsednik Č.K. Radlje
5	Marjana Markon	Stroka informatika Radlje
6	Marija Viltušnik Vajs	direktorica PC Radlje, GP Radlje
7	Drago Poročnik	
8	Štefan Ribič	
9	Beno Breznik	Kmetija
10	Toni Onuk	
11	Anton Ravnjak	
12	Simona Korent	
13	Marjeta Korent	LEMO poslovne storitve s.p.

Občina Radlje ob Dravi

»So tisti, ki potujejo, in tisti, ki so nekam namenjeni.
Podobni so si, a se vendar razlikujejo.
Uspešni imajo na svoji poti veliko prednost: vedo, kam gredo!«
Mark Caine

Spoštovani!

Prihodnost najlažje predvidimo tako,
da jo sami ustvarjamo in se nenehno izpopolnjujemo.
Zato smo se odločili, da vas povabimo na delavnico, ki jo avtorji projekta
»VIS – vizija in strategija občine«
imenujejo DELAVNICA Z NADPOVPREČNO ANGAŽIRANIMI OBČANI.

Delavnico,
ki bo v sredo 02. 12. 2009, ob 17. uri in
v četrtek 03. 12. 2009 ob 19. uri
v sejni sobi Občine Radlje ob Dravi, soba 313/III.,
bosta vodila prof. dr. Vito Bobek in
mag. Bojan Mažgon iz Dr. Ferk & Partner d.o.o.,
delavnica bo predvidoma trajala 2 uri.

Vaša prisotnost bo prispevala pomemben delež k nastajanju
oz. dopolnjevanju Strateško razvojnega dokumenta Občine Radlje ob Dravi.

V primeru, da se delavnice osebno ne morete udeležiti,
vas prijazno prosimo,
da zagotovite udeležbo vašega namestnika.

Za podrobne informacije lahko pokličite
go. Marjano ŠVAJGER, tel. št. 88 79 632.

Prijazno vas pozdravljam!

Občina Radlje ob Dravi
ŽUPAN
Alan BUKOVNIK

1. V čem ste v vašem kraju najboljši (oz. bi lahko bili najboljši)?

.....

.....

.....

2. Prosimo ocenite sledeče kategorije z oceno 1 (slabo) do 5 (odlično) in pojasnite kaj pogrešate v zvezi s tem v Vaši občini:

Kategorija	Ocena	Kaj pogrešate?
A		
Ponudba delovnih mest		
Turistična ponudba		
Ponudba stanovanj		
Ponudba storitev		
B		
Urejenost cest in ulic		
Urejenost pločnikov in parkirišč		
Dostopnost do telekomunikacij		
Javni prevoz		
C		
Urejenost javnih površin		
Ravnanje z odpadki		
Oskrba z vodo		
Kanalizacija in čistilna naprava		
Čistost potokov in jezer		
Kakovost zraka		
Stanja hrupa		
Urejenost pokopališč		
Vključenost občanov		
Prostorski plan občine		
D		
Objekti osnovnih šol		
Objekti vrtcev		
Ustreznost vsebin		
Vključenost v življenje kraja		

E		
Zdravstvena oskrba		
Kulturno dogajanje		
Možnost športa in rekreacije		
Socialne aktivnosti		
Oskrba prebivalcev		
Duhovna oskrba		
Medsosedski odnosi		
Varnost bivanja		

3. Katere vrednote ocenjujete za najpomembnejše v prihodnosti?
(izberite 3 - obkrožite)

- Pritegovanje talentiranih posameznikov v občino
- Tehnološki razvoj
- Tolerantnost prebivalstva
- Zaposljivost generacije nad 65 let
- Povezanost znotraj občine (socialni kapital)
- Povezanost občine navzven (s sosednjimi občinami in občinami v tujini)
- Odprtost duha
- Inovativnost, podjetnost
- Okoljska osveščenost
- Pripadnost skupnosti
- Drugo.....

4. Kako vidite Radlje ob Dravi v letu 2025?

.....

.....

.....

.....

STAROST: do 25 25 – 60 nad 60 (obkrožite)

SPOL: Ž M (obkrožite)

Hvala za Vaše sodelovanje!

Priloga 3: Anketa sosednje občine

ANKETA SOSEDNJE OBČINE

RADLJE OB DRAVI 2009

1. Po kaj bi šli oziroma kaj bi počeli v Radlje ob Dravi?

.....
.....
.....

2. V čem so v Radljah ob Dravi najboljši?

.....
.....
.....

3. Kakšno se Vam zdi Radlje ob Dravi z vidika kvalitete bivanja in ostale ponudbe? (ocena 1 – 5)

a.) Kvaliteta bivanja 1 2 3 4 5 (obkrožite)

Kaj Vam je v smislu kvalitete bivanja najbolj všeč v Radljah ob Dravi?

.....
.....

Kaj Vas v smislu kvalitete bivanja najbolj moti v Radljah ob Dravi?

.....
.....

b.) Turistična in ostala ponudba 1 2 3 4 5 (obkrožite)

Kaj pogrešate v Radljah ob Dravi?

.....
.....

4. Kje Vi vidite priložnosti v prihodnjih letih za Radlje ob Dravi?

(smer razvoja, panoga,...)

.....

STAROST: do 25 25 – 60 nad 60 (obkrožite)

SPOL: Ž M (obkrožite)

Hvala za Vaše sodelovanje!

1. Po kaj bi šli oziroma po čem Vi prepoznate Radlje ob Dravi?

.....
.....
.....

2. Ocenite prosimo Radlje ob Dravi iz vidika kvalitete bivanja in ostale ponudbe ?

(obkrožite oceno: 1 = slabo, 5 = odlično)

Kvaliteta bivanja 1 2 3 4 5

Turistična in ostala ponudba 1 2 3 4 5

3. Kaj pogrešate v Radljah ob Dravi?

.....
.....
.....

STAROST: do 25 25 – 60 nad 60 (obkrožite)

SPOL: Ž M (obkrožite)

Hvala za sodelovanje!

Priloga 5: Vprašalnik občine (nadpovprečno angažirani prebivalci)

VPRAŠALNIK OBČINE (nadpovprečno angažirani prebivalci)

Spoštovana občanka, spoštovani občan občine Radlje ob Dravi!

Svetovalna družba Dr. Ferk & Partner d.o.o. pripravlja strateški razvojni dokument vaše občine. S pomočjo projekta bomo analizirali trenutno stanje v občini ter predlagali ukrepe, s katerimi bo vaša občina skušala doseči večjo konkurenčnost in privlačnost, zagotoviti višjo kakovost življenja prebivalcev, pritegniti več naložb javnega in privatnega sektorja, s tem pa boljšo regionalno pozicijo in prepoznavnost, povečanje specifičnih lokalnih faktorjev ter povečano ekonomsko in socialno kohezijo.

Hvala za sodelovanje!

mag. Bojan Mažgon

izr. prof. dr. Vito Bobek

Starost: do 25	25 – 60	nad 60	Spol: Ž	M
Skupina:				

1 SPLOŠNI RAZVOJ OBČINE

1. Ali ste seznanjeni z obstoječo vizijo in razvojnimi dokumenti?

1 sploh nisem 2 malo sem 3 deloma sem 4 skoraj v celoti sem 5 v celoti sem

- a) na ravni EU1.....2.....3.....4.....5...
- b) na državni ravni1.....2.....3.....4.....5...
- c) na občinski ravni.....1.....2.....3.....4.....5...

Če ste odgovorili z 1 ali 2, navedite zakaj niste seznanjeni (npr.: to vas ne zanima, o tem ste dobili premalo informacij,...).

.....
.....

2. Ali ste pripravljeni aktivno sodelovati pri oblikovanju dolgoročnih razvojnih dokumentov občine?

1 nisem pripravljen/a 2 malo sem pripravljen/a 3 deloma sem pripravljen/a
4 pripravljen/a sem 5 aktivno sem pripravljen/a sodelovati

.....
.....

3. Kakšni so bili po Vašem mnenju ključni ekonomski in socialni problemi v vaši občini pred približno 15 leti?

.....
.....
.....
.....
.....

4. Kateri so po Vašem mnenju ključni razvojni primanjkljaji (slabosti) v občini sedaj?

.....
.....
.....
.....
.....

5. Katere so po Vašem mnenju razvojne priložnosti vaše občine?

.....
.....
.....
.....
.....

6. V čem ste v Vaši občini najboljši ? (oz. bi lahko bili najboljši po Vašem mnenju)

.....
.....
.....
.....
.....

7. Kje so po Vašem mnenju skrite nevarnosti glede prihodnjega razvoja občine?

.....

.....

.....

.....

.....

8. Na katerih področjih vidite komplementarnost (dopolnjevanje, ki ustvarja možnosti za sodelovanje) vaše občine s sosednjimi občinami?

.....

.....

.....

.....

.....

2 MNENJA OBČANOV O KLJUČNIH RAZVOJNIH PODROČJIH V OBČINI

I. GOSPODARSTVO

1. Kateri predel občine (krajevna skupnost, naselje, zaselek, ...) je po Vašem mnenju najbolj potreben razvoja?

.....

Zakaj?

.....

.....

.....

.....

.....

2. Katere konkurenčne prednosti vaše občine, v primerjavi s sosednjimi občinami v regiji, bi izpostavili na področju gospodarstva?

.....

.....

.....

.....

.....

3. Kaj po Vašem mnenju predstavljajo najpomembnejša gonila gospodarskega razvoja občine (npr. podjetje, značilnost, produkt, dejavnost, ...)?

.....
.....
.....
.....

4. Kakšna je vključenost občine pri vzpostavljanju stikov s potencialnimi investitorji doma in v tujini?

1 zelo slaba 2 slaba 3 zadovoljiva 4 dobra 5 zelo dobra

Komentar:.....
.....
.....

5. Kakšna je ponudba delovnih mest v občini?

1 zelo slaba 2 slaba 3 zadovoljiva 4 dobra 5 zelo dobra

Kaj pogrešate?

.....
.....
.....

6. Ali podpirate nastanek delovnih mest za 3. generacijo? (obkrožite in komentirajte)

NE.....
.....

DA.....
.....

Kje vidite priložnosti?.....

.....
.....
.....

7. Ste zadovoljni s stanjem na področju ponudbe stanovanj v občini?

1 zelo slaba 2 slaba 3 zadovoljiva 4 dobra 5 zelo dobra

Komentar?

.....

.....

.....

.....

8. Kako ste zadovoljni z izkoriščenostjo potenciala kmetijske proizvodnje?

1 zelo slaba 2 slaba 3 zadovoljiva 4 dobra 5 zelo dobra

Katere prednosti in priložnosti v kmetijstvu bi bilo smiselno še izkoristiti?

.....

.....

.....

.....

9. Ocenite turistično ponudbo v občini:

1 zelo slaba 2 slaba 3 zadovoljiva 4 dobra 5 zelo dobra

Kaj pogrešate?

.....

.....

.....

10. Ocenite stanje in ponudbo malega gospodarstva v občini!

1 zelo slaba 2 slaba 3 zadovoljiva 4 dobra 5 zelo dobra

Kaj pogrešate?

.....

.....

.....

II. PROMET

1. Kako ocenjujete prometno infrastrukturo v občini? (ocenite vsako posebej)

1 zelo slaba 2 slaba 3 zadovoljiva 4 dobra 5 zelo dobra

Če ste dali slabo oceno, prosimo, navedite lokacijo in konkretne primanjkljaje:

Državne ceste.....1...2...3...4...5.....

 lokalne ceste in ulice...1...2...3...4...5.....

 pločniki.....1...2...3...4...5.....

 parkirišča.....1...2...3...4...5.....

 kolesarske poti.....1...2...3...4...5.....

 sprehajalne poti.....1...2...3...4...5.....

 kažipoti.....1...2...3...4...5.....

 javna razsvetljava.....1...2...3...4...5.....

 zimska služba.....1...2...3...4...5.....

Komentar:.....

**2. Kako ste zadovoljni z dostopnostjo do telekomunikacij?
 Ocenite in obkrožite – v nadaljevanju komentirajte slabo oceno!**

1 zelo slaba 2 slaba 3 zadovoljiva 4 dobra 5 zelo dobra

TV signal (kabelska)..1...2...3...4...5.....

 Internet1...2...3...4...5.....

 GSM signal1...2...3...4...5.....

 Telefon.....1...2...3...4...5.....

3. Ste zadovoljni s povezanostjo občine z drugimi kraji (avtobus, vlak....)?

1 zelo slaba 2 slaba 3 zadovoljiva 4 dobra 5 zelo dobra

Komentar:.....
.....
.....
.....

4. Obstaja v vaši občini problem prometnih konic?

NE

DA.....Kje.....Kdaj.....
.....

III. OKOLJE

**1. Kako ste zadovoljni z odnosom do okolja v vaši občini?
Ocenite vsakega posebej in komentirajte slabo ocenjene!**

Ocena: 1 zelo slabo 2 slabo 3 zadovoljivo 4 dobro 5 zelo dobro

javne površine.....1...2...3...4...5.....
.....
ravnanje z odpadki.....1...2...3...4...5.....
.....
oskrba z vodo.....1...2...3...4...5.....
.....
kanalizacija in ČN.....1...2...3...4...5.....
.....
čistost potokov in jezer..1...2...3...4...5.....
.....
kakovost zraka.....1...2...3...4...5.....
.....
stanje hrupa.....1...2...3...4...5.....
.....
urejenost pokopališč.....1...2...3...4...5.....
.....

Če ste dali slabo oceno navedite zakaj!

.....
.....
.....

2. Ocenite vključenost občanov v urejenost okolja!

Ocena: 1 zelo slabo 2 slabo 3 zadovoljivo 4 dobro 5 zelo dobro

Komentar:
.....
.....

Priložnosti:
.....
.....

3. Ste seznanjeni s prostorskim planom občine ?

NE Zakaj ne?.....
DA Se vam zdi ustrezen (ocena 1 –
5)?.....
....

Kaj pogrešate?
.....
.....
.....

IV. IZOBRAŽEVANJE IN OTROŠKO VARSTVO

1. Kako ocenjujete ustreznost šolskih objektov in otroških vrtcev? (Obkrožite)

1 zelo slaba 2 slaba 3 zadovoljiva 4 dobra 5 zelo dobra

Komentar:.....
.....
.....
.....

**2. Kako ste zadovoljni z izvajanjem in vsebino izobraževalnih procesov?
(Ocenite, obkrožite in komentirajte)**

1 zelo slaba 2 slaba 3 zadovoljiva 4 dobra 5 zelo dobra

- v otroških vrtcih.....1...2...3...4...5.....
- v osnovnih šolah.....1...2...3...4...5.....
- v srednjih šolah.....1...2...3...4...5.....
- v študijskih programih.....1...2...3...4...5.....
- za 3. generacijo.....1...2...3...4...5.....

Komentar

.....
.....
.....

**3. Kakšna je po Vašem mnenju vključenost šol in vrtcev v družbeno življenje kraja?
Obkrožite!**

1 zelo slaba 2 slaba 3 zadovoljiva 4 dobra 5 zelo dobra

Komentar:.....
.....
.....

V. KAKOVOST ŽIVLJENJA

**1. Kakšna je po Vašem mnenju kakovost življenja v vaši občini?
Ocenite vsako dejavnost posebej in komentirajte !**

1 zelo slaba 2 slaba 3 zadovoljiva 4 dobra 5 zelo dobra

Zdravstvena oskrba.....1....2....3....4....5.....

kulturno dogajanje.....1....2....3....4....5.....

možnost športa in rekreacije...1....2....3....4....5.....

socialne aktivnosti.....1....2....3....4....5.....

varnost bivanja.....1....2....3....4....5.....

medsosedske odnose.....1....2....3....4....5.....

oskrba prebivalcev.....1....2....3....4....5.....

duhovna oskrba.....1....2....3....4....5.....

Kaj bi na področju kakovosti življenja v prihodnosti spremenili?

.....
.....
.....
.....

2. Kaj po Vašem mnenju v največji meri predstavlja vašo občino na kulturnem oz. športnem področju (ključni nosilec, s katerim se lahko najbolj poistovetite)?

a) Kulturno področje:

.....

b) Športno področje:.....

.....

c) Ostalo:

.....

3. Ali obstaja v vaši občini kakšna turistična oz. kulturna zanimivost, ki bi jo bilo potrebno obnoviti oz. nanjo opozoriti?

.....

.....

.....

4. Kateri ljudski običaj je (oz. bi lahko bil) za vaš kraj po vašem mnenju najbolj značilen?

.....

.....

.....

5. Katera jed je (oz. bi lahko bila) za Vaš kraj najbolj značilna?

.....

.....

6. Kaj bi Vi počeli z gostom, ki je v Vašem kraju (prvič) na enodnevnem obisku?

.....

.....

.....

.....

.....

3. VIZIJA IN CILJI

1. Izpostavite po vašem mnenju 3 najpomembnejše vrednote v prihodnosti: (obkrožite!)

- Pritegovanje talentiranih posameznikov v občino
- Tehnološki razvoj

- Tolerantnost prebivalstva
- Zaposljivost generacije nad 65 let
- Povezanost znotraj občine (socialni kapital)
- Povezanost občine navzven (s sosednjimi občinami in občinami v tujini)
- Odprtost duha
- Inovativnost, podjetnost
- Okoljska osveščenost
- Pripadnost skupnosti
- Drugo.....
-

2. Katere so po vašem mnenju ključne strateške točke, na katerih bi morala občina utemeljiti svoj nadaljnji razvoj? Ustrezne točke označite s križcem in pripišite konkretno strateško točko, če jo poznate!

- a. zgodovinski dogodki:.....
- b. arhitektura in zgradbe:.....
- c. kulturne institucije:
- d. razne prireditve, razstave, dogodki:
- e. športne ekipe:
- f. okolje:
- g. klima:
- h. demografska struktura:
- i. običaji in kultura:
- j. regionalne in globalne povezave:
- k. sodelovanje med občino in gospodarskimi družbami:
- l. hitrost komuniciranja:
- m. prilagodljivost ter privlačnost za bivanje in delovanje ljudi:
- n. prilagodljivost ter privlačnost za podjetja in kapital:
- o. drugo:
-
-
-
-
-

3. Kakšna je Vaša vizija občine čez 15 - 20 let?

.....

.....

.....

.....

4. Kaj bi po vašem mnenju morala odražati blagovna znamka vaše občine? Upoštevajte, da mora biti blagovna znamka edinstvena in da mora vključevati specifične znamenitosti oz. tiste značilnosti, ki bodo pritegnile pozornost drugih, ter jo na dolgi rok tudi ohranile.

.....
.....
.....

Vaš predlog (2 do 3 besede) slogana občine:

.....
.....

Hvala za Vaše sodelovanje!

V Radljah ob Dravi, december 2009

Dr. Ferk & Partner d.o.o.
Management consultants
München · Maribor · Ljubljana